

Bakalářská práce

Mimořádný lidový soud v Mostě v tzv. prvním retribučním období. Případy udavačů a udavaček

Studijní program:

B0114A300071 Dějepis se zaměřením na vzdělávání

Studijní obory:

Dějepis se zaměřením na vzdělávání
Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání

Autor práce:

Sandra Šilínková

Vedoucí práce:

Mgr. Kateřina Portmann, Ph.D.
Katedra historie

Liberec 2023

Zadání bakalářské práce

Mimořádný lidový soud v Mostě v tzv. prvním retribučním období. Případy udavačů a udavaček

<i>Jméno a příjmení:</i>	Sandra Šilínková
<i>Osobní číslo:</i>	P19000100
<i>Studijní program:</i>	B0114A300071 Dějepis se zaměřením na vzdělávání
<i>Specializace:</i>	Dějepis se zaměřením na vzdělávání Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání
<i>Zadávací katedra:</i>	Katedra historie
<i>Akademický rok:</i>	2021/2022

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je na základě analýzy pramenů (především ze Státního oblastního archivu v Litoměřicích) a jejich komparace s poznatky z odborné literatury zpracovat příspěvek s retribuční tematikou. Hlavní pozornost bude věnována případům udavačů a udavaček, jejichž kauzy projednal Mimořádný lidový soud v Mostě během tzv. prvního retribučního období v letech 1945 až 1947.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

Jazyk práce:

tištěná/elektronická

čeština

Seznam odborné literatury:

Prameny

Archiv bezpečnostních složek

Národní archiv

Státní oblastní archiv v Litoměřicích

Literatura

BORÁK, Mečislav. Spravedlnost podle dekretu: retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948). Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X.

BOROVÍČKA, Michael. Kolaboranti 1939-1945. Praha: Paseka, 2007. ISBN 978-80-7185-846-1.

FROMMER, Benjamin. Národní očista: retribuční poválečného Československu. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1838-0.

JARKOVSKÁ, Lucie. Odplata, či spravedlnost?: mimořádné lidové soudy 1945-1948 na Královéhradecku. Praha: Prostor, 2008. Obzor (Prostor). ISBN 978-80-7260-206-3.

KAŇÁK, Petr, Dalibor KRČMÁŘ a Jan VAJSKEBR. S jasným cílem a plnou silou: nasazení německých policejních složek při rozbití Československa 1938-1939. [Terezín]: Památník Terezín, 2014. ISBN 978-80-88052-00-5.

KURAL, Václav a Zdeněk RADVANOVSKÝ. "Sudety" pod hákovým křížem. Ústí nad Labem: Albis international, 2002. ISBN 80-86067-66-1.

NĚMEČKOVÁ, Daniela. Lidová spravedlnost: mimořádné lidové soudy v letech 1945-1948. Praha: Auditorium, 2017. ISBN 978-80-87284-68-1.

PEJČOCH, Ivo a Jiří PLACHÝ. Okupace, kolaborace, retribuční. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Prezentační a informační centrum MO, 2010. ISBN 978-80-7278-529-2.

RAPAVÁ, Ivana. Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3.

STANĚK, Tomáš. Retribuční vězni v českých zemích: 1945-1955. Opava: Slezský ústav Slezského zemského muzea, 2002. ISBN 80-86224-33-3.

UHLÍŘ, Jan Boris. Ve stínu říšské orlice: protektorát Čechy a Morava, odboj a kolaborace. Praha: Aleš Skřivan ml., 2002. ISBN 80-86493-05-9.

VESELÝ, Martin. Zklamání, strach a naděje: život v Ústeckém kraji v letech 1938-1946. Ústí nad Labem: Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, 2020. ISBN 978-80-7561-266-3.

ZIMMERMANN, Volker. Sudetští Němci v nacistickém státě: politika a nálada obyvatelstva v říšské župě Sudety (1938-1945). Praha: Prostor, 2001. Obzor (Prostor). ISBN 80-7203-390-5.

Vedoucí práce:

Mgr. Kateřina Portmann, Ph.D.

Katedra historie

Datum zadání práce:

4. října 2021

Předpokládaný termín odevzdání: 15. prosince 2022

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

doc. PhDr. Jaroslav Pažout, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 4. října 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucí své bakalářské práce Mgr. Kateřině Portman, Ph.D., za cenné rady, pomoc, trpělivost a čas, který věnovala vedení této práce. Archivářce ze Státního oblastního archivu v Litoměřicích paní Janě Vanišové za ochotu a vstřícnost. V neposlední řadě patří poděkování mé rodině za podporu, lásku a pochopení.

Anotace

Tato bakalářská práce se věnuje analýze kauz osob obviněných z udavačství u Mimořádného lidového soudu v Mostě v Prvním retribučním období, v letech 1945-1947. První část práce se zabývá obecnou charakteristikou retribuční situací na Mostecku po druhé světové válce, charakteristikou samotného mimořádného lidového soudu v Mostě a udavačstvím. Druhá část práce shrnuje výsledky analýzy soudních spisů a podává statistické vyhodnocení zločinů udavačství před tímto soudem. V poslední části práce jsou popsány konkrétní případy osob obviněných z udavačství. Bakalářská práce vychází především ze spisů fondu MLS Most 1945-1948, uloženého ve Státním oblastním archivu v Litoměřicích. K práci je přiložen seznam osob obviněných z udavačství u MLS Most.

Klíčová slova: mimořádný lidový soud, Most, odsun, první retribuční období, retribuce, udavač, udavačství.

Anotation

This bachelor's thesis is devoted to analysis of cases of persons accused of whistleblowing at the Extraordinary People's Court in Most in the first retribution period between 1945 and 1947. The first part of the thesis deals with the general characteristics of retribution, the situation in Most region after the Second World War, the characteristics of the ordinary people's court in Most and whistleblowing. The second part of the thesis summarizes the results of the analysis of the court files and provides a statistical evaluation of whistleblower crimes. In the last part of the thesis are specific cases of those accused of whistleblowing described. The bachelor's thesis is supported by the files of the MLS Most fund, stored in the State Regional Archive in Litoměřice. Attached to the work is a list of persons accused of whistleblowing at MLS Most.

Keywords: extraordinary people's court, Most, deportation, first retribution period, retribution, whistleblower, whistleblowing

1 Obsah

Seznam tabulek	6
Seznam použitých zkratk	7
Úvod.....	8
Rozbor pramenů literatury	11
Kritika pramenů	11
Kritika literatury.....	12
1 Retribuce v českých zemích	15
1.1 Situace na Mostecku po druhé světové válce	20
2 Mimořádný lidový soud v Mostě.....	23
3 Udavačství	26
3.1 Paragraf 11	29
3.2 Fenomén ženského udavačství	31
4 Statistická analýza	33
4.1 Údaje obžalovaných udavačů a udavaček.....	33
4.1.1 Počet obviněných z udavačství	35
4.1.2 Věková struktura udavačů.....	36
4.1.3 Národnostní struktura udavačů.....	40
4.1.4 Sociální struktura udavačů a udavaček	44
4.2 Výše trestů v případech udavačství.....	46
4.3 Udavači, kteří nestanuli před Mimořádným lidovým soudem v Mostě.....	53
5 Případové studie udavačů	60
5.1 Důvody udání	60
5.2 Rodinné spory	69
5.2.1 Marie a Oskar Malý.....	70
5.2.2 Otto Geipl.....	72
5.2.3 Marie Součková.....	75

5.2.4	Augusta Jechová.....	76
5.3	Sousedské spory	78
5.3.1	Augustina Wehlová a Václav Keil	78
5.3.1.1	Hedvika Zítková.....	80
5.3.2	Anna Šreková	81
5.3.3	Angela Wudyová.....	83
5.3.4	Rudolf Eckert	85
5.3.5	Františka Lisnerová.....	87
5.3.6	Jindřich Škuthan.....	88
5.3.7	Anna Kreimová	92
5.4	Pracovní spory	93
5.4.1	Antonie Černá	94
5.4.2	Ludvík Fischer.....	96
5.4.3	Karel Zima.....	97
	Závěr	100
	Seznam použitých pramenů a literatury.....	103
	Prameny	103
	Archivní prameny	103
	Publikované prameny.....	103
	Literatura.....	103
	Internetové zdroje:	106
	Seznam příloh	108
	Příloha č. 1: Seznam udavačů souzených u Mimořádného lidového soudu v Mostě, v tzv. prvním retribučním období	109

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled počtu souzených udavačů u uvedených MLS, s. 33

Tabulka 2: Věkové skupiny udavačů a udavaček, s. 38

Tabulka 3: Národnostní složení udavačů, s. 41

Tabulka 4: Národnostní složení udavaček, s. 42

Tabulka 5: Povolání udavaček, s.43

Tabulka 6: Povolání udavačů, s. 44

Tabulka 7: Výše trestů udělených v roce 1945, s. 45

Tabulka 8: Výše udělených trestů v roce 1946, s. 45-46

Tabulka 9: Výše udělených trestů v roce 1947, s. 47

Tabulka 10: Udavači, kteří nebyli souzeni, s. 54-57

Tabulka 11: Důvody udání, s. 66-67

Seznam použitých zkratek

ČSR	Československá republika
Gestapo	Tajná státní policie (Geheime Staatspolizei)
KSČ	Komunistická strana Československa
KT	Koncentrační tábor
MLS	Mimořádný lidový soud
MV	Ministerstvo vnitra
NA	Národní archiv
NDR	Německá demokratická republika
NSDAP	Nacionálně socialistická německá strana dělnická (Nationalsozialistische Deutsche Arbeitspartei)
NSKK	Nacionálně socialistický motoristický sbor (Nationalsozialistisches Kraftfahrkorps)
NSV	Nacionálně-socialistická péče o blaholitu (Nationalsozialistisch Volkswohlfahrt)
ONV	Okresní národní výbor
SA	Úderné oddíly (Sturmabteilung)
Sb.	Sbírky
SD	Bezpečnostní služba (Sicherheitsdienst)
SdP	Sudetoněmecká strana (Sudetendeutsche Partei)
SNB	Sbor národní bezpečnosti
SOA	Státní oblastní archiv
SS	Ochranný oddíl (Schutzstaffel)
StB	Státní bezpečnost
TÚ	Trestní ústav

Úvod

Již ke konci války probíhalo množství diskusí na téma potrestání válečných zločinců a kolaborantů. Jedním z výsledků diskusí bylo ustanovení Mezinárodního tribunálu v Norimberku, který se měl zabývat potrestáním hlavních válečných zločinců. V bývalých okupovaných zemích vznikaly mimořádné soudní orgány, jejichž úkolem bylo posuzovat trestné činy nacistických zločinců a domácích kolaborantů. V českých zemích byly za účelem potrestání válečných zločinců zřizovány mimořádné lidové soudy, ustanovené na základě dekretu č. 16/1945 Sb. Činnost těchto soudů skončila v květnu 1947, avšak po nástupu komunistů k moci došlo k obnovení retribuční justice a Mimořádné lidové soudy nakonec plnily svůj úkol ve dvou retribučních obdobích, v letech 1945-1947 a v roce 1948. Tato práce se zabývá jedním z dvaceti čtyř mimořádných lidových soudů, Mimořádným lidovým soudem Most. Cílem této práce není analýza a rekonstrukce fungování MLS Most, jelikož analýza fungování soudu byla již provedena.¹

Tato bakalářská práce se zaměřuje pouze na jeden specifický druh provinění souzený u tohoto mimořádného lidového soudu. Konkrétně si klade za cíl zmapovat případy udavačství v tzv. prvním retribučním období, mezi lety 1945-1947. Práce je tak vymezena tematicky, regionálně i časově. Hlavními úkoly této práce bylo charakterizovat, analyzovat a statisticky vyhodnotit počet a genderovou, národnostní a věkovou strukturu osob obviněných u MLS Most podle § 11 tzv. velkého retribučního dekretu, tedy z udavačství. Práce by měla ukázat, že udavačství bylo během okupace českých zemí za druhé světové války velmi častým zločinem a v řadě případů mělo závažné následky, které si mnoho z udavačů ani neuvědomovalo. K udavačství se lidé uchýlovali z různých příčin, mohlo se jednat o osobní, finanční nebo ideologické spory. Seznam všech udavačů se nachází v příloze *Seznam udavačů souzených u Mimořádného lidového soudu v Mostě*.²

Případy udavačství nebyly souzeny jednotně a spíše než motivy a příčiny udání sledovaly soudy jeho následky, od čehož se následně odvíjela výše trestu. Čím horší následky udání, tím vyšší trest měl být udělen. Udavačství většinou vycházelo z běžných situací, které se však odehrály za specifických podmínek, války a okupačního režimu.

První obecná část vznikla s pomocí odborné literatury a druhá analýzou archivních dokumentů týkajících se udavačů souzených u MLS Most. Práce je rozčleněna do několika kapitol, které se dále dělí do několika podkapitol. Strukturálně se práce dělí na dvě části,

¹ RAPA VÁ, Ivana: *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*, Ústí nad Labem 2010.

² Viz str. 103-126.

obecnou (kapitoly 1-3) a část týkající se případů udavačství souzených MLS Most (kapitoly 4-5). První kapitola se věnuje retribuci obecně. Vysvětluje, co retribuice znamená, představuje problémy spojené s koncem okupace v Československu, jako byla tzv. divoká retribuice. Závěr této kapitoly představuje situaci na Mostecku po konci druhé světové války.

Druhá kapitola se věnuje představení samotného Mimořádného lidového soudu Most, vysvětluje jeho fungování a personální obsazení. Třetí kapitola se snaží přiblížit problematiku udavačství, které se podle provedeného výzkumu nedá považovat za ideologicky motivovaný zločin. Mezi nejčastější motivy udání patřily osobní spory, dále pak snaha zachránit sám sebe nebo své blízké, ale také zde byla finanční motivace. Ideologické důvody se jako důvod udání vyskytly v minimu případů. Tato kapitola se také věnuje fenoménu ženského udavačství.

Čtvrtá kapitola charakterizuje případy udavačství projednávané u Mimořádného lidového soudu Most. Udavačství je zde představeno formou statistické analýzy. Úvod této kapitoly porovnává počty osob souzených, u již analyzovaných mimořádných lidových soudů a jejich případů udavačství. MLS v Mostě má v tomto porovnání poměrně vysoký výsledek, jelikož z udavačství byl obviněn průměrně každý čtvrtý souzený. První podkapitola se zabývá počtem obviněných udavačů, jejich věkem, národností a sociálním prostředím. Druhá podkapitola popisuje udělené tresty v jednotlivých letech tzv. prvního retribučního období. Poslední podkapitola se zabývá případy udavačů, kteří nestanuli před Mimořádným lidovým soudem.

Poslední kapitola představuje konkrétní případy projednávané u MLS Most. V úvodu jsou představeny důvody udání, které byly nejčastěji uvedeny v soudních spisech. Následující tři podkapitoly se zabývají případy udání v prostředí rodiny, sousedství a pracoviště.

K práci je přiložen seznam udavačů souzených u MLS Most. Seznam se řazen podle čísel spisů a obsahuje příjmení a jméno obviněného, datum narození, bydliště, národnost, povolání, datum hlavního přelíčení, výši rozsudku, prostředí udání, další provinění, důvod udání, rodinný stav a počet a pohlaví osob, které udavač udal atd.

Stěžejním pramenem pro statistickou analýzu udavačství byly trestní spisy fondu Mimořádného lidového soudu v Mostě uložené ve Státním oblastním archivu v Litoměřicích. Jednalo se o 415 spisů týkajících se § 11 tzv. velkého retribučního dekretu. U MLS Most byly projednávány i větší udavačské kauzy, jako například případ Heize Rochlitzera nebo Anny Gebertové.

Citáty jsou uvedeny v uvozovkách a psány kurzívou. V trestních spisech se často objevuje několik variant jmen, což se týká především jmen německých, která byla

počesťována. V celé práci, v textu i v seznamu udavačů, byly použity varianty uvedené v soudních rozsudcích. Pokud k souzení nedošlo, byly použity varianty ze stíhacího návrhu.

Rozbor pramenů literatury

Kritika pramenů

Pro tuto práci byly klíčovým pramenem trestní spisy fondu MLS Most uložené ve Státním oblastním archivu v Litoměřicích,³ konkrétně spisy týkající se osob obviněných z udavačství. V rámci této práce bylo prostudováno 415 trestních spisů týkajících se osob obviněných z udavačství podle § 11 tzv. velkého retribučního dekretu. Na webových stránkách Státního oblastního archivu Litoměřice je veřejně přístupný inventář všech rozsudků. Práci s tímto inventářem ulehčuje především jmenný rejstřík a složky jsou v jednotlivých kartonech řazeny podle data hlavního přelíčení. Většina spisů je v dobrém stavu a jsou psány buď na strojopisu nebo ručně. Pokud někdo uprchl, zemřel, byl odsunut nebo spáchal sebevraždu, nabízí jmenný inventář pouze jeho datum, narození, rodinný stav a z čeho byla tato osoba obviněna.

Fyzické spisy, které jsou uloženy v archivu obsahují protokoly sepsané s obžalovaným, výpovědi svědků, žalobní návrh, zápis z hlavního přelíčení a rozsudek. Některé ze spisů obsahují informace o dalším osudu obviněných. Jedná o zprávy o odsunu, propuštění z vězení, přemístění do jiné věznice, zprávu o smrti nebo žádosti o milost. V malém množství obsahují soudní spisy fotografie, novinové články nebo úmrtní listy.

Soudní spisy MLS jsou velmi specifickým pramenem, se kterým je třeba zacházet velmi opatrně. Tvrzení, která jsou ve spisech obsažena nelze brát jako holá fakta. Obvinění často vypovídali tak, aby se představili v co nejlepším světle a podali svou „pravdivou“ verzi příběhu. Obžalovaní tak ve většině případů přiznali jen to, co bylo nutné, aby se vyhnuli horšímu trestu. Často se snažili svou vinu zlehčit nebo svést ji na někoho jiného. V řadě kauz se v soudních spisech objevují případy, kdy obviněný svou výpověď několikrát změnil a v konečném důsledku si tyto výpovědi navzájem odporovali. Svědci nebo osoby udané udavači měli tendenci ve svých výpovědích uvádět domněnky nebo výrazně přehánět. V mnoha případech využili svědci možnost se svou výpovědí pomstít.

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé byla využita ke studiu dekretů a zákonných nařízení. Mimořádné lidové soudy ustanovil dekret prezidenta republiky č. 16/1945 Sb. Jelikož se tato práce nezabývá druhým retribučním obdobím není zde uveden obnovený zákon pro toto období. Dalším retribučním dekretem, který je zde uváděn je tzv. malý retribuční dekret č. 138/1945 Sb. Seznam použitých pramenů je uveden v závěru práce.⁴

³ Státní oblastní archiv Litoměřice. Mimořádný lidový soud Most 1945-1948. Sign. NAD 730.

⁴ *Seznam použitých pramenů a literatury*. str. 99-101.

Kritika literatury

Literatura týkající se tématu retribuice, lze rozdělit do několika kategorií. První kategorií představuje literatura, která se týká samotných Mimořádných lidových soudů. Problematika poválečné retribuice byla před rokem 1989 badateli spíše opomíjena, především z důvodu nepřístupnosti archivních fondů a v době komunistického režimu nebylo toto období popisováno objektivně. Jednou ze stěžejních prací k tématu MLS byla práce Mečislava Boráka *Spravedlnost podle dekretu: Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*.⁵ Borák se ve své knize zabývá vznikem retribučních dekretů včetně mezinárodních souvislostí, činností mimořádných lidových soudů a zmiňuje se také o retribuci na Slovensku.

Stěžejní pro mě byla práce Benjaminu Frommera *Národní očista: retribuice v poválečném Československu*.⁶ Tento americký historik se ve své monografii popisuje retribuci od fáze divokého odsunu přes rozbor tzv. prvního retribučního období. Závěr práce se věnuje obnovenému retribučnímu soudnictví po Únoru 1948. Vedle tzv. velké retribuice se Frommer věnuje také tzv. malé retribuci a Národnímu soudu.

Jednou ze stěžejních prací, kterou jsem využila pro tuto práci byla diplomová práce Ivany Hrachové (Rapavé), která se věnovala Mimořádnému lidovému soudu v Mostě v tzv. prvním retribučním období⁷ a především z monografie, která se zabývala tzv. prvním, ale i druhým retribučním obdobím.⁸ Tato monografie se stala hlavním zdrojem pro komparaci s vlastními zjištěnými poznatky a poskytla mi důležitou základnu pro zorientování se v problematice MLS v Mostě.

Bylo využito několik prací, které se týkají jednotlivých MLS. Kateřina Lozoviuková společně se Zdeňkem Radvanovským a Jitkou Suchou napsala knihu, která se věnovala činnosti MLS v Liberci a Litoměřicích.⁹ Lozoviuková ve své disertační práci věnovala činnosti tří retribučních soudů-Česká Lípa, Liberec a Litoměřice v prvním i druhém retribučním období.¹⁰

⁵ BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenou u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X.

⁶ FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuice v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1838-0.

⁷ HRACHOVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945–1947*. Diplomová práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2006.

⁸ RAPA VÁ, Ivana: *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*, Ústí nad Labem 2010. Z dalších autorčiných prací k problematice činnosti MLS v Mostě viz HRACHOVÁ, Ivana: *Činnost Mimořádného lidového soudu v Mostě v letech 1945-1947*.

⁹ KOČOVÁ, Kateřina, RADVANOVSKÝ, Zdeněk, SUCHÁ, Jitka. *Mimořádný lidový soud v Liberci a Litoměřicích v letech 1945–1948*. 1. vyd. Ústí nad Labem: UJEP, 2001. ISBN 80-7044-326-X.

¹⁰ KOČOVÁ, Kateřina. *Činnost mimořádných lidových soudů – MLS Česká Lípa, Liberec a Litoměřice*. Disertační práce. Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové. 2006.

MLS v Hradci Králové se ve své bakalářské práci věnoval Jaroslav Nečas,¹¹ nebo Lucie Jarkovská ve své knize *Odplata či spravedlnost? Mimořádné lidové soudy 1945-1948 na Královéhradecku*.¹² V předchozích letech vzniklo velké množství bakalářských a magisterských diplomových prací na téma mimořádných lidových soudů.¹³ Mimořádný lidový soud v Praze vznikly pouze studentské kvalifikační práce.¹⁴

Potrestání menších viníků z doby okupace a války měly v českých zemích na starosti tzv. Trestní nalézací komise. Stíhání a potrestání těchto viníků se věnovala tzv. malá retribuce, dekret č. 138/1945 Sb., tzv. malý retribuční dekret. Tématem malé retribuice se zabývá Pavel Kmoch ve své knize *Provinění proti národní cti: "malá retribuce" v českých zemích a Trestní nalézací komise v Benešově u Prahy*.¹⁵

Pro studium prostředí Sudet a německého obyvatelstva jsem prostudovala knihu *Sudetští Němci v nacistickém státě*¹⁶, která popisuje předválečnou dobu a druhou světovou válku. Otázkou odsunu se zabývala práce Lenky Kornalíkové *Odsun německého obyvatelstva z okresu Most v letech 1945-1947*.¹⁷

Jednou z klíčových prací se pro mě stala monografie Tomáše Staňka, která se věnuje retribučním vězňům v českých zemích od roku 1945 do roku 1955. Podstatné pro mě byli ty části, které se věnovali retribučním vězňům odsouzeným v prvním retribučním období a části

¹¹ NEČAS, Jaroslav. *Mimořádný lidový soud v Hradci Králové 1945–1948 a jeho ohlas v dobovém tisku*. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně, Brno. 2011.

¹² JARKOVSKÁ, Lucie. *Odplata či spravedlnost? Mimořádné lidové soudy 1945–1948 na Královéhradecku*. 1. vyd. Praha: Prostor, 2008. ISBN 978-80-7260-206-3.

¹³ CIHLÁŘOVÁ, Jana. *Mimořádný lidový soud v Jihlavě v letech 1945–1947*. Diplomová práce. Technická univerzita Liberec, Liberec. 2008.; HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945–1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2016.; KOULA, Lukáš. *Mimořádný lidový soud v Kutné Hoře v roce 1948 v době tzv. druhé retribuice*. Bakalářská práce. Technická univerzita Liberec, Liberec. 2012.; MÜLLER, Jan. *Mimořádný lidový soud v Uherském Hradišti 1945–1948*. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové. 2015.; NOHEL, Tomáš. *Mimořádný lidový soud ve Znojmě v letech 1945–1948*. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně, Brno. 2009.; PIONTKOVÁ, Kristýna. *Praxe Mimořádného lidového soudu v Brně*. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Brno. 2013.; SÝKOROVÁ, Veronika. *Mimořádný lidový soud Mladá Boleslav 1945–1947*. Diplomová práce. Technická univerzita Liberec, Liberec. 2005.; ŽAMBERSKÁ, Jana. *Retribuční soudnictví – Mimořádný lidový soud v Plzni*. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Plzeň. 2010.

¹⁴ NĚMEČKOVÁ, Daniela. *Mimořádný lidový soud v Praze*. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Praha. 2014.

¹⁵ KMOCH, Pavel. *Provinění proti národní cti: "malá retribuce" v českých zemích a Trestní nalézací komise v Benešově u Prahy*. 1. vyd. Praha: Academia, 2015. ISBN 978-80-200-2475-6.

¹⁶ ZIMMERMANN, Volker. *Sudetští Němci v nacistickém státě: politika a nálada obyvatelstva v říšské župě Sudety (1938–1945)*. Praha: Argo, 2001. ISBN 80-7203-390-5.

¹⁷ KORNALÍKOVÁ, Lenka. *Odsun německého obyvatelstva z okresu Most v letech 1945-1947*. Diplomová práce. Technická univerzita Liberec, Liberec. 1995.

týkající se retribučních vězňů v etapě 1950-1952 a vysídlení německých retribučních vězňů v letech 1955-1956.¹⁸

Pro porozumění problematice udavačství pro měla byti přínosné dvě práce. Především se jednalo o bakalářskou práci Zuzany Hrubéšové *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945-1948*¹⁹. Především mně zde zaujala kapitola, která se týkala samotného udavačství a jeho fenoménu v českých zemích. Druhou práci, která pro mě, byla přínosná, co se udavačství týče, byla již zmíněná práce Benjaminu Frommera *Národní očista*. V této práci pro mě byla přínosná především čtvrtá kapitola týkající se udavačství.²⁰ Seznam použité literatury je uveden v závěru práce.²¹

¹⁸ STANĚK, Tomáš. *Retribuční vězni v českých zemích: 1945–1955*. Opava: Slezské zemské muzeum, 2002. ISBN 80-86224-33-3.

¹⁹ HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945-1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2016. Dále pak: HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Okupace a retribuční. Spisy Mimořádného lidového soudu Litoměřice (1945-1948) jako pramen pro poznání protektorátní každodennosti v Roudnici nad Labem*. Diplomová práce. Technická univerzita Liberec, Liberec. 2018.; HRUBEŠOVÁ, Zuzana. Udavačské souzení Mimořádným lidovým soudem Litoměřice. In: PAŽOUT, Jaroslav a Kateřina PORTMANN, ed. *Spravedlnost, nebo pomsta? Potrestání válečných zločinců, kolaborantů a zrádců po 2. světové válce v Československu*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2022. Str. 130-150. ISBN 978-80-7516-013-3.

²⁰ FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuční v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. ISBN 978-80-200-1838-0.

²¹ *Seznam použitých pramenů a literatury*. str. 99-101.

1 Retribuce²² v českých zemích

V listopadu 1942 začala československá exilová vláda pracovat na retribučním právním předpisu, který by se týkal válečných zločinů.²³ Konečná podoba tohoto předpisu byla vyhlášena v rámci vládního programu vyhlášeného v Košicích 5. dubna 1945. Předpis byl definitivně přijat 4. června, vydán 19. června a vyhlášen 9. července 1945. Vyhlášen byl jako dekret č. 16/1945 Sb., o potrestání nacistických zločinů, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech. Na jeho základě docházelo na českém území ke zřízení dvaceti čtyř mimořádných lidových soudů, sídlících v budovách krajských soudů.²⁴ Tyto soudy se od sebe navzájem lišily velikostí, množstvím a významem projednávaných kauz, skladbou žalobních důvodů a národnostní strukturou obžalovaných, která se odvíjela od jednotlivých regionů.²⁵

Dekret č. 16/1945 byl na veřejnosti znám jako tzv. velký retribuční dekret.²⁶ Spolu s ním byl vydán také dekret č. 17/1945 Sb., o Národním soudu a poté dekret č. 138/1945 Sb., o potrestání některých provinění proti národní cti, pro který se začal užívat název „malý retribuční dekret“.²⁷ Činnost MLS byla ustanovena na jeden rok ode dne vyhlášení dekretu, ale kvůli velkému množství případů byla jeho působnost prodloužena, a to dvakrát.²⁸ Jejich činnost v rámci tzv. prvního retribučního období ukončena 4. května 1947.

Tzv. velký retribuční dekret byl původně potvrzen s platností pro celé území Československa, ovšem realita byla nakonec jiná. Slovenští političtí představitelé si totiž vymohli vlastní právní nařízení č. 33/1945 Zb., které se od českého dekretu lišilo větším

²² Význam slova retribuce pochází z latiny. V nejnovějších slovnících cizích slov je retribuce definována jako „stíhání zločinů, kterých se dopustili nacisté a jejich pomahači na československém lidu. PETRÁČKOVÁ, Věra a Jiří KRAUS. *Akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia, 1995. ISBN 80-200-0497-1. str. 662.

²³ Již v lednu 1942 byl učiněn první důležitý krok k zajištění potrestání válečných zločinů. V paláci St. James v Londýně se sešli zástupci devíti exilových vlád států Belgie, Československa, Francie, Holandska, Jugoslávie, Lucemburska, Norska, Polska a Řecka. Výsledkem tohoto setkání bylo přijetí Londýnské deklarace, která požadovala stíhání a potrestání válečných zločinců. RAPAVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 14-15.

²⁴ BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. S.

²⁵ RAPAVÁ, Ivana: *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*, Ústí nad Labem 2010. str. 30.

²⁶ Velký retribuční dekret byl rozdělen na 34 paragrafů. Úvodních jedenáct z nich bylo rozděleno do čtyř oddílů, které se týkaly zločinů proti státu, proti osobám, proti majetku a zločinů udavačství. BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu: retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 104.

²⁷ BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. S.103–105. FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuce v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. ISBN 978–80–200–1838–0. S.

²⁸ Poprvé byla působnost prodloužena 8. července 1946 zákonem č. 149/1946 Sb. a podruhé 18. prosince 1946 zákonem č. 245/1946 Sb.

důrazem na „lidovost soudů.“²⁹ Na Slovensku bylo vytvořeno 77 okresních lidových soudů. Rozsudky těchto soudů byly mírnější než rozsudky vynesené na českém území, ať už v celkovém počtu rozsudků, počtu vynesených trestů smrti nebo množství osvobozených osob.³⁰ Na Slovensku byla retribuce ukončena až 31. prosince 1947, kdežto v českých zemích k tomu došlo již 4. května 1945.³¹

Ministr spravedlnosti Prokop Drtina podal v závěrečné zprávě přehled o celkových výsledcích činnosti MLS do 29. května 1947. K veřejným žalobcům došlo v období platnosti retribučních dekretů celkem 132 549 trestních oznámení.³² Z tohoto počtu bylo zažalováno 38 316, z nichž bylo vyřízeno 37 982 případů. Z vyřízených případů bylo 21 342 osob odsouzeno (19 888 osob bylo odsouzeno k trestu v délce trvání 10 let, 741 bylo odsouzeno k doživotí a 713 osob k trestu smrti).³³ V 745 případech bylo upuštěno od potrestání.³⁴ Celkově bylo v Československu odsouzeno 30 142 osob a vyneseno celkem 778 trestů smrti.³⁵

Po komunistickém převratu v únoru roku 1948 došlo k obnovení mimořádných lidových soudů na základě zákona č. 33/1948 Sb. z 25. března 1948. Činností těchto soudů mělo být revidování případů, který byly již projednány, a ty, které se k nim v tzv. prvním retribučním období nedostaly. V projednávání jednotlivých kauz se mělo přihlížet k okolnostem, které obviněného k činu vedly a jeho společenské postavení. Takovýto způsob

²⁹ BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu: retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 103

³⁰ Zatímco délka průměrného trestu byla v Čechách 10 let, na Slovensku byla tato hranice daleko nižší. Jednalo se o méně než tři roky, ale většina odsouzených odcházela od soudu s trestem ve výši méně než jeden rok.

³¹ JARKOVSKÁ, Lucie. *Odplata, či spravedlnost? Mimořádné lidové soudy 1945–1948 na Královéhradecku*. Praha: Prostor, 2008. ISBN 978-80-7260-206-3. S. 16. BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 72

³² Z toho bylo v 40 543 případech upuštěno od stíhání z důvodu nedostatku důkazů a ve 14 879 případech bylo upuštěno od stíhání z důvodu ukončení odsunu Němců a repatriace jiných státních příslušníků. V dalších 31 793 případech došlo k přerušení trestního stíhání z důvodu neznámého pobytu pachatele. Dalších 4 592 případů bylo postoupeno MLS k dalšímu stíhání řádným soudům, stejně jako 2 435 případů nevyřízených do skončení účinnosti retribučního dekretu. BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X.

³³ Benjamin Frommer ve své knize *Národní očista* uvádí, že bylo vynesen 723 rozsudků smrti. FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuce v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 134.

³⁴ BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 72

³⁵ Na Slovensku bylo řešeno 27 838 případů. Z nich bylo odsouzeno 8 055 osob, z toho 65 k trestu smrti, 4 785 osob bylo odsouzeno k trestu odnětí svobody a 3 148 obviněným byla udělena důtka, byl jim zkonfiskován majetek, ztratily občanská práva a u 57 osob bylo upuštěno od potrestání. Na rozdíl od českých zemí, kde bylo osvobozeno 9 132 osob, bylo na Slovensku osvobozeno 12 495 obviněných. BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 103-104.

rozhodování svou označujeme třídní justice.³⁶ Tuto tzv. druhou retribuice chtěla KSČ k likvidaci politických odpůrců. Do konce roku 1948 bylo na území celého Československa odsouzeno k trestu odnětí svobody asi 3 200 osob,³⁷ z toho byl doživotní trest 52 osobám.³⁸ Řada trestů byla vynesena v nepřítomnosti obviněných a nedošlo tak k jejich definitivnímu potrestání. Jednalo se především o válečné zajatce, kteří byli považováni za Němce a stíhání se vyhnuli tím, že byli odsunuti.³⁹

Retribuce v českých zemích je považována za jednu z nejtvrdějších v Evropě. Nejen kvůli tomu, že bylo vykonáno 95 % vynesených rozsudků smrti. Toto vysoké procento souviselo s nařízením, že by měla být poprava vykonána do dvou hodin od vynesení rozsudku bez možnosti odvolání. Odsouzený mohl požádat prezidenta republiky o milost, ovšem žádost neměla odkladný účinek.⁴⁰

V rámci retribuice neměly být rozdíly mezi Čechy a Němci, ovšem realita k tomu měla hodně daleko. Jeden z hlavních problémů souvisel s neznalostí českého jazyka. Ti, kteří nerozuměli, měli nárok na tlumočnicka, který byl mnohdy pouze formálně uveden v dokumentech. Dalším nedostatkem byla délka hlavního přelíčení, které běžně trvalo pouze deset až patnáct minut. To je samo o sobě málo, takže pro překlad zde nebyl dostatečný prostor. Dalším nedostatkem byla obhajoba. Její příprava byla minimální, obvinění se nemohli dostat k dokumentaci a se svými obhájci se mnohdy viděli až u hlavního přelíčení.⁴¹

Původním záměrem retribuice bylo potrestat všechny obviněné bez ohledu na jejich původ, což se však vylučovala s cílem státní politiky, vytvořit homogenní stát Čechů a Slováků. Dne 6. března 1946 byly vydány tajné směrnice, které upřednostňovaly vysídlení obviněných

³⁶ KOČOVÁ, Kateřina. Druhá retribuice: činnost mimořádných lidových soudů v roce 1948, in: *Soudobé dějiny*, roč. 12, 2009, č. 3–4, s. 586–625. ISSN 1210-7050.

³⁷ Jednalo se o 1 902 Čechů a Slováků, 1 144 Němců a 158 osob jiné národnosti. PORTMANN, Kateřina. Retribuce v českých zemích a německá otázka. PAŽOUT, Jaroslav a Kateřina PORTMANN, ed. *Spravedlnost, nebo pomsta? Potrestání válečných zločinců, kolaborantů a zrádců po 2. světové válce v Československu*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2022. Str. 192. ISBN 978-80-7516-013-3.

³⁸ Šlo o 27 osob české a slovenské národnosti a 25 osob německé národnosti. PORTMANN, Kateřina. Retribuce v českých zemích a německá otázka. PAŽOUT, Jaroslav a Kateřina PORTMANN, ed. *Spravedlnost, nebo pomsta? Potrestání válečných zločinců, kolaborantů a zrádců po 2. světové válce v Československu*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2022. Str. 192. ISBN 978-80-7516-013-3.

³⁹ Nejvíce trestů bylo vyneseno litoměřickým soudem v souvislosti se zločiny spáchanými v Malé pevnosti Terezín. PORTMANN, Kateřina. Retribuce v českých zemích a německá otázka. PAŽOUT, Jaroslav a Kateřina PORTMANN, ed. *Spravedlnost, nebo pomsta? Potrestání válečných zločinců, kolaborantů a zrádců po 2. světové válce v Československu*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2022. Str. 183. ISBN 978-80-7516-013-3.

⁴⁰ ARBURG, Adrian von, STANĚK, Tomáš. *Vysídlení Němců a proměny českého pohraničí 1945–1951: dokumenty z českých archivů. Díl I., Češi a Němci do roku 1945: úvod k edici*. Středokluky: Zdeněk Susa, 2010. ISBN 978-80-86057-67-5. Str. 65.

⁴¹ Jednalo se o 1 902 Čechů a Slováků, 1 144 Němců a 158 osob jiné národnosti. PORTMANN, Kateřina. Retribuce v českých zemích a německá otázka. PAŽOUT, Jaroslav a Kateřina PORTMANN, ed. *Spravedlnost, nebo pomsta? Potrestání válečných zločinců, kolaborantů a zrádců po 2. světové válce v Československu*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2022. Str. 186. ISBN 978-80-7516-013-3.

Němců před odsouzením. Za odsunou jednotku byla považována rodina, a tak často zůstávaly v zemi lidé bez šance na zařazení do transferu, jelikož nebyla možnost vysídlit ani jejich rodinné příslušníky. Rodinní příslušníci mohli být zařazení do odsunu až po odsouzení obviněného. Transfer byl časově omezen do konce listopadu 1946. Dalším nedostatkem byla židovská problematika, která nehrála při rozhodování retribučních osudů žádnou roli. Tzv. velký retribuční dekret ani nepojmenovával zločiny související s tzv. konečným řešením židovské otázky.⁴²

Společně s konceptem retribučního soudnictví na československém území, byli připravováni další koncepte. Tyto koncepte měli řešit přístup k nežádoucím menšinám na našem území včetně jejich vysídlení. Cílem bylo vytvoření homogenního státu Čechů a Slováků. Záměrem vlády bylo mezinárodní schválení transferu německy mluvícího obyvatelstva. K tomu došlo až v srpnu 1945 v Postupimi, ovšem do této chvíle bylo v rámci tzv. „divoká retribuce“ od května do srpna 1945 násilně vysídleno asi 800 000 osob.⁴³ V rámci „organizovaného“ odsunu mělo být systematicky vystěhováno více jak 2 milionů osob německého původu z Československa.⁴⁴

Od léta roku 1945 docházelo v českých zemích v rámci tzv. „divoká retribuce“ k vraždám tisíců lidí a další tisíce byly týrány domobraneckými skupinami. Docházelo k násilí vůči Němcům nebo německy mluvícím obyvatelům jako bylo bití, znásilňování, rabování domů atd. Tyto akty spravedlnosti, provedené civilními občany, jako byly vraždy nebo krádeže, nebyly nikdy potrestány.⁴⁵ Podle Česko-německé komise historiků přišlo o život 15 000 až 30 000 osob, a dalších minimálně 6 600 osob spáchalo sebevraždu. Mezi těmito osobami najdeme aktivní strůjce nacistické politiky, válečné zločince nebo kolaboranty. Ovšem mezi zavražděnými, nebo těmi kteří spáchali sebevraždu najdeme civilní obyvatelstvo, které tvořili ženy, děti a starci.⁴⁶ Mezi největší incidenty vůči Němců na československém

⁴² PORTMANN, Kateřina. *Retribuce v českých zemích a německá otázka*. PAŽOUT, Jaroslav a Kateřina PORTMANN, ed. *Spravedlnost, nebo pomsta? Potrestání válečných zločinců, kolaborantů a zrádců po 2. světové válce v Československu*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2022. Str. 193-195. ISBN 978-80-7516-013-3.

⁴³ Do zahájení tzv. organizovaného odsunu se dosáhl počet vysídlených osob jednoho milionu. PORTMANN, Kateřina. *Retribuce v českých zemích a německá otázka*. PAŽOUT, Jaroslav a Kateřina PORTMANN, ed. *Spravedlnost, nebo pomsta? Potrestání válečných zločinců, kolaborantů a zrádců po 2. světové válce v Československu*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2022. Str. 183. ISBN 978-80-7516-013-3.

⁴⁴ FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuce v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 303.

⁴⁵ HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945-1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2016. str. 28-29.

⁴⁶ PORTMANN, Kateřina. *Retribuce v českých zemích a německá otázka*. PAŽOUT, Jaroslav a Kateřina PORTMANN, ed. *Spravedlnost, nebo pomsta? Potrestání válečných zločinců, kolaborantů a zrádců po 2. světové*

území v rámci tzv. divoké retribuce, tzv. brněnský pochod smrti,⁴⁷ tzv. postoloprtský masakr⁴⁸ a tzv. ústecký masakr.

Divoká retribuce byla v podstatě nelegálním aktem, vůči kterému československá vláda nezasahovala, ale naopak ho podporovala.⁴⁹ Osobám, které byly považovány za Němce byl v rámci divoké retribuce zabaven všechen majetek a před transporty museli být všichni ubytováni v nevyhovujících podmínkách sběrných zařízení.⁵⁰ Možností odsunu bylo několik, například železniční transporty, nákladní auta a v těch horších případech také pěší pochody, před kterými si lidé mohli vzít z domova jen minimum věcí.⁵¹ Jejich zavazadla nesměla vážit více než 30 kg včetně potravin podléhajících zkáze. Nemohli si sebou vzít hotové peníze (kromě 1000 říšských marek pro rodinu), vkladní knížky, fotoaparáty, rozhlasové přijímače, hodinky atd. Jelikož směrnice přesně nestanovala váhu zavazadel, našla se i odlišná nařízení. Například v Duchcově bylo nařízeno, že si Němci mohou vzít zavazadlo, které bude vážit méně než 50 kg.⁵² Na území Československa směly zůstat pouze osoby, které se dokázaly prokázat jako aktivní odbojáři, antinacisté, osoby žijící ve smíšených manželstvích nebo různí specialisté. Těmi byli například dělníci nebo ti, kteří uměli dobře německy i česky a mohli být používáni jako tlumočníci.⁵³

S vysídlování pohraničí souviselo také jeho nové osídlování. Do oblastí, odkud odešli Němci, přišli přibližně 2 miliony osob z vnitrozemí, ke kterým je třeba přičíst tři čtvrtě milionu Čechů, kteří žili v pohraničí trvale. Osoby, které přicházely do pohraničí dostávaly finanční úlevy (uhrazení nákladů na stěhování nebo nižší nájemné než ve vnitrozemí). V rámci nového osídlování pohraničí se nepodařilo dosáhnout počtu obyvatel, který zde byl před válkou (3,9

válce v Československu. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2022. Str. 183-184. ISBN 978-80-7516-013-3.

⁴⁷ V rámci brněnského pochodu smrti mělo hromadně odejít 25 000-30 000 osob, většinou žen a dětí německé národnosti. Během tohoto pochodu mnoho z nich zemřelo.

⁴⁸ Postoloprtský masakr se udál v červnu 1945, kdy vojáci československé armády bez soudu zabili 700 internovaných Němců. STANĚK, Tomáš. *Perzekuce 1945: Perzekuce tzv. státně nespolehlivého obyvatelstva v Českých zemích (mimo tábory a věznice) v květnu-srpnu 1945*. 1. vyd. Praha: Ise. 1996. ISBN 80-85241-99-4. str. 109-113.

⁴⁹ HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945-1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2016. str. 29.

⁵⁰ STANĚK, Tomáš. *Retribuční vězni v českých zemích: 1945-1955*. Opava: Slezský ústav Slezského zemského muzea, 2002. ISBN 80-86224-33-3. str. 41.

⁵¹ STANĚK, Tomáš. *Retribuční vězni v českých zemích: 1945-1955*. Opava: Slezský ústav Slezského zemského muzea, 2002. ISBN 80-86224-33-3. str. 62-63.

⁵² KORNALÍKOVÁ, Lenka. *Odsun německého obyvatelstva z okresu Most v letech 1945-1947*. Diplomová práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 1995. str. 20-27.

⁵³ ARBURG, Adrian von, STANĚK, Tomáš. *Vysídlení Němců a proměny českého pohraničí 1945-1951: dokumenty z českých archivů. Díl I., Češi a Němci do roku 1945: úvod k edici*. Středokluky: Zdeněk Susa, 2010. ISBN 978-80-86057-67-5. S. 65.

milionu obyvatel). Poválečný stav obyvatelstva byl zhruba 2,5 milionu osob. Novousedlíci z vnitrozemí museli v pohraničí řešit mnoho problémů, jelikož nebyli zvyklí na méně úrodné a výše položené pohraničí. Řada z nich pocházela z nižších sociálních vrstev, neuměli samostatně hospodařit a v mnoha případech nakonec odešli zpět do vnitrozemí. V pohraničí v souvislosti s tím došlo k zániku mnoha vesnic.⁵⁴

1.1 Situace na Mostecku po druhé světové válce

Na základě výnosu o zřízení Protektorátu Čechy a Morava ze dne 16. března 1939 byla část československého pohraničí anektována Německem a byl zřízen Protektorát Čechy a Morava. Od března 1939 až května 1945 bylo Mostecko součástí Říšské župy Sudety.⁵⁵ Region Mostecka měl specifické přírodní podmínky, které sehrály důležitou roli v německém válečném hospodářství. Jednalo se o to, že v Mostecké hnědouhelné pánvi fungovala řada dolů, které mimo jiné poskytovaly řadu pracovních možností pro místní obyvatelstvo. Téměř okamžitě po zabrání pohraničí bylo vydáno nařízení, jehož cílem bylo posílení surovinové základny. Především se jednalo o plán, jak využít hnědé uhlí v chemickém průmyslu. Tento plán měl spočívat v přeměně uhlí na dehet a olej.⁵⁶

Mostecko, typické svým důlním podnikáním, determinovalo sociální strukturu obžalovaných u Mimořádného lidového soudu v Mostě. Často se u obžalovaných osob vyskytovala dělnická povolání, dále pak povolání horník anebo lesní dělník.⁵⁷

V oblasti Mostecka a celé Říšské župy Sudety došlo v období okupace k vyčerpání rezerv pracovníků a území až do konce války trpělo enormním nedostatkem pracovních sil. Valná část především německých mužů odcházela bojovat za německou říši a bylo třeba vyřešit problém s nedostatkem pracovních sil. Řešením se stalo obsazení pracovních pozic válečnými zajatci z Němci okupovaných zemí, totálně nasazených dělníků nebo vězňů z koncentračních táborů. Například jen v oblasti mostecké hnědouhelné pánve bylo zaměstnáno asi 50 000 zahraničních dělníků, cizinců a válečných zajatců spolu s 70 000 českých dělníků.⁵⁸

⁵⁴ MIKŠÍČEK, Petr. *Zmizelé Sudety: Das verschwundene Sudetenland*: [publikace k výstavě]. Česko: Český les, 2003. ISBN 80-86125-41-6.

⁵⁵ KORNALÍKOVÁ, Lenka. *Odsun německého obyvatelstva z okresu Most v letech 1945-1947*. Diplomová práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 1995. str. 28.

⁵⁶ CILEROVÁ, Zuzana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v tzv. prvním retribučním období. Případy příslušníků SS*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2022. str. 22.

⁵⁷ RAPAVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis International, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 64.

⁵⁸ KURAL, Václav a Zdeněk RADVANOVSKÝ a kol. „*Sudety*“ pod hákovým křížem“. Ústí nad Labem: Albis international, 2002. ISBN 80-86067-66-1. str. 250.

Muži a ženy byli nasazováni například v textilním, sklářském nebo keramickém a chemickém průmyslu bez ohledu na to, jaké bylo jejich dřívější zaměstnání.⁵⁹ Po porážce německé armády u Stalingradu bylo rozhodnuto, že ve zbrojní výrobě budou zaměstnáváni vězni z koncentračních táborů. Jelikož na území Říšské župy Sudety neexistoval žádný koncentrační tábor, byly pro tento účel založeny tzv. pobočné koncentrační tábory.⁶⁰ V celé Říšské župě Sudety bylo během druhé světové války vybudováno 53 poboček, z nichž dvě se nacházely na Mostecku. Na počátku roku 1944 byla založena pobočka v Ervěnicích u Mostu. Do tohoto tábora bylo dopraveno 1000 vězňů z koncentračního tábora Sachsenhausen. Avšak na počátku října tohoto roku byli všichni vězni odvezeni do Litoměřic⁶¹ a KT Flossenbürgu.⁶² Druhý pobočný tábor se nacházel na zámku Jezeří v Krušných horách.⁶³

Po druhé světové válce bylo Mostecko opět připojeno k Československu a správní okres Most se skládal ze tří soudních okresů, které byly stejné jako v roce 1921. Jednalo se o soudní okresy Most, Litvínov a Hora Svaté Kateřiny. Celý správní okres Most měl rozlohou 238 km². Vzhledem k válečným ztrátám obyvatel, řadě migrací a poválečným zmatkům nelze přesně určit jaký byl počet obyvatel.⁶⁴ Odhaduje se, že jejich počet se mohl pohybovat okolo 90 000, z nichž 2/3 tvořilo německé obyvatelstvo⁶⁵. Obyvatelstvo Mostecka žilo na vesnicích, a přímo v Mostě bydleli pouze necelé tři tisíce Čechů.

⁵⁹ KURAL, Václav a Zdeněk RADVANOVSKEJ a kol. „Sudety“ pod hákovým křížem”. Ústí nad Labem: Albis international, 2002. ISBN 80-86067-66-1. str. 254.

⁶⁰ ADAM, Alfons. *Otroci Třetí říše: pobočné koncentrační tábory na území České republiky*. Praha: GPlusG, 2016. ISBN 978-80-7515-042-4. nebo KURAL, Václav a Zdeněk RADVANOVSKEJ a kol. Ústí nad Labem: Albis international, 2002. ISBN. 80-86067-66-1. str. 269–282.

⁶¹ Pobočný KT byl zřízen 24. března 1944, západně od centra Litoměřic. Jednalo se o vápencový důl, který chtěl Hitler využít pro plánovanou pásovou výrobu tankových motorů. Kapacita KT byla 9 000 mužů a 700 žen. Jednalo se tak o největší zařízení tohoto typu na českém území. ADAM, Alfons. *Otroci Třetí říše: pobočné koncentrační tábory na území České republiky*. Praha: GPlusG, 2016. ISBN 978-80-7515-042-4. nebo KURAL, Václav a Zdeněk RADVANOVSKEJ a kol. Ústí nad Labem: Albis international, 2002. ISBN. 80-86067-66-1. str. 162-163.

⁶² Tábor Flossenbürg byl vybudován v roce 1937 u bavorského Weidenu, cca 7 km hranic. Pobočné tábory Flossenbürgu byly ve středních Čechách umístěny především v Sudetech a v oblasti SS-Übungsplatz na Neveklovsku, Benešovsku a Sedlčansku. Jednalo se především o Hradištko u Davle, Lovosice-Litoměřice (podzemní továrna Richard), Ostrov nad Ohří, Panenské Břežany, Rabštejn, Svatava, Vrchotovy Janovice, Božičany, Nová Role, Holýšov, Jezeří, Jiřetín, Kamenický Šenov, Kraslice, Křepelice, Korunní, Rtyně nad Bílinou a Most. HLUŠIČKOVÁ, Růžena, Irena MALÁ a Ludmila KUBÁTOVÁ. *Tábory utrpení a smrti*. Praha: Svoboda, 1969. str. 96-117.

⁶³ ADAM, Alfons. *Otroci Třetí říše: pobočné koncentrační tábory na území České republiky*. Praha: GPlusG, 2016. ISBN 978-80-7515-042-4. S. 162–163.

⁶⁴ KORNALÍKOVÁ, Lenka. *Odsun německého obyvatelstva z okresu Most v letech 1945-1947*. Diplomová práce. Technická univerzita Liberec, Liberec. 1995. str. 28.

⁶⁵ Lze to vypočítat ze záznamů mostecké kroniky z údajů okresního národního výboru o Němcích vydaných potravinových listcích. K 8. září 1945 se jednalo o 53 661.

V archivu města Most je málo oficiálních informací o období po druhé světové válce, kdy zde probíhal divoký odsun. Ovšem v kronice města Litvínov je zmínka o 39 sebevraždách Němců a zmiňuje se také o 5 osobách, které byly nalezeny zastřelené nebo probodnuté.⁶⁶

V záznamech ONV z poválečného období se uvádí, že během divokého odsunu odešlo z mosteckého okresu cca 10 000 Němců.⁶⁷ První organizovaný odsun proběhl na Mostecku dne 31. března 1946. Bylo uskutečněno dvacet čtyři transportů, do ruské a americké okupační zóny. Dle záznamů z archivu v Mostě byl organizovaný odsun ukončen 31. října 1946. Bylo vysídleno 30 283 osob. Ovšem v prosinci 1946 byl uskutečněn ještě jeden odsun a počet odsunutých Němců se zvýšil na 1 200.⁶⁸

Na Mostecku bylo zřízeno cca 25 táborů pro soustředění německého obyvatelstva. Tyto tábory je možné rozdělit do tří typů: internační, sběrné a pracovní. V internačních táborech byli soustředěni především Němci podezřelí z kolaborace nebo zrady a státně nespolehlivé osoby. Sběrné tábory byly určeny pro ty, kteří byli určeni k odsunu tzv. civilního obyvatelstva a jejich pobyt zde byl krátký. Pracovní tábory se většinou nacházely v blízkosti průmyslových budov a továren. Tady byly umístěny osoby, ke kterým se vztahoval dekret č. 71/1945 Sb., o pracovní povinnosti osob, které pozbyly československého státního občanství. Tyto tábory byly jakousi ochranou před odsunem. Z 25 táborů se jednalo o devět internačních⁶⁹, jedenáct táborů pracovních⁷⁰ a čtyři tábory sběrné.⁷¹

Tyto tábory se stávaly dějištěm hrubého násilí a týrání. V důsledku nelidského chování a zacházení s dělníky a zajatci došlo také k několika vraždám.⁷² Životní podmínky v táborech nebyly v žádném případě dostačující. To se týkalo například stravy, celkové kapacity táborů a špatné hygieny.

⁶⁶KORNALÍKOVÁ, Lenka. *Odsun německého obyvatelstva z okresu Most v letech 1945-1947*. Diplomová práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 1995. str. 16-20.

⁶⁷KORNALÍKOVÁ, Lenka. *Odsun německého obyvatelstva z okresu Most v letech 1945-1947*. Diplomová práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 1995. str. 28.

⁶⁸ Státní okresní archiv Most, MěNV Most, inv. č. 364, ev.j.364, Kronika, 1945.

⁶⁹ Jednalo se o Třebošice, Střimice, Dolní Jiřetín (Důl Centrum), dva tábory v Záluží, Dolní Litvínov, Most (Důl Kolumbus), Souš a Dolní Jiřetín.

⁷⁰ Tyto tábory se nacházely v Dolním Jiřetíně (Důl Centrum), ve Vtelně-Skyřice (zajatecký), v Dolním Litvínově, Komořanech, dva v Dolním Litvínově, v Horním Jiřetíně, dva v Lomu u Mostu, Růžodole (Stalinovy závody) a Dolním Jiřetíně (důl Quido). KORNALÍKOVÁ, Lenka. *Odsun německého obyvatelstva z okresu most v letech 1945-1947*. Diplomová práce. Technická univerzita Liberec, Liberec. 1995. str. 45-49.

⁷¹KORNALÍKOVÁ, Lenka. *Odsun německého obyvatelstva z okresu most v letech 1945-1947*. Diplomová práce. Technická univerzita Liberec, Liberec. 1995. str.45-49.

⁷² HRACHOVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1947*. Diplomová práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec 2006. str. 43.

2. Mimořádný lidový soud v Mostě

Mimořádný lidový soud v Mostě započal svou činnost jako jeden z posledních, spolu s MLS v Jičíně, Liberci a Opavě.⁷³ Jmenován byl již 3. září 1945, ale svou činnost započal až v prosinci 1945.⁷⁴

Svou pravomoc vykonával MLS v Mostě v sedmnácti soudních okresech, v rámci devíti okresů správních.⁷⁵ Velká řada z nich se nacházela v pohraničních oblastech, s výjimkou soudního okresu v Lounech, který spadal na území bývalého Protektorátu Čechy a Morava.⁷⁶ Skutečnost, že se mostecké správní okresy, kromě okresu Louny, nacházeli v pohraničních oblastech se odrážela v sociální a národnosti strukturu obžalovaných. Většina z nich u MLS Most uvedla německou národnosti anebo tak byla identifikována (83 %).⁷⁷ Do roku 1939 byla národnost volbou,⁷⁸ řada osob mluvila dvěma jazyky, žila ve smíšených manželstvích nebo si nebyla jista svou národností. Takové osoby pak měnily svou národnost podle aktuální situace. V takové případě byla změna národnosti nutností pro přežití.⁷⁹ Po konci okupace se situace na českém území změnila a vláda určila pravidla pro určování národnosti. Poslední slovo tak bylo ponecháno místním orgánům a volba národnosti už nebyla volbou jedince.⁸⁰

Předsedou soudu byl jmenován soudní rada Mostu, JUDr. Miroslav Tichý. Jeho náměstkem se stal JUDr. Václav Stuchlík, okresní soudce z Mostu. Spolu s ním bylo v roce 1945 jmenováno osm soudců z povolání. Jejich počet byl 18. října 1946 byl rozšířen na deset.

⁷³ Na českém území fungovalo dvacet čtyři mimořádných lidových soudů, a to v městech Brno, Česká Lípa, České Budějovice, Hradec Králové, Cheb, Chrudim, Jihlava, Klatovy, Kutná Hora, Litoměřice, Mladá Boleslav, Moravská Ostrava, Nový Jičín, Olomouc, Písek, Plzeň, Praha, Tábor, Uherské Hradiště a Znojmo. Rychlost vzniku soudů se odvíjela od toho, zda se města nacházela ve vnitrozemí nebo v pohraničí. Rychleji vznikaly soudy, které se nacházely ve vnitrozemí. Jako první započal svou činností MLS v Brně 22. května 1945. Posledním byl MLS Cheb, který začal fungovat až na počátku roku 1946. RAPAVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 30.

⁷⁴ RAPAVÁ Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 46.

⁷⁵ Jednalo se o okresy Duchcov-Duchcov; okres Bílina-Bílina; okres Most-Most, Horní Litvínov, Hora Sv. Kateřiny; okres Chomutov-Chomutov, Jirkov, Hora Sv. Šebestiána; okres Žatec-Žatec, Postoloprty; okres Louny-Louny; okres Kadaň-Kadaň, Doupov; okres Podbořany-Podbořany, Jesenice a okres Přisečnice-Přisečnice, Vejprty. RAPAVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 47.

⁷⁶ RAPAVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 47.

⁷⁷ RAPAVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis International, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. S. 63.

⁷⁸ Od r.1918 se lidé museli hlásit k nějaké národnosti, ale bylo pouze na nich, kterou národnost si zvolí. Proto se stávalo, že lidé svou národnost měnili.

⁷⁹ Jednoduše si zvolili tu národnost, která byla v dané době výhodná. Například, když se obyvatel Sudet, hlásící se do roku 1938 k české národnosti, po zabrání pohraničí přihlásil k německé národnosti a po konci okupace v roce 1945 opět k české národnosti. FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuce v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 226.

⁸⁰ HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945-1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2016. str. 31.

Na počátku své činnosti zasedal soud ve čtyřech pětičlenných senátech, kterým předsedali Tichý, Stuchlík, František Těšitel a Jaroslav Maixner.⁸¹ Ovšem s narůstajícím počtem případů byl počet senátů zvýšen, a kromě jmenovaných soudců, předsedali senátům i další soudci.⁸²

Spolu se soudci z povolání bylo jmenováno také 97 soudců z lidu a deset veřejných žalobců. Úřad veřejného žalobce vedl okresní soudce z Mostu, František Janák. Množství případů způsobilo, že 29. dubna 1946 bylo jmenováno dalších šest veřejných žalobců.⁸³ 3. srpna 1946 pak přibyli další dva soudci.⁸⁴

Co se týče otázky, odkud bylo zasláno nejvíce oznámení, na prvním místě se samozřejmě objevil Most (34 %). Po něm v řadě následují Chomutov (15 %), Podbořany (12 %), Duchcov (11 %), Bílina (10 %) a Žatec (7,3 %).⁸⁵

Dne 18. prosince 1945 se konalo první zasedání MLS Mostu. V tento den bylo projednáno šest kauz, čtyři z nich se týkaly členství v nacistických organizacích, jedna zločinu proti osobám a poslední se zabývala udavačstvím. Předsedou soudu byl v tento den Miloslav Tichý a veřejným žalobcem byl ve všech případech František Janák.⁸⁶

MLS v Mostě v prvním retribučním období zasedal nepravidelně, a tak v prosinci a v prvních měsících roku 1946 zasedaly senáty nejvýš pětkrát za měsíc. Až v březnu 1946 došlo k nárůstu případů a soud musel zasedat celkem čtrnáctkrát měsíčně. Souviselo to především se zapojením všech veřejných žalobců do činnosti MLS v Mostě a posílením pomocných kancelářských sil. Od března 1946 počet zasedání opět kolísal. V poslední roce prvního retribučního období zasedal soud v lednu jednadvacetkrát, v únoru devatenáctkrát a v březnu třidvacetkrát. Soud tak zasedal téměř každý den, a v březnu dokonce i o víkendu. MLS v Mostě v tomto ovšem nebyl výjimkou, jelikož tento stav se týkal v podstatě všech mimořádných lidových soudů. V roce 1947 se soud snažil o uzavření co nejvíce případů, aby za sebou nenechal žádné rozdělané případy.⁸⁷

⁸¹ JUDr. František Těšitel byl okresním soudcem v Mostu a JUDr. Jaroslav Maixner soudním znalcem v Mostu.

⁸² JUDr. Felix Adamczyk-krajský soudce, JUDr. Milan Kratochvíl-soudní rada v Lounech, JUDr. Antonín Pavlát-okresní soudce v Bílině, JUDr. Jaroslav Procházka-okresní soudce v Mostu a JUDr. Karel Schuster-krajský soudce.

⁸³ JUDr. Klement Bezděk-pracovník personálního oddělení SHD v Mostu, JUDr. Jaromír Kovařík-advokát v Mostu, JUDr. Josef Horáček-právní konzultant KOR, JUDr. Emil Felda-pracovník ředitelství SHD v Mostu, JUDr. Jiří Fircha-advokát v Mostu a JUDr. Jaroslav Urie-krajský soudce v Mostu.

⁸⁴ JUDr. Jaroslav Veselý a JUDr. Josef Koniček.

⁸⁵ RAPAVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 50.

⁸⁶ Tamtéž, str. 52

⁸⁷ BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu: retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 114.

V jeden den se ve většině případů projednávalo více kauz. Záleželo na jejich závažnosti, počtu svědků, charakteru atd. Lišila se také délka hlavního přelíčení a množství projednaných případů za jeden den. Jednodušší případy se projednávaly hodinu, obtížnější trvaly několik hodin a některé kauzy se projednávaly i několik dní. Nejrozsáhlejším případem byla kauza bývalého vládního komisaře města Loun JUDr. Heinze Rochlitzera. Jeho případ byl projednáván od 26. do 28. června 1946.⁸⁸ Naopak nejkratší dobu byla projednávána kauza Karla Müllera, kdy senát zasedal pouze deset minut. Je zde zarážející, že Karel Müller, obviněn mimo jiné z udavačství, byl odsouzen k 20 letům odnětí svobody.⁸⁹

Dne 29. dubna 1947 se konalo poslední zasedání MLS v Mostě. Bylo projednáno pět případů, přičemž jedna kauza se týkala udavačství. Všichni, kteří v tento den stanuli před soudem byli zproštěni viny.⁹⁰

Činnost Mimořádného lidového soudu v Mostě byla ukončena 4. května 1947. Již 26. dubna 1947 si ministr spravedlnosti Prokop Drtina vyžádal hodnotící zprávy k činnosti soudů.⁹¹ Ze zprávy přednosty soudu JUDr. Miloslav Tichého vyplývá, že považoval nejnižší zákonnou sazbu trestu pěti let za příliš přísnou.⁹² V jeho zprávě je velký prostor věnován soudcům z lidu, které z velké části hodnotil pozitivně, ovšem nevyhnul se u nich ani kritice. Někteří ze soudců se prý snažili „odsoudit obžalované z každou cenu“. Přihlíželi více k usvědčujícím důkazům, a nebrali ohled na faktory, které naopak hráli ve prospěch obžalovaného. Tichý připustil, že v závěru prvního retribučního období přibývalo zprošťujících rozsudků. Jako hlavní příčinu viděl to, že byly obžalovány i případy, které měly svým charakterem a závažností náležet spíše ONV dle dekretu č. 138/1945 Sb. nebo měly být úplně zastaveny. Zprávy veřejného žalobce Františka Janáka potvrzuje, že na rozhodnutí MLS v Mostě měl patrný vliv odsun.⁹³

⁸⁸ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 309/46. Heinz Rochlitzer byl mimo jiné obviněn z paragrafu 11. V jeho spisu se objevuje několik podob jeho křestního jména – Heinrich, Heinz, Jindřich. V rozsudku je uvedena česká verze jeho jména.

⁸⁹ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 232/47.

⁹⁰ RAPAVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 55.

⁹¹ NA, f. MS-D, k. 1942, SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, k. 91, prezidentské spisy.

⁹² NA, f. MS-D, k. 1942, SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, k. 91, prezidentské spisy. Zpráva přednosty MLS v Mostě ze dne 11. května 1945.

⁹³ V březnu 1946 MV vydalo nařízení, že osoby německé národnosti, které se dopustily méně závažných trestných činů by měli být odsunuty a nikoli odsouzeny. Tento výnos byl závazný pro všechny MLS. Pokud šlo o osoby, které spáchaly méně závažné trestné činy, osoby starší, neschopné práce nebo živitele početnějších rodin, byl upřednostněn odsun před potrestáním. V praxi to znamenalo, že obžalovaní byli buď zproštěni nebo odsouzeni k velmi nízkým trestům.

3 Udavačství

Udavačství nebo také donašečství či denunciacie, se vyskytuje především v totalitních režimech, kde slouží k upevnění moci, zastrašování a udržování osob v nejistotě nebo získávání informací.⁹⁴ Udavačství se neobjevilo pouze v českých zemích, ale můžeme se s ním setkat v dalších zemích Evropy, které byly ovládány nacisty, jako například v Maďarsku, Norsku, Holandsku, Francii nebo Polsku.⁹⁵

Společnost by se v době druhé světové války dala rozdělit do tří základních skupin. První z nich tvořili odbojáři, tedy ti, kteří bojovali proti stávajícímu režimu a snažili se podryvat jeho autoritu. Ovšem tato skupina neměla ve společnosti velké zastoupení. Tzv. šedá zóna, která byla druhou skupinou, byla nejpočetnější, jelikož ji tvořili obyvatelé státu, kteří byli pasivní, co se týče boje proti režimu, a zvolili si nejjednodušší možnost přežití. Poslední skupinu tvořili z části ti, který se věnuje tato práce. Ve velké míře se jednalo kolaboranty, kteří spolupracovali s režimem, a to z různých důvodů. Mezi kolaboranty je možné zařadit také některé z udavačů. Důvodů, proč se někdo dopustil udavačství mohlo být několik. Například se mohlo jednat o vyřizování osobních sporů, touha po majetku, snaha chránit osoby sobě blízké nebo sebe anebo ideologické důvody.⁹⁶ Nenechme se však mýlit. Udavačství se nedá klasifikovat jako ideologický zločin, jak bude popsáno u některých případech.

Bylo by chybou říct, že udavačství se v českých zemích objevilo až v době okupace. Dějiny udavačství v českých zemích by se daly rozdělit do tří hlavních etap. První etapu udavačství může najít v druhé polovině 19. století, tedy v období tzv. bachovského absolutismu. V této době se udavačství „drželo“ pouze ve městech a na vesnici se vůbec nedostalo.⁹⁷ Jedním z nejznámějších udavačů této doby byl „zrádce národa“ Karel Sabina. Ten byl v roce 1849 odsouzen za údajné spiknutí k doživotnímu žaláři. Následně mu byl trest zmírněn na 18 let, a nakonec v roce 1857 dostal milost. Když se po návratu z vězení dostal do finančních nesnází, nabídla mu pomoc rakouská policie, která si ho po dvou letech od jeho návratu z vězení najala jako informátora. Když začal opět publikovat, tak pod krycím jménem Roman donášel na své kolegy a přátele. Poté co se přišlo na to, že Sabina je informátorem

⁹⁴ HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945-1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2016. str. 53.

⁹⁵ Tamtéž, str. 55-56.

⁹⁶ Tamtéž, str. 55-56.

⁹⁷ HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945-1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2016. str. 55.

policie, upadl Sabina v nemilost a stáhl se do ústraní, kde se v bídě a nenávisti dožil věku šedesáti čtyř let.⁹⁸

Druhou etapou udavačství byla nacistická okupace. Největší vlna se zde strhla po 27. květnu 1942, kdy došlo k atentátu na Reinharda Heydricha. Němci po atentátu vypsalí odměnu jeden milion marek za informace o pachatelích. K jejich nalezení napomohla informace Karla Čurdy, který se 16. června 1942 přihlásil na pražském gestapu a podal zde informace, které vedli k zatčení pachatelů. Za to obdržel pět milionů korun, přičemž byl několik týdnů vězněn a poté, co se dostal na svobodu stal se z něj konfident. Čurda byl Mimořádným lidovým soudem v Praze odsouzen k trestu smrti.⁹⁹

Poslední etapou udavačství, které trvala nejdéle, bylo období komunistické nadvlády (1948-1989), které vykazovalo prvky totalitarismu. Totalitní režimy se opíraly o udavače, konfidenty nebo agenty, kteří informovali o smýšlení a chování obyvatelstva, čímž přispívali k vytváření a udržování strachu ve společnosti. Na území Československa se formovala síť agentů a konfidentů již od roku 1948, ale je třeba říct, že jen velmi málo osob se stávalo součástí této sítě dobrovolně. Státní bezpečnost využívala stejné metody, které během druhé světové války používalo gestapo. Metodami, které StB využívalo, bylo například vydírání, vyhrožování trestním stíháním nebo příslibem lepšího života.¹⁰⁰

Sheila Fitzpatricková a Robert Gellately ve své studii definovali udavačství jako, spontánní komunikaci mezi jednotlivým občanem a státem, které obsahuje obvinění, že další občané či úředníci páchají neřádné činy, čímž dotyčný implicitně i explicitně sleduje potrestání takových aktivit.” Za běžných okolností, je podání informací nejen legální, ale je považováno i za povinnost občana. Předválečné československé trestní právo nemělo žádné ustanovení, které by trestalo podávání pravdivých informací úředním osobám. I podle nacistického práva bylo udavačství za války legální. Fitzpatricková a Gellately upozorňují na dvojí význam udání. Podle nich se mohlo jednat o čestné vydání zločince, ale také opovržením hodnou zradu spoluobčana.¹⁰¹

Udavačství vytvořilo šedou zónu mezi povinnostmi obyvatele a odporem veřejnosti k udavačství, jelikož rozsudky mimořádných lidových soudů byly ohledně této skutkové

⁹⁸ RAVIK, Slavomír. *Karel Sabina: (portrét konfidenta)*. 1. vyd. Praha: Pražská imaginace, 1992. ISBN 80-7110-093-5. str. 63-66.

⁹⁹ HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945-1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2016. str. 56.

¹⁰⁰ HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945-1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2016. str. 57.

¹⁰¹ FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuce v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 199

podstaty velmi nekonzistentní, a to více než v případě jiných zločinů. Někteří z nich chtěli záměrně poškodit danou osobu, ovšem nemuseli uspět. V řadě případů došlo k tomu, že například listonoši nebo poštovní úředníci zachytili jejich dopisy, které byly adresovány gestapu nebo německému četnictvu. V jiných případech byl udavačům jejich úmysl rozmlouván úředníky, například pokud měl udavač v úmyslu udat příslušníky své rodiny nebo známé z hostince. Udavači tak byli posíláni domů s tím, aby si celou věc ještě jednou promysleli.¹⁰² Tito odvážní lidé mnohdy zachránili život potenciální obětí před zatčením, uvězněním nebo smrtí. Ovšem na straně druhé právě tyto skutky zmírnili trest udavačů před MLS.¹⁰³

Předpokládalo se, že mezi udavači bude převážná většina Němců. Ovšem udavačství bylo rozšířeno i mezi Čechy. Tento fakt byl zastřen tím, udavačství bylo rozšířeno i mezi místními Němci, kteří měli více možností komunikace s okupačními úřady prostřednictvím členství v nacistických organizacích nebo skrze neformální kontakty s jednotlivými nacisty.¹⁰⁴

Udavačství se stalo tak rozšířeným, protože plnilo funkci při zachování represivní formy vlády.¹⁰⁵ Představovalo proniknutí do soukromí, kdy se úřady mohly mnohé dozvědět o tom, co se děje na pracovištích, veřejných objektech nebo domácnostech. V prostředí, kde byli lidé schopni udávat své přátele, spolupracovníky a rodinné příslušníky, žili všichni v neustálém strachu, kdy se jeden bál druhého a nikdo nebyl schopen podniknout jakoukoli skupinovou akci proti stávajícímu režimu. V této společnosti, kde úřady reagovaly téměř na každé udání, si lidé často řešili své osobní spory k likvidaci svých přátel a známých. Udání se pro osoby, které nezastávali žádné významné pozice stalo, jak to nazval Phillip Burrin „zbraní slabých“.¹⁰⁶

Soudy posuzovaly, zda se trestný čin opravdu stal a zda šlo o úmysl nebo nedbalost. Pokud se zločin stal, zajímaly soud pohnutky, které k činu vedly. Příčiny udavačství byly různé, například mohlo udání pramenit ze špatných sociálních vazeb v rodině, v sousedství nebo na pracovišti. V některých případech se jednalo o zločin způsobený zraněnými city, udání z lásky, která se změnila v nenávisť. Udání činili také lidé, kteří měli pocit, že svým činem prospívají totalitnímu režimu, s jehož idejemi se ztotožňovali.¹⁰⁷

¹⁰² Tamtéž, str. 201-202

¹⁰³ Tamtéž, str. 202

¹⁰⁴ BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu: retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 224.

¹⁰⁵ Tamtéž, str. 204.

¹⁰⁶ FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuce v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 204-205.

¹⁰⁷ JARKOVSKÁ, Lucie. *Odplata, či spravedlnost? Mimořádné lidové soudy 1945-1948 na Královéhradecku*. Praha: Prostor, 2008. Obzor (Prostor). ISBN 978-80-7260-206-3. str. 224.

Mezi častá udání patřily spory o peníze a majetek. Během okupace se objevili nové možnosti, jak tento majetek získat, například při sporech mezi majitelem a nájemcem. Další konflikty, které souvisely s penězi, byly spory mezi rodinnými příslušníky o půdu nebo dědictví. Udání, která se týkala rodinných příslušníků mohly být manželské spory, které během války vedly k zatčení a v nejhrošším případě k usmrcení, jako například v případě Anny Gebertové¹⁰⁸. Příčiny udání mezi manžely byly různé, ale mezi nejčastější patřili ta, která vzešla z nevěry. Daleko častěji v manželství udávaly ženy své muže, než aby to bylo naopak, protože pro muže bylo jednodušší, když se rozvedli standardně anebo ženu prostě opustili.¹⁰⁹ Ve spisech mimořádného lidového soudu můžeme najít také řadu udání, kdy děti donášeli na své rodiče ale i rodiče na děti.¹¹⁰ To bylo ovšem u MLS v Mostě spíše výjimkou.

Nacistický režim dokázal vytvořit svého potenciálního informátora prakticky z každého.¹¹¹ Nacisté podporovali udavačství z mnoha důvodů, přičemž velký úspěch mělo udávání Židů. Rasové zákony zakazovaly styk obyvatelstva s Židy a jejich udávání přispívalo k zastrahování odpůrců perzekuce Židů a vedlo k úspěchu konečného řešení židovské otázky.¹¹²

3.1 Paragraf 11

Paragraf 11, který definoval zločin udavačství nebyl součástí původního retribučního dekretu č. 6/1945 Sb. ale objevil se až v doplněném dekretu č. 16/1945 Sb. Ministr spravedlnost Prokop Drtina označil udavačství za „*nejhorší zjev a nejhmusnější zločin okupantské doby.*“¹¹³

Plné znění paragrafu 11: „*Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky ve službách nebo v zájmu nepřítel, nebo využívající situace přivoděné nepřátelskou okupací jiného pro nějakou skutečnou nebo vymyšlenou činnost udal, trestá se za zločin těžkým žalářem od pěti do deseti let. Zavini-li však udavač svým udáním ztrátu svobody československého občana, trestá se těžkým žalářem od deseti do dvaceti let. Mělo-li udání za přímý nebo nepřímý následek ztrátu svobody většího počtu lidí nebo těžkou újmu na zdraví, trestá se doživotním žalářem, mělo-li za následek něčí smrt, trestá se smrtí.*“¹¹⁴

¹⁰⁸ SOA Litoměřice, f. Ls 38/46.

¹⁰⁹ FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuice v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 206-208.

¹¹⁰ Tamtéž, str. 209.

¹¹¹ Tamtéž, str. 221.

¹¹² Tamtéž, str. 223.

¹¹³ FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuice v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 196.

¹¹⁴ Dekret prezidenta republiky ze dne 19. června 1945 o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech. In: *Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé*. 1945, částka 9, str. 29.

Paragraf 11 nedefinoval v čem konkrétně udavačství spočívalo. Ve spisech udavačů nalezneme pouze definici, že udání bylo učiněno „*ve službách nebo v zájmu nepřítele*” nebo kvůli situaci „*přivoděné nepřátelskou okupací*.”¹¹⁵

Paragraf 11 od sebe neodlišoval udavače a konfidenty, za což byl později kritizován. Konfidenti byli označováni jako „*agenti*” gestapa, kteří jsou za svou práci odměňováni. Ti, kteří udávali opakovaně dostali označení řemeslní udavači.¹¹⁶ Udavači, kteří byli konfidenty gestapa dostávali označení V-Personem, V-Mann nebo Vertrauensmann. Bývali placeni z tajných fondů gestapa a byly jim vypláceny odměny od 1000 do 4000 korun měsíčně. Jejich odměna závisela na jejich schopnostech. Jako plat nemuseli dostávat pouze peníze ale také potravinové lístky, alkohol nebo cigarety.¹¹⁷

Rozdíl mezi udavačem a konfidentem můžeme najít také v tom, že konfident byl jako placený udavač, veden pod krycím jménem nebo číslem. Udavač byl naopak tem, kdo udával dobrovolně a většinou ze zášti. Takovéto udavače bylo možné najít v jakémkoli prostředí.¹¹⁸

Tento paragraf v sobě zohledňoval následky udání při vyměření trestu udavače. Udavač, jehož udání nemělo žádné následky, mohl od MLS odejít s maximální trestem deseti let. Ovšem pokud mělo udání za následek uvěznění „československého občana”, odcházel udavač od soudu s trestem odnětí svobody mezi deseti a dvaceti lety. Když došlo k udání více osob nebo mělo udání za následek těžkou újmu na zdraví, udavač byl odsouzen na doživotí. Jestliže byla následkem udání smrt oběti¹¹⁹, trestem byla smrt.¹²⁰

Samotný paragraf 11 byl často kritizován, jednak proto, že trestal všechna udání a v řadě případů trestal také pokusy o udání. Sám ministr spravedlnosti Prokop Drtina poukazoval na nedostatky při problému vynuceného udání. V takovém případě domnělý udavač prozradil během výslechu nebo následkem mučení jisté informace na nějakou osobu, byl poté zproštěn viny. Další nesrovnalosti byly v judikatuře soudů. Pojmenování pro oběti udání se v řadě případů lišila. Byly označovány jako „českoslovenští občané”, „*lidé*” a „*jiní*” zároveň. Dále zde

¹¹⁵ Paragraf 11, dekret č.16/1945 Sb., in: Karel Jech a Karel Kaplan, eds., *Dekrety prezidenta republiky, 1940-1945: Dokumenty* (Brno: Ústav pro soudobé dějiny, 1995), I. díl, str. 241.

¹¹⁶ TOMÁŠEK, Dušan. *Konfidenti*. Praha.: Orbis, 1991, str. 207.

¹¹⁷ SLÁDEK, Oldřich. *Zločinná role gestapa: Nacistická bezpečnostní policie v českých zemích 1938–1945*. Praha: Naše vojsko, 1986, s. 125–126.

¹¹⁸ Tamtéž, str. 211-212.

¹¹⁹ Následek smrti: poprava nebo vyčerpání ve vězení.

¹²⁰ FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuce v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 198.

byl problém „vynuceného udání, kdy člověk někoho vyzradil při výslechu anebo když byl mučen.¹²¹

3.2 Fenomén ženského udavačství

V mnoha vědeckých publikacích se zmiňuje, že udavačství bylo spíše ženským zločinem. Například Mečislav Borák ve své knize *Spravedlnost podle dekretu* při analýze ostravského lidového soudu zjistil, že ze zločinu udavačství byly ženy obviněny třikrát častěji než muži.¹²²

K českému prostředí se vztahuje analýza soudních dokumentů z června 1946, která však odporuje tvrzením autorů, že by udavačství bylo ženským zločinem. Mimořádné lidové soudy podle této studie, totiž častěji trestaly za udavačství muže než ženy. Rok 1946 byl středem prvního retribučního období a z výsledků všech dvaceti čtyř mimořádných lidových soudů vyplývá, že z udavačství byli daleko častěji obviňováni muži než ženy. Celkově byli muži trestáni za udavačství dvakrát častěji než ženy.¹²³ Proč je tedy udavačství považováno za ženský zločin?

Může to mít několik příčin. Zaprvé žalobci a soudci byli zřejmě v případě žen shovívavější. Mohli mít také obavu z toho, že by poslali do vězení matky rodin, a odtrhli by je tak od jejich dětí na dlouhou dobu. Ovšem to nemuselo platit u všech soudů stejně. Někteří z nich mohli ženy považovat za slabší pohlaví, které je méně odpovědné za své činy, jiní je možná považovali za zkažené osoby, které zničily ideál o ušlechtilosti ženského chování. Odsouzení záviselo také na lidech, kteří udavače vyslyšali a žalobců, kteří proti nim vedli obžalobu.¹²⁴ Vezmeme-li v úvahu, že udavačství bylo jediným žalobním důvodem, průměrný trest žen byl 5,4 roku, zatímco u mužů se jednalo o 5,9 roku. Obžaloby žen byly podloženy daleko méně než obžaloby proti mužům. A to především u českých žen. Nízký počet českých žen odsouzených pro udavačství souvisel s tím, že po osvobození byla velká část obvinění proti nim neoprávněná. Při soudním přelíčení obviněných žen často chyběly důkazy o jejich provinění, a žalobce nebyl schopen prokázat obvinění proti daným udavačkám.¹²⁵

Proč byly tedy ženy souzeny pro udavačství častěji než muži? Odpověď na tuto otázku je třeba hledat opět v genderových aspektech. Během války měli němečtí muži mnoho

¹²¹ FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuce v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 202.

¹²² BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu: retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 224, 274.

¹²³ Tamtéž, str. 214-215.

¹²⁴ FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuce v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 217.

¹²⁵ Tamtéž, str. 218.

příležitostí pracovat pro okupanty, což mělo za následek nízký počet německých mužů souzených pro udavačství. Místo toho byli souzeni pro členství v nejrůznějších nacistických organizacích jako bylo SA nebo SS. Oproti mužům měly německé ženy daleko méně příležitostí k udávání, protože nebyly ve vedoucích pozicích nacistických organizací. Ovšem pár případů se zde najde, jako je členství v organizaci Nationalsozialistische Frauenschaft nebo bund Deutscher Mädel, ale v těchto organizacích se nacházely na nižších pozicích.¹²⁶

Na rozdíl od německých mužů zastávali čeští muži pracovní pozice ve správním aparátu, v bezpečnostních složkách nebo členství v domácích fašistických organizacích, jako například Vlajka. České ženy nemohly kvůli strukturálním překážkám působit v kolaborantských organizacích. Jedinou příležitostí, jak se mohly dostat do styku s okupačními úřady bylo udání. Pokud tedy byla nějaká žena obviněna před MLS šlo pravděpodobně o udání.¹²⁷ Nemůžeme proto říct, že udavačství je ženský zločin, jelikož před MLS stanulo daleko více mužů než žen, a ženy nemohly být souzeny prakticky pro žádný jiný zločin.

Udavačství sloužilo také k jiným cílům, než bylo šíření nejistoty mezi obyvatelstvem. Řada úřadu se snažila prostřednictvím udavačství směřovat ke konkrétnímu cíli. Po atentátu na Reinharda Heydricha v květnu 1942 vypsali Němci odměnu 1 milion marek, za informace vedoucí k pachatelům. Spolu s cílem najít pachatele zároveň úřady podpořily vzrůst udavačství za účelem terorizovat české obyvatelstvo a donutit ho tak k větší povolnosti. V tomto období bylo poslouchání stejně nebezpečné jako mluvení. Lidé byli často udáváni pro poslech zahraničního rozhlasu. Poslouchalo se BBC, Rádio Moskva a další. Trestem za poslech cizího rozhlasu byl také trest smrti.¹²⁸

Poválečná vlna udání, která se vztahovala k obviněním pocházejícím z období okupace zpozdila proces vzpomínání se českých zemí a společnosti a po roce 1948 tak zřejmě umožnila upevnění komunismu v naší zemi. Ani ne rok po ukončení tzv. prvního retribučního období a činnosti mimořádných lidových soudů bylo retribuční soudnictví obnoveno na základě zákona č. 33/1948 Sb. ze dne 25. března 1948. Obnovení retribuční soudnictví bylo jednoduše schváleno Ústavodárným shromážděním, s platností na celé území Československa. Druhá retribuční soudnictví však neměla sloužit v první řadě k potrestání válečných zločinců a kolaborantů, ale spíše k odstranění politických odpůrců.¹²⁹

¹²⁶ Tamtéž, str. 219.

¹²⁷ Tamtéž, str. 219.

¹²⁸ MICHLOVÁ, Marie. *Protentokrát, aneb, Česká každodennost 1939-1945*. 1. vyd. Řitka: ČAS, 2012. ISBN 978-80-87470-60-2., str. 50.

¹²⁹ CILEROVÁ, Zuzana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v tzv. prvním retribučním období. Případy příslušníků SS*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberec, Liberec. 2022. str. 22.

4 Statistická analýza

4.1 Údaje obžalovaných udavačů a udavaček

V této kapitole bych se chtěla zabývat statistickou analýzou, ve které jsem zkoumala údaje zjištěné z trestních spisů týkajících se udavačů, jejichž případy byly projednávány v tzv. prvním retribučním období, v letech 1945-1947 před Mimořádným lidovým soudem v Mostě. V jednotlivých tabulkách jsou hodnoty dané kategorie vyjádřeny celými čísly.

Na počátku práce bylo nutné projít všech 1542 případů, které byly projednávány před MLS v Mostě v tzv. prvním retribučním období a vyhledávat mezi nimi případy, které se týkaly obviněných podle § 11 tzv. velkého retribučního dekretu, tedy zločinu udavačství. Na základě analýzy rozsudků, které jsem mohla prostudovat prostřednictvím e-badatelny na webových stránkách Státního oblastního archivu v Litoměřicích, jsem vytvořila několik tabulek týkajících se pouze případů udavačů a udavaček. Přestože Mimořádný lidový soud v Mostě projednával v prvním retribučním období 1542 případů, před soudem mělo stanout celkem 1680 osob.¹³⁰ Údaje jsou rozdílné kvůli tomu, že v některých kauzách souzeno více obžalovaných najednou a počet případů neodpovídá počtu obviněných osob.

V prvním retribučním období projednával MLS v Mostě 415 případů, které se týkaly udavačství. Podle § 11 byl obviněn přibližně každý čtvrtý. V porovnání s ostatními MLS se jednalo o vysoký počet osob obviněných z udavačství, jak ukáže následující tabulka. Každý čtvrtý byl obviněn také u MLS v Litoměřicích¹³¹, MLS v Jihlavě¹³² a u MLS v Jičíně.¹³³

Následující tabulka porovnává výsledky třinácti zpracovaných analýz mimořádných lidových soudů a počty případů, které se týkaly udavačství. Nejnižší počet osob obviněných z udavačství se objevil u MLS v České Lípě, kde se jednalo o 95 případů¹³⁴. V Liberci bylo projednáváno 135 případů¹³⁵, MLS v Znojmě 147¹³⁶, MLS v Jihlavě 238¹³⁷, MLS v Chrudimi

¹³⁰ Celkový počet byl vyšší, jelikož více než šedesát případů bylo předáno jiným soudům nebo ONV. Dalších třicet tři spisů zcela chybí.

¹³¹ KOČOVÁ, Kateřina. *Činnost mimořádných lidových soudů – MLS Česká Lípa, Liberec a Litoměřice*. Disertační práce. Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové. 2006. str. 61–64.

¹³² CIHLÁŘOVÁ, Jana. *Mimořádný lidový soud v Jihlavě v letech 1945–1947*. Diplomová práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2008. str. 38–48.

¹³³ JARKOVSKÁ, Lucie. *Odplata, či spravedlnost? Mimořádné lidové soudy 1945–1948 na Královéhradecku*. Praha: Prostor, 2008, str. 93–123.

¹³⁴ KOČOVÁ, Kateřina. *Činnost mimořádných lidových soudů – MLS Česká Lípa, Liberec a Litoměřice*. Disertační práce. Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové. 2006. str. 61–64.

¹³⁵ Tamtéž. str. 61–64.

¹³⁶ NOHEL, Tomáš. *Mimořádný lidový soud ve Znojmě v letech 1945–1948*. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně, Brno. 2009. str. 18.

¹³⁷ JARKOVSKÁ, Lucie. *Odplata, či spravedlnost? Mimořádné lidové soudy 1945–1948 na Královéhradecku*. Praha: Prostor, 2008, s. 93–123.

269 kauz¹³⁸, MLS v Opavě 297¹³⁹, MLS v Jičíně 370¹⁴⁰, MLS v Hradci Králové 394¹⁴¹, MLS v Litoměřicích 547¹⁴², MLS v Ostravě 605¹⁴³ a v Uherském Hradišti 637¹⁴⁴. Nejvíce osob bylo z udavačství obviněno v Brně.¹⁴⁵

Tento výzkum není ještě zdaleka ukončen, protože nejsou známa data pro všechny mimořádné lidové soudy na české území.

MLS	Celkový počet souzených	z udavačství obviněno ... osob	z udavačství obviněno průměrně každý
Liberec	2 109	135	16.
Česká Lípa	1 000	95	11.
Opava	2 259	297	8.
Znojmo	878	147	6.
Chrudim	1 241	269	5.
Litoměřice	2 046	547	4.
Jihlava	856	238	4.
Most	1 678	415	4.
Jičín	1 518	370	4.
Hradec Králové	1 262	394	3.
Ostrava	1 792	605	3.
Brno	2 435	834	3.

¹³⁸ ZBOŘILOVÁ, Kristýna. *Mimořádný lidový soud v Chrudimi v letech 1945–1948*. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové. 2015. str. 39.

¹³⁹ BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu: retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Brno. 2009. str. 131, 149 a 279.

¹⁴⁰ JARKOVSKÁ, Lucie. *Odplata, či spravedlnost? Mimořádné lidové soudy 1945–1948 na Královéhradecku*. Praha: Prostor, 2008, s. 93–123.

¹⁴¹ Tamtéž, str. 93-123.

¹⁴² KOČOVÁ, Kateřina. *Činnost mimořádných lidových soudů – MLS Česká Lípa, Liberec a Litoměřice*. Disertační práce. Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové. 2006. str. 61-64.

¹⁴³ BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu: retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Brno. 2009. str. 131, 149 a 279.

¹⁴⁴ MÜLLER, Jan. *Mimořádný lidový soud v Uherském Hradišti 1945–1948*. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové. 2015. str. 27-36.

¹⁴⁵ Celkový počet souzených osob byl 2 435. Z udavačství bylo obviněno 834 osob. Obviněn byl tak každý třetí. PIONTKOVÁ, Kristýna. *Praxe Mimořádného lidového soudu v Brně*. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Brno. 2013. str. 59.

Uherské Hradiště	1 298	637	2.
-----------------------------	-------	-----	----

Tabulka 1: přehled počtu souzených udavačů u uvedených MLS¹⁴⁶

4.1.1 Počet obviněných z udavačství

Před Mimořádným lidovým soudem v Mostě mělo stanout 1479 mužů a 201 žen.¹⁴⁷ Z z udavačství bylo obviněno 289 mužů a 126 žen. Celkem bylo obviněno 415 osob, avšak ne všichni, kteří byli označeni za udavače a udavačky stanuli před soudem. Jednalo se o sedmdesát případů, kdy obvinění udavači a udavačky nestanuli před soudem, a to z nejrůznějších důvodů. MLS Most tak projednal pouze 345 případů. Mužů se týkalo 233 kauz a žen 112. Lze tak říct, že z udavačství byla obviněna více než polovina žen, které měly být souzeny tímto MLS.

Z počtu 345 obviněných udavačů bylo odsouzeno 128 osob. Přesněji se jednalo o 93 udavačů a 35 udavaček. Tyto údaje nám ukazují, že u mužů i u žen převažovaly zprošťující rozsudky nad těmi odsuzujícími, především v letech 1946 a 1947.

Z udavačství tak bylo obviněno více mužů než žen. Jen v poměrných číslech jsou ženy před muži, což nám ukazuje, že ženy byly celkově více souzeny za zločin udavačství.¹⁴⁸ Naopak studie o udavačství v Německu uvádějí, že zde byli udavači ve větší míře muži.¹⁴⁹ V roce 1945 provedl český novinář Jiří Hrbas pro komunistický deník *Rudé práce* pseudovědeckou analýzu udavačství, ve které se snažil definovat průměrného udavače, nebo přesněji udavačku. Mělo se jednat o ženu středního věku s profesí učitelky. Jako příklad takové udavačky si vybral Olgu Trpiškovou, která byla učitelkou a na gestapu udala tři desítky svých kolegů. Jednalo se prý o ženu, která opakovaně vyprovokovávala protiněmecké konverzace s

¹⁴⁶ Tabulka byla zpracována na základě bakalářských a diplomových prací zabývajících se mimořádnými lidovými soudy na českém území a výzkumy v rámci daných knih. KOČOVÁ, Kateřina. *Činnost mimořádných lidových soudů-MLS Česká Lípa, Liberec a Litoměřice*. Disertační práce. Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové. 2006. str. 61-64. BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu: retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě 1945-1948*, str. 131, str. 149 a str. 279. NOHEL, Tomáš. *Mimořádný lidový soud ve Znojmě v letech 1945-1948*. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně, Brno. 2009. str. 18. ZBOŘILOVÁ, Kristýna. *Mimořádný lidový soud v Chrudimi v letech 1945-1948*. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové. 2015. str. 39. HRACHOVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1947*. Diplomová práce. Technická univerzita Liberec, Liberec. 2006. str. 29-38. CIHLÁŘOVÁ, Jana. *Mimořádný lidový soud v Jihlavě v letech 1945-1947*. Diplomová práce. Technická univerzita Liberec, Liberec. 2008. str. 38-48. JARKOVSKÁ, Lucie. *Odplata, či spravedlnost? Mimořádné lidové soudy 1945-1948 na Královéhradecku*. Praha: Prostor, 2008. str. 93-123. PIONTKOVÁ, Kristýna. *Praxe Mimořádného lidového soudu v Brně*. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Brno. 2013. str. 59

¹⁴⁷ RAPAVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 62.

¹⁴⁸ FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuční poválečném Československu*. 1. vyd. Praha: Academia, 2010. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 215.

¹⁴⁹ FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuční poválečném Československu*. 1. vyd. Praha: Academia, 2010. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 214.

úmyslem nacytat své kolegy při protiněmecké výroku. Kupříkladu jeden z jejích studentů jí ukázal na mapě postup Rudé armády a za svou naivitu zaplatil, tím že zahynul v koncentračním táboře. Hrbas líčil Olgu Trpiškovou takto: „*Nebyla nijak hezká, jako neznámé profesorce jí hrozilo nasazení, měla zřejmě silný komplex méněcennosti, její erotický život nebyl vyrovnaný. Byla silně romantická. Toužila po význačných známostech.*” Trpišková byla odsouzena pražským lidovým soudem k doživotnímu vězení.¹⁵⁰ Jestliže byla typickým vzorem udavačství sexuálně neuspokojená žena, pak by mužští udavači byli s velkou pravděpodobností zženštělí devianti s komplexem méněcennosti nebo pohlavní zvrhlíci.¹⁵¹

Po prostudování trestních spisů bylo zjištěno, že pokud bychom chtěli toto tvrzení aplikovat na Mimořádný lidový soud v Mostě neuspěli bychom. Z archivních materiálů vyplývá, že se jednalo o muže ve věku nad čtyřicet let, který pocházel z okresu Ústí nad Labem, a který udal několik osob na gestapu. Příkladem může být zámečník Emil Funk¹⁵², ženatý, německé národnosti. Narodil se 22. července 1903 ve Střimicích. Údajně měl v roce 1941 nebo 1942 udat na gestapu v Mostě Františka Voldřicha, který měl dát ruskému zajatci kus cigarety. Následkem tohoto udání měl František Voldřich strávit tři měsíce ve vězení. V červenci 1946 soud Funkovi uložil trest jedenácti let odnětí svobody.

4.1.2 Věková struktura udavačů

Průměrný věk mosteckých udavačů byl 46 let, u žen 45 a u mužů 46 let. Osmi osobám obviněným z udavačství bylo v době souzení přes 70 let. Šesti udavačům bylo ve věku kolem dvaceti a jednadvaceti let. V době udání byli podle *Obecného zákoníku občanského* tito udavači nezletilí, jelikož zletilosti se dosahovalo s dovršením 21 let.¹⁵³ Nejvíce udavačů se nacházelo ve věkové skupině nad 40 a pod 50 let, celkem 159 osob, z toho 46 žen a 113 mužů.

Nejstarší souzený muž byl František Čech, který se narodil 22. října 1874 v Mostě a byl české národnosti.¹⁵⁴ Čech byl obviněn z toho, že se měl údajně podílet na perzekuci osob označených podle Norimberských zákonů za Židy. Krátce po obsazení pohraničí byl dočasným správcem obchodu s bramborami. Majitelem tohoto obchodu byl Max Löwy, který v lednu 1938 odešel do Prahy, a po jeho odchodu spravoval obchod jeho syn Bedřich.

¹⁵⁰ FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuice v poválečném Československu*. 1. vyd. Praha: Academia, 2010. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 213-214.

¹⁵¹ FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuice v poválečném Československu*. 1. vyd. Praha: Academia, 2010. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 213-214.

¹⁵² SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 441/46.

¹⁵³ VESELÝ, Vilém, PIVOŇKOVÁ, Marie a Jiří KAVALÍR, ed. *Obecný zákoník občanský a souvislé zákony (podle stavu ke dni 1. února 1947)*. V Praze: V. Linhart, 1947. Právnícká knihovna. str. 487.

¹⁵⁴ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 569/46.

František Čech měl mít údajně za úkol rozprodávání zásob brambor a likvidaci obchodu. Poté, co byl majitelem živnosti určen někdo jiný, odešel Bedřich Löwy tajně dne 10. listopadu do Prahy za svým otcem. Po jeho odchodu měla v Mostě zůstat jeho snoubenka Anna Fischerová se svou matkou Etou Fischerovou, aby sbalily nejnnutnější věci a nechaly je poslat do Prahy. Matka s dcerou byly z jím neznámého důvodu zatčeny a dva týdny drženy na gestapu. Po svém propuštění odjely do Prahy, odkud společně s Bedřichem Löwym odcestovali do zahraničí.

Po návratu v lednu 1946 se Bedřich dostavil na stanici SNB v Mostě a tento případ ohlásil, a za udavače své nyní už ženy a tchýně označil Františka Čecha. Své obvinění ovšem nedokázal nijak podložit. František Čech byl při hlavním přelíčení dne 14. října 1946 rozhodnutím soudu zproštěn obvinění.

Nejmladší žena, která měla být souzena, byla Erika Janouschkowetzová,¹⁵⁵ narozena 14. října 1926 v Nechranicích. Tato dívka měla v roce 1944 pracovat v továrně Kontakt v Chomutově jako dělnice. Ve stejné době tam měla být zaměstnána také Berta Walterová, která měla navázat známost s Řekem Georgesem Karniurasem, který byl v továrně nasazen na nucené práce.¹⁵⁶ Walterová a Karniuras spolu údajně chodit na procházky, do biografu apod. Ovšem v samotném říšském zákoníku byl paragraf, který byl věnován zákazu jakéhokoli styku příslušníků německého národa s válečnými zajatci.¹⁵⁷

Erika Janouschkowetzová údajně udala Georgese Karniurase, protože nesnášela cizince. Georges Karniuras byl 19. listopadu 1944 zatčen německou policií a vězněn až do 5.

¹⁵⁵ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 63/47.

¹⁵⁶ K užšímu kontaktu se zajatci mohla vést náklonnost, sympatie nebo pouhý soucit. Se zajatci se sblížovali spíše ženy než muži. Prvotní materiální pomoc se po čase mohla vyvinout v intimní poměr. Ženy měly často své muže na frontě nebo mohly během války ovdovět a vztah se zajatcem pro ně mohl být potěšením a únikem z reality. Bezpečnostní orgány byly často shovívavé k přístupu k ženám, které měly intimní vztah se „západními“ zahraničními dělníky. Nejčastěji se jednalo o Francouze. Tragické následky mohly mít vztahy žen, především německé národnosti, s polskými, ruskými nebo ukrajinskými válečnými zajatci. Ti totiž stáli na konci hodnotového měřítká nacistického režimu. KURAL, Václav a Zdeněk RADVANOVSKÝ. *"Sudety" pod hákovým křížem*. Ústí nad Labem: Albis international, 2002. ISBN 80-86067-66-1. str. 283-285.

¹⁵⁷ Soudy řešily jen případy, kdy došlo ke styku mezi německou ženou a zajatcem ze západní armády. V takovém případě byli zajatci trestáni podle vojenského soudu ve svých kmenových táborech. Ženy byly podle míry provinění odsouzeny na několik let do věznic. Pokud se jednalo o poměr žen se sovětskými a polskými zajatci nastupovalo gestapo. Zajatec byl většinou zastřelen nebo oběšen a ženy byly posílány do koncentračního tábora. RUDOLFOVÁ, Ria. K problematice styků německých žen s válečnými zajatci v letech 1938-1945 v Říšské župě Sudety. In: ed. KAISEROVÁ, Kristýna. *Němci v českých zemích: Zprávy Společnosti pro dějiny Němců v Čechách*. = *Die Deutschen in den böhmischen Ländern. Mitteilungen der Gesellschaft für die Geschichte der Deutschen in Böhmen*. Ústí nad Labem: Společnost pro dějiny Němců v Čechách 1, 2001. Str. 120-169. ISBN 80-856475-00-X.

března 1945 v Mostě. Krom něj měla Janouschkowetzová udat ještě Františka Houskoviče, pro tentýž přestupek a ten měl být následně zatčen a vězněn v Chomutově.¹⁵⁸

Na Eriku Janouschkowetzovou podala na policejní stanici v Chomutově v květnu 1946 oznámení Berta Walterová, provdaná Karniurasová. O udání Janouschkowetzové na jejího manžela se měla dozvědět přímo od ní. Janouschkowetzová ve své výpovědi popřela, že by udání učinila z vlastní vůle, ale vypověděla, že byla dotázána předsedou továrny Arnoštem Burkhardem, zda se Walterová a Karniuras stýkají. Jelikož se Erika Janouschkowetzová v roce 1946 nacházela v pokročilém stupni těhotenství, byla nakonec zproštěna viny a dne 18. září 1946 byla vysídlena do jedné z okupačních zón Německa.

Nejstarší souzenou udavačkou byla Marie Svobodová,¹⁵⁹ Němka a vdova, která se narodila 26. dubna 1870 v Ebersdorfu. V době, kdy byla vyšetřována jí bylo 76 let. Svobodová měla na gestapu udat svého zetě Aloise Košťála a spolu s ním také Josefa Poustka a Jaroslava Kubíčka pro poslech zahraničního rozhlasu. Měla tak zavinit ztrátu svobody Aloise Košťála v délce trvání 6 měsíců, Josefa Poustky v délce 18 měsíců a Jaroslava Kubíčka v délce 10 týdnů. Marie Svobodová se ve své výpovědi doznala k tomu, že žádala vedoucího žateckého gestapa Richtra, který u nich prý často nakupoval zeleninu o pomoc, protože její zeť měl údajně bít její dceru. Richter jí měl říct, že Košťála seberou, jelikož na něj měla učinit udání jistá Palachová, která měla udat i Kubíčka a Poustku. To ale Poustka a Kubíček ve svých výpovědích nepovažovali za nepravděpodobné. Rozhodnutím soudu byla Marie Svobodová dne 25. února 1947 zproštěna obvinění z udavačství a měla se přestěhovat za svou dcerou Marií do Prahy.

Jan Zelený,¹⁶⁰ narozený 6. července 1925, český úředník, byl nejmladším souzeným udavačem. Byl obviněn z toho, že měl údajně v červenci 1941 sepsat seznam, která předal svému otci Stanislavu Zelenému, známému udavači. V době, kdy měl učinit své první udání mu tak bylo pouhých 16 let. Jeho otec měl poté s Václavem Kučerou st. Předat tento seznam konfidentovi gestapa Jaroslavu Budínkovi. Jednalo se o seznam devíti osob, které měli v hostinci Jaroslava Čecha oslavovat zapojení Sovětského svazu do války a zpívat národní písně. Případ těchto devíti občanů byl vyšetřován a skočil tragicky. Dne 4. listopadu 1941 byli všichni zatčeni gestapem a vyslýcháni. Následně byli dodáni na transport do koncentračního

¹⁵⁸ Například před MLS Litoměřice byl případ Otýlie Gaeubeové, která měla udat Annu Stenzelovou za poměr s francouzským zajatcem. Krom toho měla být členkou řady nacistických organizací. V roce 1946 byla uznána MLS Litoměřice vinnou a byl jí vyměřen trest pěti let. HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945-1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita Liberec, Liberec. 2016.sStr. 93.

¹⁵⁹ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 1085/46

¹⁶⁰ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 300/46

tábora Mauthausen.¹⁶¹ Jan Zelný měl sepsáním tohoto seznamu zavinit ztrátu svobody a smrt Františka Bendy,¹⁶² Čeňka Hamšíka,¹⁶³ Bohumila Hroudy,¹⁶⁴ Jana Kostky,¹⁶⁵ Václava Köttnera,¹⁶⁶ Jaroslav Krejčího,¹⁶⁷ Václava Proška,¹⁶⁸ Antonína Kučery¹⁶⁹ a Bohumila Špičky.¹⁷⁰

Dále měl údajně v roce 1943 sám udat na úřadu práce v Lounech Karla Sainera, Jaroslava Štiku, Josefa Moravce a Vlastimila Drobného za to, že nepracují. To pak mělo mít za následek nasazení těchto osob na práci do Říše.¹⁷¹

Dle rozhodnutí soudu byl 24. května 1946 odsouzen k 10 letům odnětí svobody. Trest si však neodpykal celý. Dne 17. července 1949 měl údajně uprchnout ze svého pracovního

¹⁶¹ RAPA VÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis International, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str.122-123.

¹⁶² František Benda narozen 6. září 1897 v Černochově, zemřel 12. 2. 1942. LANGHAMEROVÁ, Miroslava. Čeští vězni v koncentračním táboře Mauthausen 1938-1945. In: *Památník Terezín*. [online]. Aktualizováno 26. 4. 2017. Dostupné z: [Památník Terezín \(pamatnik-terezin.cz\)](http://pamatnik-terezin.cz)

¹⁶³ Čeňek Hamšík narozen 15. září 1908, zemřel 5. června 1942. LANGHAMEROVÁ, Miroslava. Čeští vězni v koncentračním táboře Mauthausen 1938-1945. In: *Památník Terezín*. [online]. Aktualizováno 26. 4. 2017. Dostupné z: [Památník Terezín \(pamatnik-terezin.cz\)](http://pamatnik-terezin.cz)

¹⁶⁴ Bohumil Hrouda narozen 9. října 1914, zemřel 21. března 1942. LANGHAMEROVÁ, Miroslava. Čeští vězni v koncentračním táboře Mauthausen 1938-1945. In: *Památník Terezín*. [online]. Aktualizováno 26. 4. 2017. Dostupné z: [Památník Terezín \(pamatnik-terezin.cz\)](http://pamatnik-terezin.cz)

¹⁶⁵ Jan Kostka, zemřel 13. srpna 1942. LANGHAMEROVÁ, Miroslava. Čeští vězni v koncentračním táboře Mauthausen 1938-1945. In: *Památník Terezín*. [online]. Aktualizováno 26. 4. 2017. Dostupné z: [Památník Terezín \(pamatnik-terezin.cz\)](http://pamatnik-terezin.cz)

¹⁶⁶ Václav Köttner narozen 28. listopadu 1920, zemřel 17. září 1941. LANGHAMEROVÁ, Miroslava. Čeští vězni v koncentračním táboře Mauthausen 1938-1945. In: *Památník Terezín*. [online]. Aktualizováno 26. 4. 2017. Dostupné z: [Památník Terezín \(pamatnik-terezin.cz\)](http://pamatnik-terezin.cz)

¹⁶⁷ Jaroslav Krejčí narozen 4. listopadu 1912, zemřel 12. května 1942. LANGHAMEROVÁ, Miroslava. Čeští vězni v koncentračním táboře Mauthausen 1938-1945. In: *Památník Terezín*. [online]. Aktualizováno 26. 4. 2017. Dostupné z: [Památník Terezín \(pamatnik-terezin.cz\)](http://pamatnik-terezin.cz)

¹⁶⁸ Václav Prošek narozen 31. července 1902, zemřel 17. února 1942. LANGHAMEROVÁ, Miroslava. Čeští vězni v koncentračním táboře Mauthausen 1938-1945. In: *Památník Terezín*. [online]. Aktualizováno 26. 4. 2017. Dostupné z: [Památník Terezín \(pamatnik-terezin.cz\)](http://pamatnik-terezin.cz)

¹⁶⁹ Antonín Kučera narozen 11. června 1891, zemřel 13. června 1942. LANGHAMEROVÁ, Miroslava. Čeští vězni v koncentračním táboře Mauthausen 1938-1945. In: *Památník Terezín*. [online]. Aktualizováno 26. 4. 2017. Dostupné z: [Památník Terezín \(pamatnik-terezin.cz\)](http://pamatnik-terezin.cz)

¹⁷⁰ Bohumil Špička, narozen 1913, zemřel 27. dubna 1942. ¹⁷⁰ RAPA VÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis International, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 122.

¹⁷¹ V německém hospodářství pracovalo během druhé světové války velké množství občanů z mnoha evropských zemí. Většinou se jednalo o cizince, civilisty, válečné zajatce nebo vězně z koncentračních táborů, kteří měli nahradit německé muže, kteří byli odváděni do armády. Valná většina z těch, kteří nahradili německé muže nepřišla do Německa dobrovolně, ale byla k tomu přinucena. Po obsazení jednotlivých zemí začaly německé okupační orgány velmi brzy s odvody na práci do říše. V roce 1939 začali do Německa odjíždět také Češi z protektorátu a Slováci ze slovenské republiky. V roce 1940 převyšovali počty českých občanů Poláci, kteří v roce 1941 tvořili nejpočetnější národní skupinu (47 %). Po nich následovali Italové s 12,7 % a na třetím místě byli čeští občané a Slováci ze slovenské republiky, kteří dohromady tvořili 10,2 % všech cizích civilních dělníků. U Čechů ze Sudet byl ovšem problém, protože byli pokládáni za německé státní příslušníky české národnosti a nebyli vedeni ve statistikách. MAINUŠ, František. *Totální nasazení: Češi na pracích v Německu 1939-1945*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně, 1970. str. 11-30.

oddílu v Horažďovicích a nebyl dopaden.¹⁷² Spolu s ním měl utéct také Emanuel Biederman, který si odpykával 15 let, ke kterým byl odsouzen na základě rozsudku mimořádného lidového soudu v Písku.

Věk	Počet mužů	Počet žen
pod 21 let	3	3
22-30 let	13	6
30-40 let	57	32
40-50 let	112	46
50-60 let	82	25
60-70 let	20	13
nad 70 let	3	1

Tabulka 2. Věkové skupiny udavačů a udavaček

4.1.3 Národnostní struktura udavačů

Určení národnosti a státní příslušnosti obžalovaného bylo důležité pro některá soudní rozhodnutí, jako byl například odsun Němců, dokazování některých trestných činů nebo posuzování žádosti o zmírnění trestu apod. Národnostní struktura mužů je různorodější než národnostní struktura u žen. U MLS Most mělo být souzeno 277 osob německé národnosti, 129 osob české národnosti a osm osob jiné národnosti (dvě národnosti slovenské, dvě ukrajinské, jedna italská, jedna ruská, jedna rusínská a jedna rakouská).¹⁷³ V případě jednoho muže se

¹⁷² Velké množství vězňů uteklo z pracovišť, kde je hlídali závodní milice (stráže) nebo civilisté pověřeni jejich hlídáním. Z dostupných zpráv v roce 1945 uteklo nejvíce vězňů z TÚ ve Valdčicích (44), KSV v Mostě (33), KSV v Litoměřicích (26) a TÚ v Plzni-Borech (19). V roce 1946 uteklo z vězeňských zařízení v obvodu Litoměřice v listopadu-prosinci čtrnáct osob, z KSV v Chebu za říjen 1946 jedenáct osob. STANĚK, Tomáš. *Retribuční vězni v českých zemích: 1945-1955*. Opava: Slezský ústav Slezského zemského muzea, 2002. ISBN 80-86224-33-3. str. 43-63.

¹⁷³ Národnostní otázka úzce souvisí s retribuční, jelikož určení národnosti mohlo mít klíčový význam při posouzení viny. Tento fenomén se vyskytuje především v souvislosti s „malou retribuční“. „Velká retribuce“ se teoreticky dotýkala bez rozdílu Čechů i Němců. Národnostní problematika souvisí především s otázkou národnosti a státní příslušnosti a rozdílu jejich chápání. Řízení podle „malého dekretu“ se mohlo vést proti československým občanům české, slovenské nebo jiné slovanské národnosti. KMOCH, Pavel. *Provinění proti národní cti: "malá retribuce" v českých zemích a Trestní nalézací komise v Benešově u Prahy*. Praha: Academia, 2015. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2475-6. str. 9

bohužel nepodařilo zjistit národnost nebo státní příslušnost.¹⁷⁴ Jak již bylo zmíněno, před MLS Most stanulo pouze 345 udavačů, z toho 215 osob německé národnosti, 122 národnosti české a dalších sedm osob jiné národnosti. Nemůžeme si však být jisti přesnými čísly, neboť národnost udavačů byla často zaměňována se státní příslušností.

Ve trestních spisech se často objevoval problém určení české nebo německé národnosti. Často se ve spisech objevují zmínky o několika změnách. Například, že daná osoba se v době první republiky hlásila k české národnosti, v době po Mnichovu zas k německé národnosti a po druhé světové válce se opět vrátila k národnosti české. Takovýto lidé zřejmě volili tu národnost, která se jim v dané době jevila jako nejvýhodnější.¹⁷⁵

Z následujících tabulek je patrné, že u mužů i žen, jak české, tak německé národnosti, převažovaly zprošťující rozsudky nad těmi odsuzujícími. U osob německé národnosti si můžeme všimnout, že velké množství z obviněných udavačů před soudem nestanulo. To souvisí především s odsuny německého obyvatelstva anebo jejich uprchnutím. Dalšími možnostmi, proč nebyli souzeni byly sebevraždy,¹⁷⁶ postoupení případu jinému soudu¹⁷⁷ nebo úmrtí.¹⁷⁸

Z osmi osob jiné národnosti bylo pět zproštěno viny, jeden zemřel a pouze dva byli odsouzeni k 10 letům odnětí svobody. Jednalo se o Slováka Mikuláše Švara a Rakušana Theodora Mayerhofera.¹⁷⁹

V roce 1946 se na stanici SNB v Pětípsech dostavil JUDr. Josef Hvižd'alík se svou manželkou Libuší a uvedl, že Mikuláš Švaro¹⁸⁰ měl údajně v roce 1939 udat prvního manžela

¹⁷⁴ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 41/46.

¹⁷⁵ LOZOVIUKOVÁ, Kateřina. Mimořádný lidový soud v České Lípě. In: *Fontes Nissae. Prameny Nisy*. Liberec, Technická univerzita v Liberci, 2007. roč. 8, str. 125-149. ISSN 1213-5097.

¹⁷⁶ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 176/46 Františka Jakoubě-sebevražda oběšením 7. března 1946, Ls 299/46 Stanislava Zeleného – sebevražda 2. května 1946 a Ls 606/46 Otto Kollerta – sebevražda 6. září 1946. Některé z těchto případů budou popsány v kapitole Udavači, kteří nestanuli před Mimořádným lidovým soudem v Mostě.

¹⁷⁷ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 526/36 Ferdinand Libsch, Ls 1134/46 Františka Menzatorová, Ls 1134/46 František Menzator, Ls 1273/46 Alois Stoček

¹⁷⁸ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 749/46 Gustav Scholz, Ls 818/46 Růžena Kubínová, Ls 983/46 Ludvík Brandner, Ls 1115/46 Josef Guccinio, Ls 1118/46 František Koukal, Ls 1269/46 Václav Tryml, Ls 67/47 Richard Scharsch, Ls 97/47 Maxmilian Busch. Některé z těchto kauz budou popsány v kapitole Udavači, kteří nestanuli před Mimořádným lidovým soudem v Mostě.

¹⁷⁹ U MLS v Litoměřicích byli také odsouzeni dva muži jiné národnosti. Jednalo se o Itala Francesco Valleho, který měl podle soudu zavinit udání Františka Týceho. Soud vzal jeho vinu za prokázanou a vyměřil mu trest pěti let odnětí svobody. Z vězení byl propuštěn po odpykání svého trestu v roce 1950. Druhým mužem byl Ukrajinec Pavel Lopusanský, kterého Mimořádný lidový soud v Litoměřicích odsoudil k odnětí svobody na sedm let. Soud ho do vězení poslal za údajné udání Adolfa Fleischman a Kateřiny Šejnové kvůli jejich židovskému původu. Lopusanský zemřel ve věznici v Plzni dne 24. července 1947. HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945-1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita Liberec, Liberec. 2016. str. 72.

¹⁸⁰ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 211/47.

jeho ženy, Adolfa Kollmana, který již zemřel. Při šetření praporčíka Františka Kobery bylo prý v zachráněných německých spisech bývalé německé stanice v Pětipsech zjištěno, že se tento předpoklad zakládá na pravdě. Mikuláš Švaro, narozen 12. srpna 1909 v Remscheidu, původem však z Prievidze na Slovensku, měl údajně dne 27. září 1939 učinit udání na Karla Klimenta, jeho manželku Annu, Jindřicha Hanku, Štefana Cigánika, Valentína Haraku a Adolfa Kollmana za poslech zahraničního rozhlasu. Následkem tohoto udání byli být výše zmínění občané zatčeni gestapem z Karlových Varů, kde měli být třináct dní vězněni a surovým způsobem vyslýcháni.

Následně měl prý Mikuláš Švaro o dva dny později udat samostatně Annu Klimentovou pro protiněmecký výrok „že Adolf Hitler Československou republiku okradl a že nebude zdraviti nacistickým pozdravem“.

Tato udání mohl údajně učinit právě Mikuláš Švaro, který se tak chtěl pomstít svým zaměstnancům, ačkoliv musel vědět, že budou všichni vězněni a týráni. Při jeho vyšetřování nebyly nalezeny žádné polehčující důkazy a přitěžovalo mu také to, že měl udat osoby české a slovenské národnosti. V nepřítomnosti byl odsouzen Mikuláš Švaro dne 2. dubna 1947 k 10 letům těžkého vězení.

Národnost	Muži			
	Odsouzeno	Zproštěno	Nesouzeno	Celkem
česká	34	47	5	86
německá	56	90	50	196
slovenská	1	1	0	2
ukrajinská	0	2	0	2 ¹⁸¹

¹⁸¹ Alexander Knauer byl jedním ze dvou souzených udavačů ukrajinské národnosti a stejně jako druhý Ukrajinec Johan Halajko byl zproštěn viny. SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 5/47. Johan Halajko, narozený zřejmě 6. července 1897 v Nastasji v Rusku, bydlel od roku 1936 do roku 1945 v Hrdlovce v kolonii Ema. Od roku 1936 pracoval na dole Alexander. Krom udavačství byl obviněn z členství v SA, což však nebylo prokázáno, ovšem byl v jakési organizaci Ukrajinců, kteří pracovali proti Rudé armádě a tito členové byli chráněni německými úřady a měli různé výhody. Byl obviněn z toho, že v roce 1942 udal několik mužů, který prý odmítali pracovat ve prospěch říše. Dle výpovědi jeho manželky Marie Halajkové, byl nucen SA pracovat na krytu, aby byl co nejrychleji hotov. Přestože ho řada mužů obvinila ve svých výpovědích z udání, soud byl přesvědčen, že na nich nevytlačoval na nich práci a nepracoval ve prospěch Německa. Jelikož byl sám obžalován z jiného přečinu byl zproštěn viny a propuštěn na svobodu. SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 1069/46.

italská	0	0	1	1 ¹⁸²
ruská	1	0	0	1
rusínská	0	1	0	1 ¹⁸³
rakouská	1	1	0	2 ¹⁸⁴

Tabulka 3. Národnostní složení udavačů

Národnost	Ženy			
	Odsouzeno	Zproštěno	Nesouzeno	Celkem
česká	11	30	2	43
německá	25	46	12	83

Tabulka 4. Národnostní složení udavaček

Ženy, které byly u Mimořádného lidového soudu obviněny z udavačství se objevila pouze německá a česká národnost. U celého MLS Most bylo zaznamenáno pouze necelé procento případů, kdy byla u ženy uvedena jiná národnost.

¹⁸² SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 1115/46. Josef Guccini, narozený 28. dubna 1898 v Cassano-Jonio v Itálii. Jako zajatec z první světové války zůstal v Československu v roce 1933 získal československé státní občanství. Do roku 1938 bydlel v Lužici, kde byl trafikantem, ale v roce 1938 mu byla trafika odejmuta. V roce 1939 převzal obuvnickou firmu po Alfredu Kunertovi v Mostě. Byl obviněn z toho, že jako zaměstnavatel nechal zavřít pro sabotáž Vasila Stojanova pro nedocházení do práce nechal stíhat německou policií Bohuslava Vlasy a Antonína Koželuha. Guccini tato obvinění popřel, ovšem přiznal, že oznámil Stojanova na úřadu práce. Ten byl zatčen, ale na zákrok Gucciniho byl propuštěn a nastoupil znovu do zaměstnání. Popřel, že by udal Vlasy a Koželuha. Koželuh vypověděl, že Gucciniho ho udal na gestapu, protože od něho chtěl odejít k jinému zaměstnavateli. Koželuh ale nebyl zatčen, protože gestapo se přesvědčilo, že je právu. Josef Guccini nebyl odsouzen ani zproštěn obvinění, jelikož 25. listopadu 1945 zemřel.

¹⁸³ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 149/47. Josef Kerekeš byl zproštěn obvinění z toho, že za okupace udal Karla Závodského, Josefa a Adolfa Jiršenbauma, čímž zavinil ztrátu svobody v délce 6 měsíců. Ovšem byl odsouzen k 5 letům, že v Dohve na Podkarpatské Rusi propagoval a podporoval fašistické hnutí, tím že v r. 1939 předán 14. prosince do věznic pro muže Plzeň-Bory.

¹⁸⁴ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 1053/46. Jedním z udavačů rakouské národnosti byl Ladislav Kubálek, major ve výslužbě bývalé německé armády a rakousko-uherské armády. Domovským právem byl příslušný do Vídně, narozen 20. května 1888 v Dalešicích. Před MLS v Mostě byl obviněn mimo udavačství také z toho, že se dopustil veřejného násilí a vyhrožování. Za udavačství a veřejné násilí byl zproštěn obvinění, ovšem byl odsouzen k 5 letům odnětí svobody za to, že byl od roku 1940 členem strany NSDAP, kde nejprve fungoval jako pokladník a poté jako zástupce politického vedoucího a také zástupce Ortsgruppe Litera. Údajně měl udat Václava Hanuse, což sám Kubálek popíral a také z výpovědi Václava Hanuse vyplynulo, že obžalovaný mu žádným udáním nevyhrožoval. Proto byl Kubálek v tomto bodě obžaloby zproštěn viny.

4.1.4 Sociální struktura udavačů a udavaček

Jedním z údajů, který se dal vyzpytovat v trestních spisech bylo povolání jednotlivých udavačů a udavaček, díky kterému se dala z části sledovat sociální struktura obyvatelstva. Po válce většina obžalovaných pracovala jako dělníci, ovšem za okupace působili v nejrůznějších povoláních. Údaje ve spisech nejsou zcela přesné a často není uvedeno, zda se jedná o současné nebo bývalé povolání. Vzhledem k různorodosti povolání, však můžeme říct, že udavačství se vyskytovalo ve všech sociálních vrstvách společnosti a nevyhnulo se žádné sociální skupině obyvatelstva.

Nejpočetnější skupinu udavaček tvořily provdané ženy v domácnosti, což odpovídalo dané době, jelikož značná část žen neměla stálé zaměstnání a zůstávala v domácnosti. V knize *Národní očista* Benjamin Frommer vysvětlil, že hlavně pro české ženy bylo udavačství jednou z mála možností kolaborace. Zatímco němečtí muži mohli stát v čele nacistických organizací a čeští muži se stávali členy domácích fašistických organizací nebo pracovali v oblasti státní správy, německé ženy měly méně příležitostí, avšak směly vést například nacistické organizace sdružující ženy.¹⁸⁵ Toto „povolání“ žen v domácnosti se objevilo ve více jak 60 % spisů udavaček. Mezi nejčastější zaměstnání žen patřilo povolání dělnice, která pracovala buď v zemědělství nebo továrně. Další povolání se vyskytovala spíše ojediněle.

Povolání žen	Celkový počet	Povolání žen	Celkový počet
Žena v domácnosti	78	Úřednice	2
Pracovnice v pohostinství	4	Telefonistka	1
Nespecifikovaná dělnická činnost	21	Penzistka	1
Zahradnice	1	Dozorkyně	1
Soukromnice	1	Porodní asistentka	1
Uklízečka	2	Učitelka	1
Dámská krejčová, švadlena	2	Rolnice	1

¹⁸⁵ FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuce v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 218-219.

Posluhovačka	2		
---------------------	---	--	--

Tabulka 5. Povolání udavaček

Mezi mužskými udavači najdeme vysoce postavené osoby, ale také pracovníky na těch nejnižších pracovních pozicích. Nejpočetnější zastoupení měli rolníci, dělníci, horníci a řemeslníci. Ze spisů vyplynulo, že udavačství se nevyhýbalo ani respektovanějším povoláním, jako byli úředníci, ředitelé, lékaři, doktoři práv, učitelé nebo duchovní.

Mimořádný lidový soud v Mostě projednával 27 případů dělníků-udavačů, 23 případů rolníků, 34 případů horníků. Z řad inteligence se ve spisech nacházelo jedenáct úředníků, devět inženýrů, jeden duchovní, čtyři učitelé, lékař, doktor práv a pět ředitelů nebo továrníků. Tři udavači byli v době souzení v penzi.

Povolání mužů	Celkový počet	Povolání mužů	Celkový počet
Rolník	23	Strojník	6
Dělník	27	Důchodce	3
Úředník	11	Duchovní	1
Inženýr	9	Holič	2
Zedník	10	Učitel	4
Horník	34	Mistři dílen	5
Obchodník	8	Lékař	1
Zahradník	2	Dozorce	3
Železniční zaměstnanec	7	Pracovníci ozbrojených složek	4
Pracovník v mlynářství, pekařství	7	Pracovníci v obuvnictví a oděvnictví	5
Zámečník	5	Řezník	3
Elektrotechnik	5	Ředitelé/továrníci	5

Hospodářský správce	5	Stavebnictví	3
Truhlář	4	Zemědělec	5
Pracovník v lesnictví	3	Doktor práv	1
Kovář	6	Automechanik	2
Řidič	2	Tesař	4
Stavitelé	3	Další	62

Tabulka 6. Povolání udavačů¹⁸⁶

4.2 Výše trestů v případech udavačství

Případy udavačství byly projednávány po celou dobu působení MLS v Mostě. V prvním roce své působnosti vynesl Mimořádný lidový soud v Mostě šest trestů odnětí svobody a pouze jeden zprošťující rozsudek. Tento rozsudek byl vynesena nad jednou ze čtyř žen souzených v tomto roce, Češkou Annou Hnutovou.¹⁸⁷ Další dvě ženy odešly od soudu s trestem ve výši 10 let¹⁸⁸ a jedna byla odsouzena ke 13 letům odnětí svobody.¹⁸⁹ Všichni tři muži obvinění z udavačství byli odsouzeni k 20 letům odnětí svobody.¹⁹⁰

Výše trestů (1945)	Muži	Ženy	Celkem
Zproštěno	0	1	1
10 let	0	2	2
13 let	0	1	1
20 let	3	0	3

¹⁸⁶ Nejčastějším povoláním mužů u MLS v Mostě bylo jednoznačně povolání horník. Na druhém místě bylo povolání dělník. RAPAVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis International, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 64.

¹⁸⁷ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 52/45

¹⁸⁸ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 16/45 a Ls 45/45

¹⁸⁹ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 8/45

¹⁹⁰ Stejný počet udavačů byl souzen v roce 1945 například před MLS v Litoměřicích. Zde bylo souzeno sedm osob. Soud vynesl nad dvěma udavači trest smrti a dva tresty ve výši 15 let. Jedna žena byla odsouzena k doživotnímu trestu a dva muži byli zproštěni viny. HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945-1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2016. str. 74.

Celkem	3	4	7
---------------	---	---	---

Tabulka 7. Výše trestů udělených v roce 1945

V průběhu roku 1946 stanulo před soudem 280 osob, z toho 183 mužů a 97 žen. V případě žen bylo vyneseno 32 odsuzujících rozsudků a 62 žen bylo zproštěno viny. Také u mužů souzených v tomto roce převládaly zprošťující rozsudky. Těch bylo vyneseno 103, zatímco zbývajících 80 mužů se týkaly odsuzující rozsudky.

Nejčastějším rozsudkem v tomto roce bylo odnětí svobody v délce trvání deseti let, a druhým nejčastějším trestem bylo pět let, což byl dle zákona nejnižší možný trest. Tento rozsudek se týkal 22 mužů a 8 žen. Šest osob bylo odsouzeno k doživotnímu vězení a 5 osob, z toho jedna žena, bylo odsouzeno k trestu smrti.

Výše trestů (1946)	Muži	Ženy	Celkem
Zproštěno	103	62	165
6 měsíců	0	1	1
8 měsíců	0	1	1
15 měsíců	1	0	1
16 měsíců	0	1	1
2 roky	2	0	2
3 roky	2	0	2
5 let	9	5	14
6 let	1	1	2
7 let	0	1	1
8 let	2	1	3
10 let	22	8	30

11 let	1	0	1
12 let	8	5	13
13 let	0	2	2
14 let	0	1	1
15 let	8	3	11
16 let	1	0	1
18 let	2	0	2
19 let	0	1	1
20 let	10	0	10
25 let	1	0	1
Doživotí	6	0	6
Trest smrti	4	1	5
Celkem	183	94	274

Tabulka 8. Výše udělených trestů v roce 1946

V poslední roce tzv. prvního retribučního období stálo před MLS v Mostě 61 sob. Bylo vyneseno pouze 10 odsuzujících rozsudků, které se týkaly pouze mužů. Všechny ženy, které byly souzeny v tomto roce byly zproštěny viny. Co se týče mužů, ve 34 případech byly vyneseny zprošťující rozsudky. Nejvyšší udělený trest byl ve výši 25 let. V případě 10 let, 8 let a 5 let padlo vždy po dvou odsuzujících rozsudcích.

Výše trestu (1947)	Muži	Ženy	Celkem
Zproštěno	37	14	51
14 měsíců	1	0	1

5 let	2	0	2
8 let	2	0	2
10 let	2	0	2
15 let	1	0	1
20 let	1	0	1
25 let	1	0	1
Celkem	47	14	61

Tabulka 9. Výše udělených trestů v roce 1947

Předchozí tři tabulky (tab. 8-10) ukazují, že vynesené tresty byly u udavačů velmi rozličné, od odnětí svobody v délce 6 měsíců po doživotní trest, a v 5 případech trest smrti. Doživotní tresty a tresty smrti byly ukládány pouze v roce 1946. V roce 1945 byl nejvyšším trestem 20 let odnětí svobody. V roce 1946 soud vydal zprošťující rozsudky ve cca 60 % případů a v roce 1947 bylo zproštěno viny více než 80 % obviněných. Výše trestů ukazují, že postupem času byl MLS v Mostě mírnější, což dokládají výše uvedená čísla. To mohlo mít několik příčin.

Hlavní příčinou byl zřejmě odsun německy mluvícího obyvatelstva z českých zemí. Jelikož byly v rámci odsunů posílány z českého území celé rodiny, byl preferován odsun obviněných, snižování jejich trestů a v některých případech nebyly tresty vůbec uděleny.¹⁹¹ V roce 1946, kdy padlo velké množství zprošťujících rozsudků, je možné zaznamenat „trend“ nadměrného používání paragrafu 16/2, tedy polehčující okolnosti. Ve velkém množství případů docházelo ke zneužívání tohoto paragrafu, aniž by byla naplněna jeho podstata. Jeho zneužívání je možné vysvětlit dvojím způsobem. Za prvé je možné, že obžalovaný splnil určité podmínky a soudy tak mohly přihlédnout k polehčujícím okolnostem, jako například snaha o

¹⁹¹ V rámci retribuce se neměly činit rozdíly mezi Němci a Čechy, ovšem realita byla jiná. Pokud byl obviněným Němec, zacházení s ním vykazovalo řadu diskriminačních prvků, jako například neznalost českého jazyka řady z nich. Tito Němci měli mít nárok na tlumočníka a mnoha případech byl tlumočnick minimálně formálně uveden v dokumentech. Retribuci ovlivňoval také problém národní identity. Ze spisů není v řadě případů jasné, jestli byl obviněný Čech nebo Němec. Tato nejednoznačnost ztěžovala práci jednotlivých soudů. PORTMANN, Kateřina. Retribuce v českých zemích a německá otázka. PAŽOUT, Jaroslav a Kateřina PORTMANN, ed. *Spravedlnost, nebo pomsta? Potrestání válečných zločinců, kolaborantů a zrádců po 2. světové válce v Československu*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2022. Str. 182-207. ISBN 978-80-7516-013-3.

nápravu atd. Druhou možností, proč byl tento paragraf zneužíván v souvislosti s odsunem Němců. Soudy mohli tohoto paragrafu využívat i ke snižování trestů ostatních, převážně Čechů, kteří byli znevýhodněni okolnostmi odsunu.¹⁹²

V rámci zločinu udavačství bylo vyneseno pět rozsudků smrti, které byly vykonány v den vnesení rozsudku. U čtyř z pěti udavačů bylo udavačství jediným žalobním důvodem, pouze v jednom případě¹⁹³ byl obžalovaný obviněn z dalších přečinů. Jedním z udavačů odsouzených k trestu smrti byla také žena, což u ostatních mimořádných lidových soudů nebyl, až na pár výjimek, neobvyklý jev.¹⁹⁴

Všech šest doživotních rozsudků bylo vyneseno v roce 1946, a všechny případy se týkaly pouze mužů. U z nich došlo v roce 1954 ke snížení trestu na dvacet let, v jednom případě na patnáct let a v dalším případě na dvacet pět let. Ne všichni potrestání si ale svůj trest odpykali.

Snad nejvýznamnější případ projednávaný u MLS v Mostě byl případ Heinze (Jindřich) Rochlitzera bývalého vládního komisaře města Loun. Ten byl odsouzen 28. června 1946, kdy ho soudní senát uznal jednomyslně vinným. Zločinu udavačství se měl dopustit spolu s Jaroslavem Budinkou, když měli na německé policii v Lounech udat Josefa Pospíšila pro jeho protiněmecké výroky pronesené v Eisertově obchodě v Lounech. Toto udání mělo mít za následek smrt Josefa Pospíšila. Rochlitzer si měl 25 let z doživotního trestu odpykat v nucených pracovních táborech.¹⁹⁵ Dne 7. června 1954 byl jeho trest zmírněn na dvacet let odnětí svobody. Jedna z posledních zpráv o Heinzi Rochlitzerovi říká, že byl omilostněn na základě amnestie a v roce 1955 byl spolu se svou rodinou vysídlen do SRN.¹⁹⁶

Eduard Milka se objevil v několika případech, které řešil MLS v Mostě¹⁹⁷. Byl prý člověkem veřejně činným, politicky aktivním a mezi lidmi obávaným, pro své styky s SD a

¹⁹² HRUBEŠOVÁ, Zuzana. Udavači souzení Mimořádným lidovým soudem Litoměřice. In: PAŽOUT, Jaroslav a Kateřina PORTMANN, ed. *Spravedlnost, nebo pomsta? Potrestání válečných zločinců, kolaborantů a zrádců po 2. světové válce v Československu*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2022. Str. 130-150. ISBN 978-80-7516-013-3.

¹⁹³ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 452/46

¹⁹⁴ MLS v Liberci řešil případ Anna Suchochlebové, jejíž případ se týkal několika udání osob pro poslech zahraničního rozhlasu. KOČOVÁ, Kateřina, RADVANOVSKÝ, Zdeněk, SUCHÁ, Jitka. *Mimořádný lidový soud v Liberci a Litoměřicích v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: UJEP, 2001, str. 40-24.

¹⁹⁵ RAPA VÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis International, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 114.

¹⁹⁶ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 309/46 Jindřich Rochlitzer. RAPA VÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis International, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 114-119.

¹⁹⁷ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 453/46.

výše zmíněným Heinzem Rochlitzerem. Měl mít na svědomí čtná udání.¹⁹⁸ Kromě udavačství se měl dopustit zločinů proti státu.¹⁹⁹ Jeho doživotní trest byl v roce 1954 snížen na patnáct let, ovšem ještě téhož roku byl v prosinci podmíněčně propuštěn na svobodu.²⁰⁰

V případě Valentina Hradila byl doživotní trest odnětí svobody zmírněn na základě amnestie prezidenta Antonína Zápotockého na patnáct let a o dva roky později byl propuštěn na svobodu.²⁰¹ Doživotní trest Bedřicha Eflera byl narozdíl od předchozích mužů zmírněn na 25 let odnětí svobody, které si Efler skutečně odpykal a z vězení vyšel až v roce 1965.²⁰² Václav Šlehofer byl odsouzen v nepřítomnosti,²⁰³ jelikož se byl zřejmě podvodem zařazen do odsunu a tak trestu unikl.²⁰⁴ Poslední z doživotně odsouzených, Alois Srb uprchl v říjnu 1946 ze svého pracoviště na dole Ležáky a byl v listopadu odsouzen v nepřítomnosti.²⁰⁵

¹⁹⁸ Milka měl udat Václava Srbského pro sabotáž německých přepisů o válečném hospodářství. Markétu Feixovou za urážky Hitlera a Františka Hrubého, pro výroky povzbuzující český národ. Dále měl udat Jaroslava Pecinu, Stanislava Zámečnicka a Oldřicha Tvrčka za kritiku pozdravu zdviženou pravici. SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 453/46.

¹⁹⁹ Jednalo se o § 11, odst. 2, § 3 odst. 1 a 2 dekretu prezidenta republiky č. 16/1945 Sb.

²⁰⁰ Amnestie prezidenta z 4. května 1953 rozhodla o osudech mnoha retribučních vězňů. V důsledku této amnestie se stav vězeňské populace v ČSR z 46 021 osob snížil na 32 000 k 1. červenci 1953. Zástupci Hlavní správy StB byli rozhodnutí, aby s přihlédnutím k mezinárodně politickým faktorům byl odsun německých vězňů vždy mířen do té části Německa, kde žily rodiny, tedy nejen do NDR, ale i Spolkové republiky. V lednu-březnu 1954 proběhl transport německých retribučních vězňů ze střediska Ostrava-Kunčice a meziresortní komise při Ministerstvu zahraničních věcí se připravovala na další rozsáhlejší transporty, do kterých měli být zařazeni Němci omilostnění v amnestii (podle ministerstva spravedlnosti ze září 1954 připadalo v úvahu pro vysídlení 1 218 osob). Do konce března 9154 mělo být zpracováno okolo 4 800 případů retribučních vězňů různých národností, přičemž k udělení milosti nebo prominutí zbytku trestu bylo doporučeno 3 978 z nich. Sociální struktura retribučních vězňů navržených k amnestování měla být složena z 38 % dělníků, 21,4 % úředníků, další vykonávaly jiná zaměstnání a zbytek připadal na malé a střední rolníky, „kulaky“ a ostatní.

²⁰¹ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 310/46.

²⁰² SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 461/46.

²⁰³ Zmínky o udavačích, kteří byli odsouzeni v nepřítomnosti jsou spíše sporadické a týkají se pouze trestů smrti. Například ve Francii byla většina trestů vynesena v nepřítomnosti obžalovaných (z 7 037 trestů smrti bylo v nepřítomnosti vyneseno 4 397). Asi tak bylo zcela běžné, že mimořádný lidový soud rozhodl o vině obžalovaného v jeho nepřítomnosti. V českých zemích dovoloval možnost hlavního přelíčení v nepřítomnosti obžalovaného § 26, odst. 4, který uváděl: „*Jestliže se obžalovaný nedostavil anebo nemůže dostaviti k soudu z jakýchkoli důvodů, může veřejný žalobce navrhnouti, aby se hlavní přelíčení konalo v nepřítomnosti obžalovaného. V takovém případě musí soud zříditi obhájce z moci úřední.*“ Problematiky osob odsouzených v nepřítomnosti si statistiky MLS v českých zemích nevěšují. U již zpracovaných MLS není tento údaj uváděn a je nahrazen pouze zmínkou o odsouzení obžalovaného k trestu smrti v nepřítomnosti. Například u MLS v Liberci byli k trestu smrti v nepřítomnosti odsouzeni dvě osoby z osmi. U MLS v Litoměřicích byli z dvaceti šesti osob odsouzených k trestu smrti, odsouzeni čtyři z nich v nepřítomnosti. Nejpodrobněji tuto problematiku zpracovává asi MLS Cheb. Zde byly z třiceti osob v nepřítomnosti odsouzeny tři. U MLS v Novém Jičíně byli také odsouzeni tři osoby v nepřítomnosti. V Opavě se jednalo o šest. Ale například v Moravské Ostravě bylo v nepřítomnosti odsouzeno 272 osob. BORÁK, Mečislav. Osoby souzené u retribučních soudů v nepřítomnosti: na příkladech mimořádných lidových soudů Moravská Ostrava, Nový Jičín a Opava. *Právně historické studie*. 2012, roč. 42, č. 2, str. 269-284. ISSN 0079-4929.

²⁰⁴ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 706/46. RAPA VÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis International, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 143-144.

²⁰⁵ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 698/46.

Udavači souzeni u MLS Most byli dohromady odsouzeni k 1295 letům a dvou měsícům odnětí svobody. Průměrný trest za udavačství činil sedm let a sedm měsíců. U mužů, kteří byli odsouzeni podle paragrafu jedenáct byl průměrný trest sedm let a čtyři měsíce, u žen se jednalo o sedm let a osm měsíců.²⁰⁶ Nejčastějším trestem bylo 10 let odnětí svobody u 34 osob, z toho 24 mužů a 10 žen. Nejnižším trestem bylo 6 měsíců odnětí svobody²⁰⁷ a nejvyšším již zmíněné doživotí. Pod dolní hranicí zákona byl uložen trest odnětí svobody pouze v devíti případech. Jednalo se o tři ženy a šest mužů.²⁰⁸

U většiny mimořádných lidových soudů byly případy udavačů projednávány v první den své činnosti a ani MLS v Mostě nebyl výjimkou. Prvním souzeným a odsouzeným udavačem, respektive udavačkou se stala Němka Berta Tomasová. Narodila se 8. prosince 1897 v Třebušicích a byla ženou v domácnosti. V červnu roku 1941 údajně udala Karla Haufa pro výrok „*nebude dlouho trvati a budeme mít republiku*”. Hauf měl být na základě tohoto udání zatčen a odsouzen k 6 měsícům odnětí svobody. Tomasová ve své výpovědi popřela, že by Karla Haufa udala. Přesto se stala první osobou, která byla MLS v Mostě odsouzena pro zločin udavačství. Byla odsouzena k třinácti letům odnětí svobody.²⁰⁹

Posledním souzeným udavačem byla také žena. Marie Brůhová se narodila 23. září 1892 ve Vinařicích a byla též ženou v domácnosti. Brůhová měla údajně udat svou švagrovou Lidwinu Steimanovou pro poslech zahraničního rozhlasu. Soud se v tomto případě přiklonil k verzi, že Brůhová byla ve špatném psychickém rozpoložení a byla zproštěna viny.²¹⁰

Prvním souzeným mužem u Mimořádného lidového soudu v Mostě byl Václav Vrba, narozen 28. listopadu 1896.²¹¹ Vrba měl v roce 1940 údajně udat Františka Schmieda za poslech anglického rozhlasu, který měli prý poslouchat společně. Vrba se měl ve své výpovědi doznat k tomu, že Schmieda udal, protože si myslel, že mu chodí za jeho ženou. Tuto skutečnost ve své výpovědi uvedl také kamnář František Špirka.

František Schmied byl zatčen a jeho manželka Anna Schmiedova ve své výpovědi uvedla, že její muž měl strávit ve vězení přibližně čtrnáct dní. Když se poté vrátil domů, začal

²⁰⁶ RAPA VÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 76.

²⁰⁷ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 1255/46

²⁰⁸ Jednalo se o případy SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 298/46 Oldřich Elznic – 2 roky, Ls 306/46 Antonín Šaloun – 3 roky, Ls 311/46 Jaroslav Šrůma – 2 roky, Ls 436/46 Emil Čadek – 3 roky, Ls 486/46 Marie Strachotová – 8 měsíců, Ls 645/46 Františka Prasseová – 16 měsíců, Ls 779/46 Rudolf Eckert – 15 měsíců, Ls 1255/46, Ls 225/47 Amálie Staňková – 6 měsíců.

²⁰⁹ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 8/45. Berta Tomasová zemřela 30. prosince 1947 ve věznici v Řepích a byla pohřbena na tamním hřbitově.

²¹⁰ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 268/47.

²¹¹ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 31/45.

se údajně zhoršovat jeho zdravotní stav a v září 1940 se u něj měly začít projevovat známky pomatení. Proto ho prý manželka nechala převést do nemocnice v Podbořanech, odkud byl zřejmě ještě téhož měsíce převezen do ústavu pro choromyslné v Dobřanech, kde zemřel v říjnu 1940 po necelém měsíci pobytu. František Špirka ve své výpovědi uvedl, že se měl s největší pravděpodobností oběsit.

Václav Vrba byl obviněn také z členství v SA a funkcionářství v NSDAP. Dne 11. ledna 1946 byl stanoviskem soudu odsouzen k 20 letům odnětí svobody. Ve vězení však příliš dlouho nepobyl. Zemřel po dvou měsících ve vězení v Plzni, dne 25. dubna 1946. Bylo mu 52 let.

Posledním souzeným mužem se stal Václav Schlänger, narozen 30. května 1914 v Mostě.²¹² Ten měl údajně na podzim roku 1940 udat pro poslech zahraničního rozhlasu a organizování schůzek českých občanů Jana Tlustého. Stanoviskem soudu v tomto případě bylo, že kvůli velkým pochybnostem nebylo prokázáno, že by Tlustého udal Schlänger, a tak byl 17. dubna 1947 zproštěn obvinění.

4.3 Udavači, kteří nestanuli před Mimořádným lidovým soudem v Mostě

Celkem sedmdesát osob obviněných z udavačství nebylo souzeno.²¹³ Osm osob zemřelo ještě před hlavním přelíčením. Jednalo se o sedm mužů a jedna žena.²¹⁴ Šest z nich zemřelo v roce 1946 v nemocnicích, jeden ve vězení Plzeň-Bory. Jednalo se o Gustava Scholze²¹⁵, ředitele cihelny v Žihli, který zemřel 25. července 1945 ve věku 53 let. Další čtyři muži a jedna zemřeli ve veřejné okresní nemocnici v Mostě. Následující rok zemřeli dva muži. Richard Scharsch²¹⁶ zemřel 25. března 1946 ve věznici v Mostě, ve věku pouhých 33 let. Druhý muž Maxmilian Busch²¹⁷ zemřel 2. prosince 1946 na infarkt ve věku 48 let.

²¹² SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 273/47.

²¹³ Například u MLS v Litoměřicích nebylo souzeno pouze patnáct osob, což je v porovnání s MLS v Mostě nízký počet. Dvanáct udavačů zemřelo a tři byli odsunuti. Z počtu těchto patnácti osob se jednalo o dvanáct mužů, jedenáct z nich zemřelo a jeden byl odsunut. Dvě ženy byly odsunuty a jedna zemřela. HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945-1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2016. str. 87-88.

²¹⁴ Oproti tomu u Mimořádného lidového soudu v Opavě zemřelo v letech 1945-1946 sedmnáct stíhaných Němců, z toho dva před zahájením řízení. Například dne 28. srpna 1945 zemřel v krnovské nemocnici stolařský mistr Antonín Müller na tyfus. Posledním zaznamenaným úmrtím u MLS v Opavě byla smrt obuvníka Viktora Woitka z Deštné, který zemřel 22. července 1946, ovšem podle oficiálních dokladů byl propuštěn z vazby až následující den. BORÁK, Mečislav, JANÁK, Dušan. *Československé retribuční soudnictví v letech 1945-1948 a postih německého obyvatelstva u mimořádných lidových soudů Moravská Ostrava, Opava a Nový Jičín. Právně historické studie*. 2012, roč. 42, č. 2, str. 239-268. ISSN 0079-4929.

²¹⁵ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 749/46.

²¹⁶ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 67/47.

²¹⁷ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 97/47.

Třicet osm osob bylo vysídleno v rámci odsunu německého obyvatelstva.²¹⁸ V roce 1946 se jednalo o dvacet šest mužů a osm žen. V posledním roce retribuční byly odsunuty dva muži a dvě ženy.

Mezi odsunutými udavači se vyskytlo několik zajímavých případů. Jedním z nich byla kauza Františka Kratzera,²¹⁹ narozeného 16. března 1886, který byl údajně obávaným nacistou v obci Podbořany, kterého se bál i sám starosta. Měl být vedoucím strany NSDAP v Podbořanech, kde měl týral české a ruské dělníky a nutil je ke vstupu do NSDAP. Měl údajně udat bývalého faráře Msgra. Rudolfa Schneidra, který byl prý antifašistou, pro poslech zahraničního rozhlasu, a také proto, že prý zakazoval žákům ve škole zdravit nacistickým pozdravem. Schneider měl být údajně na základě tohoto udání odvezen do koncentračního tábora. Kratzer byl dle spisu zatčen 22. června 1945 a dán do vazby. Poté byl přesunut do internačního tábora v Podbořany, odkud měl být po přibližně dvou měsících odsunut.

Sedmnáct osob udavačů uprchlo nebo odešlo za hranice. V roce 1946 se jednalo o 12 mužů a v roce 1947 uprchli tři udavači a dvě udavačky. Albin Brantl,²²⁰ narozený 6. srpna 1894, měl údajně udat Otto Launera pro šíření falešné zprávy, že doktor Todl spáchal sebevraždu a nezemřel při neštěstí. Launer byl prý odsouzen k jednomu roku v koncentračním táboře v Sasku a v době vyšetřování nebylo známo místo jeho bydliště. Dcera Albina Brantla, Eliška Landrochová údajně prosila úřady, aby byl její otec propuštěn, jelikož měl být válečný invalida. Měl prý amputované obě nohy. Jeho dcera tak prý argumentovala proto tím, že u něj nehrozí nebezpečí útěku. Brantlovi se však útěk údajně podařil. Uprchl zřejmě při příležitosti dovolené, která mu měla být vydána se souhlasem Ředitelství národní bezpečnosti v Mostě, aby mohl odjet na pohřeb své matky.

Willibald Ziegelschmied²²¹ udal svou ženu Julii za podporu válečných zajatců, načež byla odsouzena k 10 měsícům odnětí svobody. Willibald údajně tvrdil, že mu vyhrožoval kamarád v práci, že pokud svou ženu neudá on, udělá to za něj. Následně však ve své výpovědi tvrdil, že svou ženu udal proto, že ze stěny sejmula obraz Hitlera, praštila s ním o zem a řekla „*to je zrovna takovej gauner jako ty*“. Již před tím, než šla jeho manželka do vězení měl mít

²¹⁸ Osoby, u kterých se neprokázalo žádné provinění, byly předány do sběrných středisek ONV. Při jejich odsunu se objevilo několik problémů. Především byl problém s naplněním dohody s americkými okupačními orgány v Německu o řádné vybavení na cestu. Osoby, které byly uvolněny z táborů a věznic měly pouze minimum věcí a jen zřídka vlastnily to, co se požadovalo. Často bylo také obtížné zajistit sloučení propuštěných osob s jejich rodinami a vyhovět tak Američanům, aby byly do transportů zařazovány pouze celé rodiny. STANĚK, Tomáš. *Retribuční vězni v českých zemích: 1945-1955*. Opava: Slezský ústav Slezského zemského muzea, 2002. ISBN 80-86224-33-3. str. 51.

²¹⁹ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 735/46.

²²⁰ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 222/46.

²²¹ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 936/46.

Ziegelschmied milostný poměr s jinou ženou, kterou prý přivedl do jiného stavu. Když se jeho manželka Julie vrátila z vězení měl ji prý udat ještě jednou. O rozvod požádal až v roce 1946. Údajně uprchl dne 7. července 1946 z pracoviště ve Strimicích.

V trestních spisech MLS Most se objevily také tři případy sebevražd.²²² Český zahradník František Jakoubě měl údajně zavinit ztrátu svobody jedné osoby a smrt dvou osob, které prý udal za černý obchod s moukou. Zároveň měl údajně přimět svou manželku Žofii Jakoubě k tomu, aby udala několik dalších osob. Jeho proces měl probíhat zřejmě 19. - 20. března 1946, ale František Jakoubě spáchal sebevraždu dne 7. března 1946 ještě, než mohlo hlavní přelíčení proběhnout.

Německý inženýr Otto Kollert²²³ měl údajně udávat české zaměstnance na dole Herkules gestapu v Mostě s návrhem, že mají být dodáni do pracovního tábora v Záluží. Jedním z lidí, které měl prý udat, byl v lednu 1945 Miloslav Pešata, který měl být poslán do koncentračního tábora v Záluží, odkud měl být v březnu převezen do koncentračního tábora ve Flossenbürgu, odkud se údajně nevrátil. Podle svědectví měl být údajně zastřelen při odchodu z tábora hlídkou SS. V roce 1943 měl údajně Kollert udat pro nízký pracovní výkon celou rodinu, která měla na sedm týdnů skončit v pracovním táboře a utrpět újmu na zdraví. Kollert spáchal sebevraždu dne 6. října 1946, kdy se oběsil.

Čtyři případy byly postoupeny jiným soudům a žaloby nebyly projednány.

<i>Jméno, Příjmení</i>	<i>Datum narození</i>	<i>Povolání</i>	<i>Národnost</i>	<i>Důvod</i>
František Jakoubě	13. 9.1902	zahradník	česká	sebevražda
Albín Bartl	6. 8.1894	majitel prodejny	německá	uprchl
Stanislav Zelený	20. 10. 1893	holič	česká	sebevražda
Ferdinand Kaderschafka	19. 5. 1898	úředník	německá	uprchl

²²² Ve věznicích ale také pracovních oddílech docházelo často k sebevraždám. Motivy těchto činů byly různé a mnohdy docházelo také k dramatickým situacím. Například na policejním oddělení KSV v Praze na Pankráci ukončily v květnu roku 1945 dvě zajištěné matky život čtyř malých dětí, které uškrtily kapesníky. Samy se pak rozhodly spáchat sebevraždu, ale byly zachráněny. Důvodem mělo být, že „při zatčení jim Češi vyhrožovaly, že jejich dětem vypíchají oči anebo je jinak usmrtí, tak jak to měli dělat Němci českým dětem”. STANĚK, Tomáš. *Retribuční vězni v českých zemích: 1945-1955*. Opava: Slezský ústav Slezského zemského muzea, 2002. str. 39

²²³ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 606/46.

Štěpán Stoppel	7. 2. 1899	lesní	německá	uprchl
Ferdinand Libsch	24. 12. 1899	horník	německá	postoupeno
Antonín Koníček	6. 12. 1918	dělník	německá	uprchl
Otto Kollert	10. 1. 1912	inženýr	německá	sebevražda
Rudolf Tippner	25. 3. 1882	zedník	německá	odsun
Albín Beer	18. 9. 1888	obchodník	německá	odsun
Robert Weis	19. 4. 1886	krejčí	německá	odsun
Amálie Peschková	5. 9. 1909	v domácnosti	česká	odsun
Josef Fritz	13. 6. 1901	rolník	německá	uprchl
Josef Heinzl	6. 9. 1906	kameník	německá	odsun
Josef Ulrich	6. 9. 1911	inženýr	německá	uprchl
Albín Fiedler	19. 8. 1889	polír	německá	uprchl
Rudolf Schwarz	25. 2. 1910	tkadlec	německá	odsun
Karel Seidl	2. 1. 1895	rolník	německá	odsun
František Kratzer	16. 3. 1886	majitel hospodářství	německá	odsun
Gustav Scholz	10. 7. 1893	ředitel cihelny	německá	zemřel
Terezie Wagnerová	13. 8. 1884	v domácnosti	německá	odsun
Arnošt Dostál	7. 7. 1905	klempíř	německá	uprchl
Reinhold Klemm	15. 5. 1895	dopravní inspektor	německá	uprchl
Růžena Kubínová	24. 8. 1880	v domácnosti	česká	zemřela

Jindřich Köhler	19. 8. 1902	kominík	německá	odsun
Oskar Korner	5. 9. 1897	hlídač	německá	uprchl
František Ulm	24. 11. 1887	hajný	německá	uprchl
Rudolf Fungler	31. 3. 1911	soustružník	německá	odsun
Willibald Ziegelschmied	7. 7. 1908	zámečník	německá	uprchl
Antonín Rödl	4. 12. 1898	řezník	německá	odsun
Ludvík Brandner	13. 9. 1891	domovník	německá	zemřel
Frieda Lavičková	17. 5. 1922	úřednice	německá	odsun
Josef Machovec	12. 3. 1903	zemědělský dělník	německá	odsun
Ria Dollaková	24. 9. 1916	v domácnosti	německá	odsun
Marie Schulzová	21. 11. 1905	v domácnosti	německá	odsun
Ferdinand Ritter	2. 8. 1904	-	německá	odsun
Antonín Teuscher	22. 11. 1892	pekař	německá	odsun
Adolf Kašpar	5. 11. 1898	horní dozorce	německá	odsun
Ferdinand Pusch	23. 10. 1901	mlynář	německá	odsun
Joseff Guccini	28. 4. 1898	obuvník	italská	zemřel
František Koukal	23. 4. 1887	horník	německá	zemřel
Marie Wirtová	12. 7. 1895	v domácnosti	německá	odsun
Josef Menzator	14. 11. 1876	horník	česká	postoupeno
Františka Menzatorová	14. 5. 1876	v domácnosti	německá	postoupeno
Arnošt Seigel	23. 7. 1907	automechanik	německá	odsun

Antonín Neubert	21. 1. 1914	řidič, zámečník	německá	odsun
Adolf Libig	9. 8. 1906	tesař	německá	odsun
Walter Mahner	23. 7. 1901	správce velkostatku	německá	odsun
Anna Rulíková	29. 3. 1891	-	německá	odsun
Antonín Anderle	23. 8. 1899	horník	německá	odsun
Max Müller	6. 6. 1889	-	německá	odsun
Gustav Göttlicher	23. 2. 1900	vedoucí skláren	německá	odsun
Václav Strümpel	22. 9. 1906	horník	německá	odsun
Emil Palkoska	29. 12. 1902	rolník	německá	odsun
Eleonora Reismüllerová	4. 4. 1880	porodní asistentka	německá	odsun
Václav Tryml	28. 10. 1890	dílovedoucí	česká	zemřel
Alois Stoček	16. 10. 1919	úředník	česká	postoupeno
Josef Sobert	20. 4. 1891	-	německá	odsun
Otto Neuber	27. 8. 1895	skladník	německá	odsun
Andreas Mückl	22. 6. 1891	dozorce na dole	německá	uprchl
Max Antonín Hollmatz	21. 6. 1891	kovář	německá	odsun
Erika Janouschkowetzo vá	14. 10. 1926	zemědělská dělnice	německá	odsun
Markéta Nováková	23. 6. 1910	v domácnosti	německá	uprchla
Richard Scharsch	7. 2. 1913	kovář	německá	zemřel

Anna Marie Svobodová	25. 3. 1913	telefonistka	německá	uprchla
Maxmilian Busch	23. 6. 1898	stavební technik	německá	zemřel
Vincenc Löbel	18. 3. 1913	-	německá	uprchl
Karel Kosch	12. 4. 1924	formíř	německá	uprchl
Josef Himmer	21. 7. 1898	skladník	německá	odsun
Emma Kurzová	1.8. 1908	-	německá	odsun

Tabulka 10. Udavači, kteří nebyli souzeni

5 Případové studie udavačů

V následující kapitole se zaměřuji na rozbor jednotlivých případů udavačství souzených u Mimořádného lidového soudu v Mostě. Budou zde představeny důvody udání, které byly uvedeny v trestních spisech a rozsudcích MLS v Mostě v tzv. prvním retribučním období. U každé kategorii udání je blíže představen případ jako vzor.

V druhé části této kapitoly jsem se snažila zrekonstruovat mnou vybrané kauzy na základě soudních spisů MLS v Mostě uložených ve Státním oblastním archivu v Litoměřicích. Případy se nacházejí ve fondu Mimořádný lidový soud Most 1945-1948. Rekonstrukce těchto případů však nemusí odpovídat realitě, jelikož na udavačství se nelze dívat černobíle. Je třeba mít na paměti, že ne všechna udání byla z pohledu dneška neoprávněná. V několika kauzách se například objevilo udání obchodu na černém trhu nebo žhářství. Případy, které se týkaly udání hospodářských přestupků nebo drobné kriminality, byly posuzovány méně vážně, protože i jejich následky byly méně závažné. Někdy se stalo, že případy udavačství projednávaly TNK, které pak některé z nich předaly k prošetření příslušným soudům.²²⁴

Z celkového počtu 415 případů jsem vybrala patnáct, které jsem rozdělila do tří kategorií podle prostředí, ve kterých k udání došlo. Jedná se o udání z rodinného prostředí, ze sousedství a z pracoviště. Ve čtyřech případech budou popisována udání, která se odehrála v rodině, v rámci několika různých příbuzenských vztahů. Následně bude popsáno osm případů udání v sousedství. Ve další části se budu věnovat případům udání na pracovišti, kde budou popsány tři kauzy. Při rekonstrukci jsem se snažila vyhnout případů, které byly již popsány v knize Ivany Rapavé o Mimořádném lidovém soudu v Mostě v letech 1945-1948.²²⁵

5.1 Důvody udání

Důvody udání byly nejrůznějších podob. Ve většině případů udání vycházela z běžných životních situací a z podmínek, které sebou přinesla okupace a válečná situace. Primárním impulzem k udání nebyla snaha udávat ve prospěch státu, ale pocit nedostatku nebo závist. Například špatná hospodářská situace nebo zhoršující se životní podmínky mohly v lidech vyvolat nespokojenost nebo již zmíněnou závist a vést pak k udání.

²²⁴ KMOCH, Pavel. *Provinění proti národní cti: "malá retribuce" v českých zemích a Trestní nalézací komise v Benešově u Prahy*. 1. vyd. Praha: Academia, 2015. ISBN 978-80-200-2475-6. str. 447-448.

²²⁵ RAPAVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 77-112.

Příkladem nespokojenosti mohla být frustrace v zaměstnání, špatné vztahy mezi kolegy, dlouho trvající sousedské spory nebo rodinné křivdy.²²⁶ Někdy se jednalo o činy osob s narušenou psychikou, viz případ Růženy Líšťánské.²²⁷ V případě hlubšího pohledu na důvody udání, bychom na jeho pozadí našli například zraněné city nebo udání lásky, ze které se stala nenávist.²²⁸ Důvod udání, který byl uveden na policejní stanici tak býval často lživý a pravým důvodem bylo něco úplně jiného.

Nejčastějšími důvody udání u MLS v Mostě bylo protiněmecké smýšlení a výroky, zaznamenáno ve 130 případech. Toto obvinění v sobě zahrnovalo výroky proti Říši, Adolfu Hitlerovi, schvalování atentátu na Reinharda Heydricha nebo vyjádření podpory spojencům atd. V českých zemích byla za schvalování atentátu na Heydricha popraveno přibližně 500 osob.²²⁹ Člověk mohl být kromě poslechu zahraničního rozhlasu, ale také za rozšiřování informací získaných poslechem.²³⁰

V červenci 1946 stanula před MLS v Mostě Berta Štěpánková se svou nemanželskou dcerou Josefou Weisovou.²³¹ Štěpánková bydlela spolu se svým manželem, jejich šesti dětmi a svou nemanželskou dcerou na dole „Humpold“, kde v té době bydlel také František Kratochvíl. Od počátku mezi nimi měly údajně vznikat neshody, které většinou vrcholily hádkami a vzájemným obviňováním. V roce 1942 měl prý mezi Kratochvílem a Štěpánkovou vzniknout spor, při kterém měl Kratochvíl údajně nadávat Štěpánkové: „*Ty svině německá počkej až bude převrat*“ a následně měl prý uprostřed března 1942 vpadnout do jejich bytu a vyhrožovat Weisové „*že ona a matka to dostanou, jestliže jej udají pro pašování do Protektorátu*“.

Obě ženy ho poté měly údajně udat u německého četnictva, spolu s jeho ženou a dcerou, které si prý nechávaly boty bez příslušného povolení. František Kratochvíl měl být údajně na základě jejich udání odsouzen k jednomu roku odnětí svobody. Josefa Weisová se ve své výpovědi údajně dozнала, že udala Kratochvíla, což však měla Štěpánková popřít. Štěpánková

²²⁶ RAPAVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 79.

²²⁷ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 1124/46. Růžena Líšťánská udala několik osob pro zcela banální důvody a před trestním stíháním ji zachránilo pouze osvědčení o její nervové chorobě. RAPAVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 97-98.

²²⁸ JARKOVSKÁ, Lucie. *Odplata, či spravedlnost? Mimořádné lidové soudy 1945-1948 na Královéhradecku*. Praha: Prostor, 2008. Obzor (Prostor). ISBN 978-80-7260-206-3. str. 224

²²⁹ BRANDES, Detlef. *Češi pod německým protektorátem: okupační politika, kolaborace a odboj 1939-1945*. Praha, 1999, str. 317

²³⁰ ZIMMERMANN, Volker. *Sudetští Němci v nacistickém státě: politika a nálada obyvatelstva v říšské župě Sudety: (1938-1945)*. 1. vyd. Praha. Argo, 2001. ISBN 80-7260-055-9. str. 338.

²³¹ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 447/46.

neměla údajně v době vyšetřování ze zdravotních důvodů zatčena, ale měla být prý vyšetřována na svobodě.

O dobrém chování matky a dcery svědčil Karel Dobřenský. Ten měl mít u nich v domě schované své osobní věci a když měl být údajně vyšetřován závodní stráží pro styk se zajatci, obě obžalované mu měly dosvědčit, že byl v tu dobu u nich, díky čemuž se mu prý nic nestalo. Údajně měl mít u Štěpánové schované letáky, které měli prý shazovat spojenečtí letci a obžalované mu je měly překládat do češtiny a on je pak rozšiřoval. Obě ženy měly údajně podporovat ruské zajatce, a to zvláště těhotné ženy, jídlem a prádlem. Soud byl přesvědčen, že udání, které bylo učiněno na Františka Kratochvíla nebylo v zájmu nepřitele, ale spíše se podle soudu jednalo o akt msty. Zároveň měl soud přihlédnout k tomu, že mezi oběma rodinami byly již staré spory a matka i dcera vystupovaly po celou dobu okupace jako Češky. Dne 18. července 1946 byly obě ženy zproštěny obvinění z udavačství.

Frekventovaným typem udání byl poslech zahraničního rozhlasu, který se objevil zhruba ve 40 případech udavačství projednávaných u MLS Most. Tento způsob udání byl často využíván mezi sousedy, spolu s protiněmeckými výroky. Mnozí obyvatelé Československa se snažili poslouchat zahraničních zakázaný rozhlas. Nejčastěji se jednalo o londýnské BBC nebo Rádio Moskva. Němci ještě před rokem 1940 nařídili, aby byl každý rádiový přijímač opatřen upozorněním „*Pozor, poslech zahraničního rozhlasu se trestá vězením až smrtí*“. Toto potření však nepomohlo, a tak Němci začali v roce 1940 rádia zabavovat. Rádiový přijímač se ale dal dobře ukrýt, a tak bylo možné poslouchat rozhlas až do konce války.²³² Poslech rozhlasu se stal pro mnoho lidí symbolem odporu, protože se často scházeli na poslech rádia ve skupinách a poté o vysílaných událostech debatovali. To však mohlo mít neblahé následky. Jen na území Říšské župy Sudety bylo pro poslech zahraničního rozhlasu odsouzeno 673 osob.²³³

Němec Antonín Reigl, narozený 20. ledna 1909 měl údajně udat Jana Hrbka a manžele Jiřího a Marii Dolečkovu za poslech anglického rozhlasu.²³⁴ Jan Hrbek měl být údajně na základě tohoto udání odsouzen zvláštním soudem v Litoměřicích k jednomu roku vězení. Dle stanoviska soudu ze dne 22. listopadu 1946 byl Reigl odsouzen v 15 letům odnětí svobody, které si měl odpracovat v nucených pracovních oddílech.²³⁵

²³² MICHLOVÁ, Marie. *Protentokrát, aneb, Česká každodennost 1939-1945*. 1. vyd. Řitka: ČAS, 2012. ISBN 978-80-87470-60-2., str. 50.

²³³ ZIMMERMANN, Volker. *Sudetští Němci v nacistickém státě: politika a nálada obyvatelstva v říšské župě Sudety: (1938-1945)*. Praha: Argo, 2001. str. 338.

²³⁴ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 716/46.

²³⁵ U MLS v Ostravě byl v listopadu 1945 projednáván případ dělníka Josefa Prachanského, který byl odsouzen k trestu odnětí svobody na doživotí za udání několika osob kvůli poslechu zahraničního rozhlasu. BORÁK,

Častějším motivem udání se staly konflikty na pracovišti. MLS Most udání na pracovišti projednával v 55 případech. Během druhé světové války byla válečná ekonomika hluboce poznamenána nedostatek pracovních sil. Tomu nijak nepřispěly ani odvody do armády. Tato situace se měla zlepšit díky totálnímu nasazení a nuceným pracím, kdy vedle civilních dělníků začali pracovat váleční zajatci a vězni, převážně z koncentračních táborů.²³⁶ Všichni žili a pracovali ve strašných podmínkách, které ohrožovali jejich životy. Často docházelo k tomu, že místní obyvatelé chtěli zajatcům pomoci, což ovšem nezůstalo bez povšimnutí okolí. Pomoc zajatcům zahrnovala především opatření jídla, oblečení nebo jinou pomoc. Vznikaly také milostné vztahy a pletky mezi zajatci a místními ženami.

Dne 8. ledna 1947 stanula před MLS v Mostě Němka Zuzana Krausová, narozená 1. května 1919.²³⁷ Spolu s ní byl obžalován Antonín Weinelt, který byl odsouzen podle paragrafu 2 retribučního zákona k 5 letům odnětí svobody za členství v organizaci SA. Zuzana Krausová, která pracovala jako zemědělská dělnice, měla údajně v říjnu 1940 učinit na německém četnictvu ve Strupčicích oznámení, že Zdenka Durecová a sestřenice Krausové, Žofie Krausová, udržují milostný poměr s polskými zajatci, kteří byli zaměstnání jako zemědělství pracovníci ve Strupčicích.²³⁸ Žofie Krausová se dubnu 1940 údajně seznámila s polským zajatcem Česlavem Kovalčíkem, když byla zaměstnána jako zemědělská dělnice ve Strupčicích. Ve stejné době se Zdenka Durecová měla seznámit s jiným polským zajatcem Tadeusem Zecerem.²³⁹ Ani jeden z těchto vztahů však neměl zůstat dlouho utajen, jelikož Kovalčík a Zecer měli prý po čase dovoleno, pohybovat se po Strupčicích volněji.

Po půl roce známosti měl údajně přijít zlom. Dne 27. října 1940 měl Zecer odcházet z domu rodičů Durecové. Po svém odchodu měl být údajně zadržen Emilem Hubnerem a

Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 116.

²³⁶ V roce 1940 bylo v sudetské župě 36 700 válečných zajatců. Následující rok tento počet stoupl na 41 300 osob. V roce 1944 bylo jen v obvodu liberecké bezpečnostní policie nasazeno 48 406 válečných zajatců. Jednalo se p 17 685 Rusů, 14 522 Francouzů, 6 023 Britů, 6 836 Italů, 1 351 Srbů, 470 Belgičanů atd. KURAL, Václav a Zdeněk RADVANOVSKÝ. *"Sudety" pod hákovým křížem*. Ústí nad Labem: Albis international, 2002. ISBN 80-86067-66-1. str. 261-262.

²³⁷ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 974/46.

²³⁸ Německo viděl Poláky jako své úhlavní nepřátele a díky fanatické nacionálně šovinistické propagandě, byli Poláci vnímání jako méněcenné bytosti. Značná část německého obyvatelstva pohlížela na Poláky jako na podlídi nebo jako na nevhodnější objekt pro využití v práci. Zároveň byli Poláci prvními cizími dělníky, kteří byli označeni a museli nosit písmeno „P“, našité na svrchních šatech. Poláci byli dále izolováni od skupin ostatních cizích zajatců a také od německého obyvatelstva. Bez svolení nesměli opouštět pracoviště a bydliště. Nesměli navštěvovat veřejné místnosti a zábavní podniky. MAINUŠ, František. *Totální nasazení: Češi na pracích v Německu 1939-1945*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně, 1970. str. 100-101.

²³⁹ Nejprísnejším trestem pro Poláky bylo, když upadli v podezření z intimního styku s Němkami. Pro Poláky a Židy byl už před rokem 1941 zakázán intimní styk s Němkami pod trestem smrti. MAINUŠ, František. *Totální nasazení: Češi na pracích v Německu 1939-1945*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně, 1970. str. 101.

německým četníkem Kulowaným a odveden k výslechu na německou četnickou stanici. Následující den, 28. října 1940 byla Krausová předvedena německým četníkem Kulowaným na Obecní úřad ve Strupčicích, kde měla být vyslýchána kvůli svému poměru s Kovalčíkem. K tomuto výslechu měl být údajně přiveden i Kovalčík. Po skončení výslechu prohlásil četník, že „žena německé národnosti, která udržuje milostný poměr se zajatcem, má býti na potupu a pro výstrahu ostatním dohola ostříhaná”.²⁴⁰ Načež Krausovou ostříhal dohola sám Emil Hubner a Dureceovou Antonín Weinelt.

Obě ženy měly být následně zatčeny a na prsa jim měla být připevněna cedule²⁴¹ s nápisem: „*Ich bin eine polnische Hure.*”.²⁴² Takto měly být údajně voděny po vesnici za účasti a posměchu diváků. Celá tato akce měla trvat přibližně dvě hodiny. Po této potupě byly odvezeny do Chomutova, kde byly prý tři týdny vyslýchány a po jednom z výslechů měly být tři dny vězněny v okresním soudu v Chomutově. Ještě před transportem do Mostu, kde měly být souzeny, byly prý v Chomutově vystaveny další potupě. Ta zahrnovalo to, že měly být prý posazeny na osly a voděny po Chomutově s cedulemi na prsou a na zádech s nápisem: „*Wir Saue haben uns mit Kriegsgefangenen Eingelassen.*”²⁴³ Po tomto procesu byly dopraveny do Mostu. Žofie Krausová zde měla být údajně odsouzena k 9 měsícům ve věznici v Durynsku a Zdenka Durecová k 18 měsícům ve věznici ve Waldheimu. Ze své udání vinila Žofie Krausová Emila Hubnera, který byl ve Strupčicích vedoucím NSDAP a také svou sestřenicí Zuzanu Krausovou, která prý měla poměr s německým poddůstojníkem, který střežil zmíněné polské vězně. Durecová měla prý podezření na Zuzanu Krausovou a na Hubnera a Weinelta, kteří je ostříhali.

²⁴⁰ V Benešově byla Olga Fundová spolu s dvěma dalšími ženami odvedena na náměstí, kde je zfanatizovaný dav ostříhal dohola. Následně musely ženy chodit za trest po ulici bosé a zametat. Tento přístup můžeme sledovat po válce v celé Evropě. Jednalo se o tzv. horizontální kolaboraci, kterou společnost ostře ostrakizovala. Ženy byly perzekuovány na základě intimních styků s okupanty, a to dobrovolnými ale i nedobrovolnými. Některé z nich se těchto „přečinů” ani nedopustily a byly trestány pouze na základě domněnek. Často se také mezi nimi ocitaly děti, které se narodily z těchto vztahů. LOZOVIUKOVÁ, Kateřina a Pavel KMOCH. Zakázaná láska. Trestní postih milostných vztahů v letech 1935–1948. In: MÁRC, Josef a kol.: *Žena jako subjekt a objekt dějepisného vyučování*. Ústí nad Labem, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem 2010. Str. 113-133. ISBN 978-80-7414-367-0.

²⁴¹ Skupinu, kterou zasáhla vlna „revoluční spravedlnosti” tvořily ženy, které měly údajně navazovat milostné poměry s okupanty. Situace se týkala jak domnělých pachatelek, tak těch skutečných. Obě skupiny těchto žen se staly středem ponižování ze strany svých spoluobčanů, ale také oficiálních politických a správních orgánů. Výsledkem tohoto ponižování byla diskriminace těchto žen, a v některých případech také jejich dočasná nebo trvalá izolace. Například ženy, které měly ve Frýdku projevovat náklonnost Němcům, musely měsíc uklízet ulice s cedulí s nápisem „*Stýkala jsem se s Němci a štítím se práce*“. LOZOVIUKOVÁ, Kateřina a Pavel KMOCH. Zakázaná láska. Trestní postih milostných vztahů v letech 1935–1948. In: MÁRC, Josef a kol.: *Žena jako subjekt a objekt dějepisného vyučování*. Ústí nad Labem, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem 2010. Str. 113-133. ISBN 978-80-7414-367-0.

²⁴² Překlad: „*Jsem polská děvka.*”

²⁴³ Překlad: „*My prasnice jsme se zapletli s válečnými zajatci.*”

Oba polští muži, se kterými měly poměr, byly prý na základě udání Zuzany Krausové zatčeni a dodáni do koncentračního tábora. Když se pak prý Kovalčík vrátil zpět do Strupčic, byl údajně oběšen za přítomnosti polských zajatců u obce Pesvic.

Oběma ženami podezíraný Emil Hubner zřejmě počátkem roku 1945 uprchl ze Strupčic a během vyšetřování nebyl vypátrán. Antonín Weinelt, který jednu z žen ostříhal, se doznal, že Durecovou ostříhal, ovšem prý na základě rozkazu Hubnera. Samotná Zuzana Krausová ve své výpovědi popřela, že by Krausovou a Durecovou udala německému četnictvu. Podle ní se prý o poměru Durecové a Krausové dozvěděl Hubner a ona sama byla prý také předvolána na německé četnictvo, kde údajně přiznala, že o poměru žen ví od samého začátku, ale považovala to za soukromou záležitost. Svým doznání prý nikomu neublížila a sama měla být od počátku podezírána ze styku s Poláky. U soudu prý nevyprávěla, jelikož neměla být ani předvolána. Podle ní si zřejmě její sestřenice Žofie Krausová myslela, že ji mohla udat, protože se krátce před jejím zatčením údajně pohádaly a Žofie Krausová jí vynadala do „kurev“, čímž prý chtěla naznačit, že Zuzana Krausová je svobodná a má dítě s vojákem, který hlídal Poláky. Stanovisko soudu v případě Zuzanu Krausové znělo, že pro nedostatek důkazů bude zproštěna obvinění z udavačství.

Další hojně využívanou možností udání, bylo udání za nejrůznější aktivity na černém trhu. Toto udání se před MLS v Mostě vyskytlo pouze ve 22 případech. Udávalo se za aktivity jako byly černé obchody, černá porážka prasete, zatajování výpěstků, mletí mouky na černo a kvetl také výměnný obchod. Směňovaly se všelijaké potraviny, například vejce, maso a mouka., které se vyměňovaly za tabák nebo potřeby do domácnosti.²⁴⁴ Udavači, kteří upozornili na tyto aktivity byli ve většině případů MLS zprošťování obvinění, jelikož aktivity na černém trhu byly nezákonné za jakýkoliv okolností. Například za poškozování válečného hospodářství bylo v období vyhlášení stanného práva (od 28. září 1941 do 20. ledna 1942), v celém Protektorátu odsouzeno k trestu smrti oběšením 169 osob.²⁴⁵

Učitelka německého jazyka Růžena Líšťánská měla údajně udat několik osob, které prý obvinila z nelegálního obchodování. Například Marii Baňkovou měla udat za to, že údajně prodávala mouku za příliš vysokou cenu nebo Annu Modrovou, která si prý měla schovávat větší množství kůží. Z aktivit na černém trhu měla obvinít další čtyři osoby. Všechna tato udání byla zřejmě učiněna ze msty. Při hlavním přelíčení, které se konalo 11. března 1947 navrhol

²⁴⁴ ZIMMERMANN, Volker. *Sudetští Němci v nacistickém státě: politika a nálada obyvatelstva v říšské župě Sudety: (1938-1945)*, str. 336.

²⁴⁵ BRANDES, Detlef. *Češi pod německým protektorátem: okupační politika, kolaborace a odboj 1939-1945*, str. 225–226. SLÁDEK, Oldřich. *Zločinná role gestapa: Nacistická policie v českých zemích 1938-1945*, str. 162.

obhájce Líšťanské, aby nebyla odsouzena, ale aby byla pod odborným psychiatrickým dohledem, jelikož měla údajně trpět jakousi nervovou nemocí. Jeho žádost byla ale zamítnuta a Růžena Líšťanská byla odsouzena k pěti letům odnětí svobody.²⁴⁶

Okrajovou problematikou v českém retribučním soudnictví se stalo potrestání válečných zločinů spáchaných na osobách, označených Norimberskými zákony za Židy. Předmětem udání těchto osob byl jejich původ, porušování vydaných nařízení a omezení, nebo styk s těmito osobami. Motivací pro jejich udání mohlo být jednak ideologické přesvědčení nebo touha se obohatit. Zločiny spáchané na Židech se objevují v cca 5 % souzených případů. Dokládají to zpracované analýzy mimořádných lidových soudů, jako například u MLS Opava, kde se jednalo jen o 2 %, u MLS Česká Lípa se jedná o 2,4 %, ale například v Hradci Králové se jednalo o 9 %. Nejpočetnější skupinou provinění proti židům tvořila udání. U jednotlivých mimořádných lidových soudů se objevuje různorodost motivů v případech udání Židů. Například u MLS Písek tvořily většinu udání majetkové delikty spolu se zneužitím tísne způsobené rasovou perzekucí. U MLS Opava zas převažovaly násilné trestné činy vůči Židům. Mezi protektorátem a Sudetskou župou byly zaznamenány jisté rozdíly mezi trestnými činy proti Židům. Jednotlivé studie týkající se mimořádných lidových soudů konstatovali, že soudy neposuzovaly přísněji přečiny vůči Židům než jiné případy.²⁴⁷ U MLS v Mostě se objevily zločiny proti Židům v 12 případech (2, 89 %). Tento procentuální počet se tak pohybuje do předpokládaných 5 %.

Čech František Dlouhý, narozený 23. února 1907 v Břežánkách, byl ženatým obchodním příručím, který měl být kromě tří zločinů proti státu²⁴⁸ obviněn také z udavačství. Dne 4. listopadu 1945 byl zatčen a ve vazbě byl až do 7. února 1947, kdy se konalo jeho hlavní přelíčení. Dlouhý měl být údajně dne 23. března 1942 vyslýchán na četnické stanici v Lounech v souvislosti s jeho sousedkou Gertrudou Jupovou. Jupová měla údajně chodit bez židovské hvězdy a František Dlouhý ji měl prý vidět v Pivovarské ulici.²⁴⁹ Gertruda Jupová měla být

²⁴⁶ Líšťanská si celý trest odpykala a byla propuštěna až v říjnu 1951, jelikož do jejího trestu se jí započítává také vyšetřovací vazba. SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 1124/46.

²⁴⁷ BORÁK, Mečislav. Postih provinění vůči Židům před retribučními soudy a komisemi ONV v českých zemích v letech 1945-1948 (Výsledky výzkumu). In: *Poválečná justice a národní podoby antisemitismu. Postih provinění vůči Židům před soudy a komisemi ONV v českých zemích v letech 1945-1948 a v některých zemích střední Evropy. (Sborník příspěvků)*. Praha–Opava, Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd ČR a Slezský ústav Slezského zemského muzea, 2002. str. 363-373. ISBN 80-86224-39-2.

²⁴⁸ František Dlouhý měl obviněn z činovnictví v organizaci Vlajka podle § 3/2 a propagace a podpory fašistického hnutí podle § 3/1. SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 559/46.

²⁴⁹ Podobný případ se stal v Hradci Králové. V lednu roku 1945 měl technický dělník Jan Smrž udat na gestapu svou sousedku Štěpánku Kopfsteinovou za nenošení židovské hvězdy a hromadění zásob. Smrž byl MLS odsouzen k šesti letům těžkého žaláře. JARKOVSKÁ, Lucie. *Odplata, či spravedlnost? Mimořádné lidové soudy 1945-1948 na Královéhradecku*. Praha: Prostor, 2008. Obzor (Prostor). ISBN 978-80-7260.206-3. str. 227.

poté předvedena na stanici. Při svém výslechu měla prý Juppová potvrdit, že touto ulicí skutečně šla, ovšem s řádně připnutou židovskou hvězdou. Na základě údajného udání Františka Dlouhého a Františka Kukly byla uznána vinnou, přestože se nedoznala. Pokud by ji prý Dlouhý a Kukla neudali, mohla strávit ve vězení pouze šest týdnů za tento přestupek. Getruda Juppová byla od gestapa na Kladně odvezena do Prahy, odkud byla transportována na Malou pevnost Terezín, ze které byla následně transportována do Auschwitz.²⁵⁰ Její konečnou stanicí se stal koncentrační tábor Ravensbrück.²⁵¹ František Dlouhý, přestože měl údajně celou dobu svalovat vinu pouze Kuklu, byl stanoviskem soudu odsouzen k 10 letům odnětí svobody.

Mezi jedny z nejčastějších důvodů udání patřily sousedské spory, které byly zapříčiněny špatnými vztahy se sousedy, a to v 70 případech. Tyto špatné vztahy byly za okupace zhoršeny špatnými bytovými podmínkami a snížením životní úrovně. Pokud bychom se na tento způsob udání podívali z pohledu genderu, je možné pozorovat prvky každodenního života za okupace. Ženy vedly k udavačství nejčastěji právě sousedské spory, což není nijak překvapivé, jelikož se svými sousedy přicházely do kontaktu denně. V řadě případů s nimi sdílely dům, zahradu, dvorek nebo stodolu. V horším případě dokonce jeden byt. Bylo tak jen otázkou času, kdy hádky a spory dosáhnou neúnosné meze. V takovýchto případech ženy jako důvod udání uváděly protiněmecké výroky. Z analýzy soudních spisů vyplývá, že pozadí těchto udání bylo citově podbarveno a příčinou byly ve velké míře dlouholeté spory. U mužů se protiněmecké výroky objevují také ve velké míře, ale jejich motivy jsou často jiné než u žen. Muže k udání vedla většinou snaha profitovat z něj, například v práci. U mužů se tak nejednalo o řešení osobních konfliktů, jako tomu bylo u žen.²⁵² Sousedé se také často udávali za přestupky proti vázanému hospodářství, ukrývání zbraní, zatajování živočišné a rostlinné produkce atd.²⁵³

Udání mohlo vzejít také z rodinného prostředí. Ve značné míře se jedná o udávání mezi manželem a manželkou. Rodinné konflikty souzeny u tohoto MLS nebyly tak častým případem, protože se vyskytly pouze ve dvanácti případech. Přesto jsou některé z nich překvapivé a zajímavé. Tato udání měla často hluboké kořeny, ať už se jednalo o závist,

²⁵⁰ Juppová byla dne 10. července 1942 transportována do cílové stanice Auswitz. Z Auschwitz měla být dne 18. ledna 1945 transportována do Ravensbrücku, kam měla dle záznamů přijet 23. ledna 1945. LANGHAMEROVÁ, Miroslava. Věznic gestapa v Malé pevnosti Terezín 1940-1945. In: *Památník Terezín*. [online]. Aktualizováno 26. 4. 2017. Dostupné z: [Památník Terezín \(pamatnik-terezin.cz\)](http://pamatnik-terezin.cz).

²⁵¹ V táboře Ravensbrück zůstala až do 30. dubna 1945, kdy byl tábor osvobozen a Juppová odcestovala zpět domů. LANGHAMEROVÁ, Miroslava. Databáze českých vězňů v koncentračního tábora Ravensbrück. In: *Památník Terezín*. [online]. Aktualizováno 26. 4. 2017. Dostupné z: [Památník Terezín \(pamatnik-terezin.cz\)](http://pamatnik-terezin.cz).

²⁵² RAPAVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945–1948*. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. Str. 79-80.

²⁵³ JARKOVSKÁ, Lucie. *Odplata, či spravedlnost? Mimořádné lidové soudy 1945-1948 na Královéhradecku*. Praha: Prostor, 2008. ISBN 978-80-7260-206-3. str. 226

majetkové spory mezi členy rodiny, nedorozumění s předchozími partnery, nevěru, rozpory mezi manžely apod. Za normálních okolností by se tyto situace vyřešili hádkou, rozvodem nebo rozloučením, ale okupace nabízela i jiné rychlejší a účinnější možnosti.²⁵⁴

Ze spisů vyplývá, že udání v rodině bylo častější u žen, jelikož u mužů bylo prostě jednodušší ukončit manželství rozvodem než manželku udat aneb ji jednoduše opustit. V knize *Spravedlnost podle dekretu* její autor Mečislav Borák poznamenal, že udání v rodině bylo doménou žen, uražených či vypočítaných manželek.²⁵⁵

V malém množství byli u Mimořádného lidového soudu v Mostě udáváni také lidé, kteří byli obviněni z komunistické činnosti nebo šíření komunistického smýšlení a ideologie.

Důvod udání	Muži ²⁵⁶			Ženy		Celkem
	Národnost					
	Němci	Češi	Jiná národnost	Němky	Češky	
Komunistická činnost a smýšlení	9	1	0	1	0	11
Nelegální obchod	4	10	1	2	5	22 ²⁵⁷
Pomoc zajatcům	25	3	0	11	1	40
Poslech zahraničního rozhlasu	8	14	1 ²⁵⁸	11	6	40

²⁵⁴ BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu: retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945–1948)*. 1. vyd. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. BORÁK, str. 228.

²⁵⁵ BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu: retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945–1948)*. 1. vyd. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. BORÁK. *Spravedlnost podle dekretu*. str. 228.

²⁵⁶ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 776/46 Theodor Mayerhofer-ruská národnost.

²⁵⁷ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 41/46 Josef Ulrych-není uvedena národnost.

²⁵⁸ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 211/47 Mikuláš Švaro-slovenská národnost.

Pracovní spory	40	9	0	3	3	55
Protiněmecké výroky a smýšlení	53	27	3 ²⁵⁹	36	11	130
Rodinné konflikty	4	0	0	3	5	12
Sabotáž	9	1	1 ²⁶⁰	1	0	12
Sousedské spory	34	10	0	15	12	71
Udání Židů	2	8	1 ²⁶¹	0	0	12
Nejasné	1	0	0	0	0	1
Udání parašutistů	1	0	0	0	0	1
Postoupeno	1	2	0	1	0	4

Tabulka 11. Důvody udání

5.2 Rodinné spory

Jedním z mnoha míst, kde docházelo k udání byla rodina. Příbuzní si mohli v rámci retribuce lehce vyřizovat své osobní spory. Jednalo se například o majetkové spory nebo obyčejné rodinné hádky. Častým zjevem byly manželské hádky, kdy se manželům naskytla možnost, jak se co nejrychleji zbavit partnera. V některých případech stačilo chvilkové omámení vztekem nad manželskou nevěrou, aby došlo k nenapravitelným následkům. V množství případů projednávaných před MLS v Mostě v prvním retribučním období, tvořil tento typ udání velmi malou skupinu případů, které se týkalo pouze šestnáct.

²⁵⁹ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 568/46. Cyril Mikulaj-slovenská národnost, Ls 1053/46 Ladislav Kubálek-ruská národnost, Ls 149/47 Josef Kerekeš-rusínská národnost.

²⁶⁰ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 1115/46 Josef Guccini italská národnost.

²⁶¹ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 5/47 Alexandr Knauer-ukrajinská národnost.

5.2.1 Marie a Oskar Malý²⁶²

Oskar Malý se narodil 7. května 1907 v Třebušicích. V soudním spisu je uvedeno, že pracoval jako dělník, ovšem do roku 1938 měl vykonávat řadu různých povolání, než byl v roce 1941 povolán na výcvik do Ústní nad Labem, odkud prý následně odjel do Dolního Pruska, kde se měl údajně přidat k leteckému pracovnímu oddílu. Jeho žena Marie Malá, rozená Švarcová, se narodila 3. března 1917 ve Velešíně. Oba manželé byli zatčeni v srpnu 1945, Oskar Malý dne 16. srpna a jeho žena 27. srpna. Byli obviněni z udání Františka Marganze a Josefa Kulhánka. Ve vězení byli až do hlavního přelíčení, které se konalo 20. září 1946.

Z výpovědí svědků i samotných manželů mělo údajně vyjít najevo, že ani jeden z manželů se netěšil dobré pověsti. Oskar Malý měl být několikrát trestně stíhán, přičemž poprvé měl být údajně zatčen ve svých dvaceti letech za krádež kola a odsouzen k šesti týdnům vězení. O dva roky později měl prý svému zaměstnavateli ukrást peníze a být odsouzen k trestu šesti měsíců ve vazbě. Jeho poslední trest měl být udělen v roce 1933, kdy měl být odsouzen ke dvaceti osmi měsícům v donucovací pracovně pro zločince v Pardubicích,²⁶³ za potulku a menší krádež. Jeho žena Marie Malá měla údajně po ukončení školy pracovat jako služebná v okolí Českého Krumlova a Českých Budějovic. Ve své výpovědi uvedla, že když měla pracovat jako služebná v hostinci v Hřímově, začala se věnovat prostituci, a proto ji její matka poslala do Prahy v tetě. Ovšem i zde se živila tímto starým řemeslem, za což měla být několikrát zatčena policií a přibližně čtyřikrát měla být léčena ve Všeobecné nemocnici na Bulovce, kvůli pohlavní chorobě syfilis.²⁶⁴

²⁶² SOA Litoměřice. fond MLS Most 1945-1948, Ls 539/46.

²⁶³ Donucovací pracovna bylo označení výchovného zařízení, které mělo za cíl přimět k pravidelné práci osoby, které pracovat odmítaly nebo nevedly spořádaný život. Jednalo se například o osoby, které se dopustili zločinu proti majetku, a to buď ze zahálčivosti, lehkomyšlnosti nebo hrubé zjištnosti. Do roku 1929 byl v platnosti zákon o zacházení s tuláky, kdy byly do donucovaných pracoven zařazováni lidé na minimálně na půl roku až tři roky. V roce 1929 byl zákon doplněn novelou, která znamenala, že odsouzení za majetkové delikty strávily v pracovně v Pardubicích od jednoho roku až pět let, podle chování a závažnosti. V dubnu 1930, tedy v době, kdy měl být v donucovací vazbě v Pardubicích také Oskar Malý dosahoval počet mužů v pracovně 336. *Vězeňská služba České republiky: Věznice Pardubice. Historie.* [online]. [vid. 4. 6.2023]. Dostupné z: [Historie | Vězeňská služba České republiky \(vsqr.cz\)](#)

²⁶⁴ K potírání prostitute docházelo již pře pádem habsburské monarchie. Po vzniku samostatné republiky pokračovala mravnostní policie v registraci prostitutek a uvalování nucených zdravotních podmínek na ženy s pochybnou pověstí. Dne 30. září 1919 vystoupily národně socialistické poslankyně Luisa Landová Štychová a Fráňa Zemínová s návrhem, který požadoval zavření tolerovaných veřejných domů, přísná opatření k potlačení pokoutné prostitute a povinnost ohlásit úřadům léčení venerických chorob. Tento návrh ovšem nebyl přijat. Po bouřlivých diskusích schválil československý parlament dne 11. července 1922 zákon č. 241 O potírání pohlavních nemocí, který vycházel z návrhu skupiny kolem Landové Štychové a Zemínové. Osoba infikovaná pohlavní chorobou, která odmítla léčení, mohla být k lékařské prohlídce přinucena, ale lékaři nesměli v případě venerických chorob nabízet svoje služby. WINGFIELD DOVÁ, Nancy M. „Zdržet se pohlavního styku nebolí“. Usměrnování prostitute za Rakousko-Uherska a první republiky. In: *Dějiny a současnost.* [online]. [vid. 21. 9. 2016]. Dostupné z: [Dějiny a současnost. „Zdržet se pohlavního styku nebolí“ \(dejinyasoucasnost.cz\)](#)

Manželé se prý seznámili někdy v roce 1939 a v roce 1940 se přestěhovali do Kopist u Mostu, odkud byl Oskar Malý předvolán na výcvik. Jeho žena se prý po jeho odchodu vrátila ke svému původnímu životu, protože krátce po odchodu svého manžela měla dle údajně navázat intimní styk s dělníkem Františkem Marganzem. V době nepřítomnosti svého muže měla být prý zatčena kriminální policií, která ji obviněna z prostituce. Když se to její manžel údajně dozvěděl, zakázal jí styk s tímto mužem.²⁶⁵

Někdy v roce 1942 se Oskar Malý vrátil na krátkou chvíli zpět domů, protože mu měl jeho bratr František napsat dopis, ve kterém mu měl sdělit, že jeho žena se s Marganzem nepřestala stýkat, a navíc měla navázat intimní vztahy i s dalšími muži.²⁶⁶ Marie Malá ve své výpovědi uvedla, že poté co se její muž vrátil domů, sdělila mu, že Marganz ji měl k intimnímu styku donutit. Její manžel uvedl, že poté co mu toto jeho žena sdělila, měla údajně navrhnout, aby předešli udání Marganze na Malou (například kvůli prostituci), půjdou na gestapo a sami ho udají, třeba za poslech zahraničního rozhlasu nebo protistátní řeči, aby měli jistotu, že policie Marganze zavře. Oskar Malý uvedl, že udání měla učinit pouze jeho žena a on jí prý dělal pouze tlumočníka. Po jejich udání měl být František Marganz údajně zatčen gestapem a poslán do některého z pracovních táborů, kde měl být údajně zastřelen.

V následujícím roce měla být prý Marie Malá opět zatčena kriminální policií. Kauza s Marganzem ji zřejmě neodradila od toho, aby navazovala další mimomanželské vztahy s dalšími muži, jak později přiznala ve své výpovědi. Své nápadníky si měla údajně vodit k sobě

²⁶⁵ U MLS v Mostě se vyskytlo ještě jedno podobné udání, které vzniklo na základě žárlivosti. Antonín Rapprich se vyučil elektrotechnikem a řadu let pracoval v několika severočeských dolech. V rámci své práce často pobýval v zahraničí, především v Belgii, kde se v roce 1942 seznámil se svou budoucí ženou Marií Rapprichovou, rozenou Vallaysovou. Jeho snoubenka se přestěhovala do Čech, kde bydlela u své budoucí švagrové Aurelie Richtrové a začala také pracovat v továrně v Horním Litvínově. Tam se seznámila s jistým Jaroslavem Hájkem, se kterým se po čase sblížila. Když měla být sama pro sebe, často se s Hájkem scházela nebo se měli procházet a chodit do kina. Na jejich vztah upozornila Rappricha jeho sestra, když se vrátil z Belgie. Hájka byl následně zatčen pro údajné protiněmecké výroky. Při jedné z procházek měl Hájek k Vallaysové pronést, proč „si zadává“ s Němci, kteří stejně prohrají válku. Hájek stanul před Sondergericht v Litoměřicích a byl odsouzen k jednomu roku vězení. I když se nepodařilo prokázat podíl viny Antonína Rappricha a soud vycházel pouze z výpovědi poškozeného Hájka, byl Rapprich nakonec odsouzen na 15 let. Soud se rozhodoval na základě několika skutečností. Rapprich byl německé národnosti a měl udat osobu české národnosti. Přitěžujícím také bylo, že jeho udání mělo mít za následek ztrátu svobody českého občana. Je třeba zmínit, že Antonín Rapprich nebyl přítomen na hlavním přelíčení, protože 20. prosince 1945 uprchl z internačního tábora ve Střimicích a nebyl dopaden. RAPAVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 91-92.

²⁶⁶ V některých případech se manželky snažily zbavit se svého muže, aby si k sobě mohly nastěhovat milence. Například Štěpánka Bortoliová z Horní Suché udala svého muže za přechovávání protiněmeckého letáku, aby si k sobě mohla nastěhovat svého milence. Augustina Musiálková z Ostravy-Kunčiček údajně udala svého manžela a další osoby za krádež potravinových lístků. Jejím milencem měl být německý důstojník, od kterého získala arizovanou mlékárnu po Židu Teichmannovi. Před soudem se hájila tím, že ji lidé pomlouvali. Musiálková byla odsouzena k 15 letům odnětí svobody., aby si tak zpřístupnila cestu k mimomanželským vztahům. BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu: retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 228.

do bytu, čehož měli využít dva další nájemníci, Kulhánek a Chmelík, kteří ve svých výpovědích uvedli, že když si Malá přivedla jednoho z nápadníků domů, měli na petlici od vchodových dveří dát zámek. Kulhánek ve své výpovědi dále uvedl, že poté co zámek pověsili, měl prý zaklepat na dveře bytu a ohlásit se jako kriminální policista. Malá ve výpovědi uvedla, že potom, co přišlo toto oznámení se její nápadník/zákazník údajně vylekal a rozhodl se vylézt oknem po hromosvodu, přičemž ho měl jeden z nájemníků polít odvarem z kávy.

Oskar Malý se měl po této příhodě vrátit opět domů, kde ho měla údajně jeho žena nutit, aby udal Kulháňka na gestapu, ale poté ho prý šla udat sama. Ani jeden z nich se však k udání Kulháňka nepřiznal a sám Kulhánek nevěděl, který z nich to byl. Kulhánek měla údajně strávit čtyři týdny ve vězení.

Josef Kulhánek a dalších nájemníci domů se ve svých výpovědích shodovali, že oba manželé se k ostatním chovali nepřátelsky a Malý měl údajně některým z nich vyhrožovat zastřelením. Toto tvrzení se mohlo zakládat na pravdě, jelikož Malý byl voják a v německé armádě měl sloužit až do února 1945.

Po návratu Oskara Malého z fronty měla prý jeho žena učinit oznámení, ve kterém ho označila za udavače a svalovala na něj vinu za udání Marganze i Kulháňka, načež byl Oskar Malý dne 16. srpna 1945 vzat do vazby. Ve svých výpovědích po zatčení Malý uváděl, že udání učinil spolu se svou ženou, která byla následně zatčena 27. srpna 1945. Oba manželé se ve svých výpovědích neustále očerňovali a napadali jeden druhého. Rozsudkem soudu byli dne 20. září 1946 odsouzeni, Oskar Malý k 12 letům a Marie Malá k 10 letům vězení. Zároveň oba pozbyli občanské cti na deset let, polovina jejich jmění propadla státu a celý svůj trest si měli odpracovat v nucených pracovních táborech. Jejich případ je příkladem využití retribuice k řešení osobních problémů v manželství.²⁶⁷

5.2.2 Otto Geipl²⁶⁸

Otto Geipl, který se narodil 26. ledna 1912 byl sedlářem v Ledvicích.²⁶⁹ Dne 15. srpna 1945 na něj údajně jeho matka, Anna Geiplová učinit oznámení na policejní stanici

²⁶⁷ Neshody v manželství se udání rozhodla řešit i Pavla Maříková z Libochovic, která udala svého manžela Rudolfa Maříka pro poslech cizího rozhlasu. Mařík se při výslechu na gestapu zhroutil a udal i svého přítele, se kterým rozhlas poslouchal. Oba muži strávili dva roky ve vězení. Rudolf Mařík se po válce vrátil a Pavla Maříková byla MLS Litoměřice dne 8. května 1945 odsouzena k pěti letům odnětí svobody. FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuice v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 206-207. Str. 206-207.

²⁶⁸ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 1045/46.

²⁶⁹ Dle výpovědi Otto Geipla byl v roce 1930 nebo 1931 odsouzen za krádež k trestu 24 hodin. Následně měl být v roce 1939 odsouzen k 6 měsícům za nedovolenou koupi benzínu. V roce 1940 měl pracovat u firmy Hohaus, která se věnovala sedlářství a čalounictví v obci Ledvice. V tomto roce měl také, dle své výpovědi narukovat do Leipzigu k zásobovací koloně. V neposlední řadě měl být v roce 1941 odsouzen vojenským soudem ke 4 měsícům vězení. Měl být nějaký čas na frontě ve Francii a následně v Rusku. V únoru 1945 měl utéct z fronty.

v Ledvinicích. Dle jejího tvrzení měl její nevlastní syn Otto, v dubnu 1944 údajně udat ji a jejího syna Rudolfa za poslech zahraničního rozhlasu.²⁷⁰ Ve spisu se uvádí, že Otto Geipl byl po oznámení své nevlastní matky dodán z Ledvic do Duchcova, odkud měl být přemístěn do tábora „Viktorin”.²⁷¹ Pro informaci je třeba dodat, že v tomto případě se budou vyskytovat dvě Anny Geiplová. První, kterou budu označovat jako Annu Geiplovou starší, nevlastní matku Otto Geipla. Druhá Anna Geiplová mladší, byla naopak manželkou Otto Geipla.

Dne 20. dubna 1944 měla být Anna Geiplová starší údajně zatčena německou policií a uvězněna u Krajského soudu v Mostě. Její syn Rudolf Geipl uvedl, že v tento den se měl večer údajně vracet z práce, když na ulici potkal svou matku, která byla zatčena a vedl jí německý policista. Údajně mu při tomto setkání měla říct: „*Připrav se, přijdou pro tě také.*” Následující den byl prý i on zatčen bez udání důvodu a odveden do vězení okresního soudu v Duchcově.

Rudolf Geipl ve své výpovědi uvedl, že policista, který ho vyslyšel mu měl říct: „*Víš, nejsmutnější na tom je, že tě udal tvůj bratr.*” Ve své výpovědi také uvedl, že při podpisu protokolu měl údajně vidět podpis svého bratra na protokolu. Rudolfovi Geiplovi nebylo údajně nic prokázáno, a tak byl 26. července 1944 propuštěn. Anně Geiplové starší se také nepodařilo nic prokázáno, ale měla být propuštěna až po třech měsících.

Otto Geipl, který byl prý po udání své matky v srpnu roku 1945 zatčen, ve své výpovědi uvedl, že byl prý v roce 1944 předvolán na německou stanici v Ledvicích. Zde měl být prý vyslyšajícím četníkem dotazován: „*Vaše nevlastní matka a vaše manželka se obě jmenují Anna. Která z nich poslouchá cizí rozhlas?*” Geipl ve své výpovědi uvedl, že jeho manželka žádný rozhlas neposlouchá, protože žádný nemají. Jeho matka měla mít jedno rádio, ale zda

²⁷⁰ Jan Czmiel z Hrádku údajně udal svého bratra Josefa za protiněmeckou činnost. Jan se cítil být poškozen svých nárocích na dědictví a bratři spolu vedli soudní spory před válkou i po ní. Po válce se oba bratři na krátký čas smířili a Jan se zavázal k finančnímu vyrovnání Josefovi. MLS Ostrava konstatoval, že nelze Jana Czmiela označit za původce udání, protože Josefa Czmiela mohlo udat hned několik osob, a jelikož chyběl pádný důkaz o vině, soud nakonec obžalovaného zprostil obvinění. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 228.

²⁷¹ V roce 1871 byla založena Mostecká společnost pro dobývání uhlí. Vznikla v době, kdy došlo k propojení železnice spojující Ústí nad Labem a Chomutov. V době svého vzniku společnosti patřil jen nepatrný důlní majetek, ale v následujících dvaceti letech se rozrostla. Způsobů, jakými se Mostecká společnost dostávala k majetku bylo mnoho. Například na popud tehdejšího centrálního ředitele Gustava Bihla odkoupila od původních majitelů dole Viktorin. Tento hnědouhelný důl byl vybudován v roce 1872 Döllingerským těžářstvím se sídlem v Duchcově. Těžba v tomto dole byla ukončena vytěžením volných uhelných zásob v roce 1927. Jako zastavený provoz, pro možnost kontroly protiprůvalového hrázového systému komor č.984 a č.963 a úpadního překopu na dole Gisela I a důl se stal součástí dolu I. máj (Bihl) a následně od roku 1969 dolu Alexander. V roce 1981 po úspěšné definitivní sanaci došlo k likvidaci částí důlních děl a jámy zaplavením. *Zaniklé obce. Důl Viktorin*. [online]. [vid. 20. 4. 2021]. Dostupné z: [Města, obce, osady, samoty a objekty zaniklé nebo částečně zaniklé \(dobové pohlednice, historie, vojenské mapy, místopis\) \(zanikleobce.cz\)](http://zanikleobce.cz)

poslouchá cizí rozhlas prý nevěděl. Ve svých výpovědích zásadně popíral, že by udal svou matku nebo svého bratra.²⁷²

Ve svých výpovědích se měl Otto Geipl údajně zmiňovat o jakési Polce. Manžel této Polky měl podle něj docházet k jeho nevlastní matce za účelem poslechu zahraničního rozhlasu. Ve výpovědích svědků Jana Saidla a Václava Hodka se také údajně objevila zmínka a jedné polské rodině, která měla bydlet v blízkosti domů rodiny Geiplů.

Otto Geipl, Jan Saidl a Václav Hodek ve svých výpovědích také uvedli, že manželka tohoto Poláka měla na svého muže křičet „*že půjde na policii a všechno tam udá. Především to, že poslouchá cizí rozhlas.*“ Dle výpovědi Otto Geipla mohla prý jeho matku a bratra možná udat tato Polka. To byla ovšem pouze jeho domněnka. Výpověď této Polky není k dispozici, jelikož již ve vesnici v té době již nebydlela. O jakési Polce se ve své výpovědi zmiňují také sousedé Geiplů, Hermína Hájková a Oldřich Hromádka. Také velkoobchodník Fischer se měl údajně ve své výpovědi zmínit o jedné polské rodině. Údajně mu měl sám Rudolf Geipl říct, že ho měl udat nějaký Polák. To ovšem Rudolf Geipl ve své výpovědi popřel.

Otto Geipl zároveň s tím ve své výpovědi uvedl, že jeho nevlastní matka a bratr mohli být prý zatčeni kvůli úplně jiné věci. Jeho bratr měl prý pracovat jako šofér u velkoobchodníka Štětiny v Duchcově. Údajně měl Rudolf Geipl často zastavovat před domem, kde bydlel a měl do domu odnášet nějaké věci. Podle Otto Geipla mohli být matka s bratrem vyšetřováni právě kvůli krádeži a přechovávání odcizených věcí.

Anna Geiplová mladší ve své výpovědi uvedla, že Anna Geiplová starší neudala pouze jejího muže, ale také jejího bratra, Miloše Záhořika. Ten měl údajně přijet za svou sestrou na návštěvu z Lohové u Staňkova. Miloš Záhořík měl být údajně předveden na německou četnickou stanici, kde měla být přezkoumána jeho propustka. Když se údajně zjistilo, že jsou jeho doklady v pořádku, byl propuštěn. Toto Anna Geiplová starší ve své výpovědi popřela.

V rodině zřejmě nebyli právě nejlepší lepší vztahy. Otto Geipl v jedné ze svých výpovědích uvedl, že jeho matka ho mohla prý udat ze vzteku. Jeho zemřelý otec mu měl údajně dát nějaké peníze na vedení živnosti, kterou Otto Geipl vedl před okupací.²⁷³ To ve svých

²⁷² U Mimořádného lidového soudu v Ostravě byla projednávána kauza Ludmily Schremplové, která udala svou dceru, za poslech zahraničního rádia. Její dcera byla uvězněna a matka byla odsouzena na 10 let odnětí svobody. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 227.

²⁷³ František Černý udal svou sestru, protože jí záviděl peníze, které dala jejich matka jeho sestře a jejímu manželovi. Údajně jim měla dát více majetku než jemu. Udál proto i švagra, se kterým měli předtím načerno zabít a zakopat prase. Četníkům měl nakreslit i plán, jak se k zakopanému praseti dostanou. Jeho švagr byl uvězněn a Černý dostal po válce trest 10 let odnětí svobody. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 227.

výpovědích uvedli také Oldřich Hromádka a Antonín Hájek Anna Geiplová starší naopak uvedla, že Otto Geipl měl v rodině vyvolávat neustále neshody, protože si i po otcově smrti nárokoval dědictví.²⁷⁴

Zda Annu Geiplovou starší a jejího syna Rudolfa udal Otto Geipl nelze říct. Další možnostmi bylo udání od manželky Poláka, který bydlel v blízkosti Geiplové starší také nelze s určitostí říct. Poslední verzí je udání pro přechovávání zboží. Která je pravá některá z těchto verzí anebo existuje nějaká další je otázkou, která se nedá zodpovědět.

Hlavní přelíčení s Otto Geiplem se konalo dne 20. prosince 1946. Soud rozhodl, že pro nedostatek důkazů o vině Otto Geipla bude zproštěn obvinění.

5.2.3 Marie Součková²⁷⁵

Česka Marie Součková, rozená Kohoutová, se narodila 8. dubna 1900 v Ervěnicích. Na jaře roku 1943 měla údajně udat svého bývalého manžela Josefa Součka pro poslouchání zahraničního rozhlasu.²⁷⁶ Za Josefa Součka byla Marie Součková provdána mezi lety 1938-1941 a po rozvodu měla žít s jistým Mariánem Fryšem.

Po rozvodu v roce 1941 zůstal Josef Souček bydlet v Mostu a Marie Součkové se odstěhovala do Ervěnic, kde žila ve společné domácnosti se svým přítelem Mariánem Fryšem. Údajně se spolu bývalý manželé neměli vůbec stýkat. Josef Souček ve své výpovědi obvinil svou bývalou manželku Marii Součkovou z toho, že ho měla prý ještě před koncem jejich manželství udat²⁷⁷ na kriminální policii v Záluží pro poslech zahraničního rozhlasu.²⁷⁸ Souček

²⁷⁴ U MLS v Litoměřicích měl údajně udat Čech Josef Horký, důchodce ze Záhořan svou dceru Jiřinu a zetě Josefa Socha a Jaroslava Hořejška kvůli majetkovým sporům v rodině. Jako důvod udání měl uvést poslech zahraničního rozhlasu. Byl odsouzen dne 21. května 1945 k doživotnímu odnětí svobody. V roce 1954 mu byl trest prominut a on byl propuštěn na svobodu. HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945–1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita Liberec, Liberec. 2016. str. 98.

²⁷⁵ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 1065/46.

²⁷⁶ Svého bývalého manžela měla udat například Emilie Störchová, který byla tovární dělnicí v Chabařovicích. Svého bývalého manžela Bedřicha Cuce měla udat pro poslech zahraničního rozhlasu. Dne 22. listopadu 1946 byla zproštěna obvinění. HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945–1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita Liberec, Liberec. 2016. str. 97.

²⁷⁷ Božena Klimšová měla údajně udat svého manžela za protiněmeckou činnost, protože jí vytykal, že dávala jídlo partyzánům. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 228.

²⁷⁸ U MLS v Ostravě se vyskytlo několik případů, kdy manželky udaly své manžely. Anežka Kupčíková udala svého muže za poslech zahraničního rozhlasu a její manžel se už z vězení nevrátil. Kupčíková byla odsouzena na 25 let odnětí svobody. Svě muže měla prý udat z rodinných důvodů. Její muž se s ní po 23 letech společného života rozvedl, žil s jinou ženou, neplatil alimony a vykazoval ji z bytu. V roce 1953 byla propuštěna z vězení. Magda Vicherková také udala svého manžela za poslech zahraničního rozhlasu, načež byl její manžel uvězněn. Údajně se měla seznámit s gestapákem, který se jí líbil a bezelstně se mu svěřila, že její muž poslouchá zahraniční rozhlas. Měla také určit hodinu, kdy bude manžel rozhlas poslouchat a nechala otevřené domovní dveře, aby mohl být přistižen při činu. Její manžel jí však před soudem úporně bránil a tvrdil, že to neudělal ze zlého úmyslu a gestapák měl zneužít její důvěřivosti a naivity. Soud ji nakonec osvobodil. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost*

měl být následně zatčen, ale pro nedostatek důkazů měl být propuštěn. Zároveň ve své výpovědi obviňoval svou bývalou ženu, že měla sympatie k nacismu.

Naproti tomu Marie Součková ve své výpovědi uvedla, že prý nemohla udat svého manžela pro poslech zahraničního rozhlasu, jelikož ho údajně poslouchali společně, a udávala by tak i samu sebe. Navíc by to prý mohl při výslechu použít proti ní, protože mu prý nechtěla dovolovat návštěvy hostinců a cizích žen. ve své výpovědi také naznačila, že důvodem, proč mohl být její manžel vyšetřován kvůli své časté nepřítomnosti v práci.²⁷⁹

Součková se měla o zatčení svého bývalého manžela údajně dozvědět až od Součkově dceři Libuše. To ve své výpovědi uvedla také samotná Libuše Součková, která měla údajně své bývalé nevlastní matce sdělit, že otec byl zatčen, protože nepřišel tři dny do práce.

Sám Josef Souček ve své výpovědi uvedl, že přibližně rok pracoval velmi nepravidelně a dodal, že v roce 1940, tedy rok předtím, než ho měla jeho bývalá manželka údajně udat, ji naopak on udal za to, že měla dát deku jednomu francouzskému zajatci.²⁸⁰

Dle stanoviska soudu měl být Josef Souček zatčen spíše z podnětu správy závodu, kde pracoval za soustavnou sabotáž svých pracovních povinností, než aby ho udala jeho bývalá manželka. Proto byla dne 24. února 1947 Marie Součková dle stanoviska soudu zbavena obvinění z udavačství.

Je tak otázkou, proč Josef Souček po konci okupace učinil oznámení na svou bývalou manželku, když posléze sám ve své výpovědi přiznal, že do práce chodil nepravidelně, a navíc svou bývalou manželku udal v roce 1940 jako první.

5.2.4 Augusta Jechová²⁸¹

Augusta Jechová se narodila 10. března 1906 a byla vdanou ženou v domácnosti. Někdy v roce 1944 měla údajně udat svou tchýni Marii Kropáčkovou za to, že měla prý sundat ze zdi obraz Adolfa Hitlera a spálit je v kamnech.²⁸² Marie Kropáčková byla rozhodnutím soudu,

podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948). Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 227-228.

²⁷⁹ Pro vyhýbání se práci měla svého manžela udat například Waldtruda Ramešová. Spolu s ním měla udat také jeho rodiče. Dne 11. prosince 1946 byla pro nedostatek důkazů zproštěna obvinění. Další ženou, která měla udat svého manžela pro vyhýbání se práci byla Anežka Michelová, kadeřnice z Retnice. Dne 30. prosince 1946 byla MLS v Litoměřicích zproštěna obvinění. HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945–1948.* Liberec. 2016. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2016. str.97.

²⁸⁰ Jan Hrubý udal svou manželku Marii, za to že darovala ruskému zajatci oblečení. HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945–1948.* Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2016. str. 98.

²⁸¹ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 660/46.

²⁸² Za zničení a pošpinění obrazu Hitlera udal Antonín Šupík z Brunšperka své kamarády z pracovního tábora firmy Hallenbau v Saské Kamenici. Prý se jim tak chtěl pomstít za to, že se mu vysmívali za vztah se škaredou Němkou. Soud ho nakonec osvobodil. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v*

odsouzena k jedenácti měsícům žaláře. Po konci okupace Marie Kropáčková učinila oznámení na svoji snachu, na jehož základě byla Augusta Jechová zatčena a obviněna z udavačství.

V roce 1944 bydleli manželé Jechové spolu s matkou Josefa Jecha, Marií Kropáčkovou. Dle výpovědi Augusty Jechové, ji měla prý její tchýně udat, že otrávila druha Kropáčkově Schmiedela. To neměla být ovšem jediná příhoda v jejich domácnosti. Při jedné z hádek měla Marie Kropáčková údajně pálit fotografii Hitlera a také svého syna.²⁸³ Josefu Jechovi se prý ale zřejmě podařilo fotografie zachránit a ukrýt. Ve své výpovědi uvedl, že tak učinil, kdyby jeho matka chtěla činit jeho ženě další nepříjemnosti.

Manželé Jechovi se nakonec odstěhovali k dceři Augusty Jechové, kam jim však měla Marie Kropáčková chodit dělat výstupy. Josef Jech ve své výpovědi uvedl, že šli se ženou do matčina bytu, kde měli nábytek. Jeho matka za nimi měla údajně přijít a vyhrožovat jeho ženě, že ji polije lyzolem. Po této příhodě jí měl Jech ukázat ohořelé fotografie, které si schoval, zřejmě právě pro podobnou situaci. Augusta Jechová i Josef Jech ve svých výpovědích připustili, že zřejmě při této hádce dělali velký hluk, protože jedna ze sousedek měla prý zavolat policii.

Když měla příchozí policie vidět ohořelé fotografie, Jech jim měl prý říct, že je spálila jeho matka. Z výpovědí všech tří zúčastněných osob, Augusty a Josefa Jecha a jeho matky Marie Kropáčkové vyplývá, že Kropáčková byla po této příhodě zadržena policií, která ji však měla následně propustit, ale po osmi dnech ji opět zadrželi. Marie Kropáčková byla následně odsouzena k jedenácti měsícům těžkého žaláře.

Josef Jech se ve své výpovědi domníval, že ohořelé fotografie měli být pouze záminkou pro uvěznění jeho matky. Za jeden z dalších důvodů pokládal vyšetřování ohledně jeho zemřelého bratra, který se dopustil sabotáže. Soud neuznal, že by obžalovaná byla skutečně udavačkou, a tak byla Augusta Jechová zproštěna obvinění.²⁸⁴

Celý tento případ je sám o sobě velmi zvláštní. Na pozadí zřejmě stojí špatné rodinné vztahy, ale zda strávila Marie Kropáčková ve vězení jedenáct měsíců pouze kvůli spáleným fotografiím nebo kvůli něčemu jinému je otázkou.

ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948). Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 230.

²⁸³ V roce 1946 byl odsouzen dvaadvacetiletý student, který udal svého spolužáka, který roztrhal obrázek Hitlera z časopisu. FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuce v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1838-0. str. 209.

²⁸⁴ Svou tchýni udal také řezník Vítězslav Fojtík z Frýdku. Ten svou tchýni udal za skladování lihu načerno, protože chtěla, aby jí za líh platil. Soud ho nakonec osvobodil. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 227.

5.3 Sousedské spory

I dnes představují sousedské spory obtížně řešitelný problém. Za okupace byl tento problém zhoršen špatnými bytovými podmínkami a nízkou životní úrovní. Sousedství stalo úrodnou půdou pro udavačství, kterým se dala snadno vyřešit svízelná situace. Nejčastěji se mezi sousedy udávalo za přestupky v hospodářství, černou porážku dobytka, poslech zahraničního rozhlasu nebo protiněmecké výroky. Sousedská udání byla projednávána v 67 % případů udavačství u mimořádného lidového soudu v Mostě.

5.3.1 Augustina Wehlová a Václav Keil²⁸⁵

Václav Keil se narodil 6. března 1886 ve Věšticích. Pracoval jako domácí výrobce košťat, jelikož prý nebyl fyzicky schopen žádné jiné práce. Jeho dcera Augustina Wehlová se narodila 26. března 1915. Otec s dcerou spolu nebydleli, jelikož Augustina se ve svých jednadvaceti letech vdala a odstěhovala se do Březnice u Jirkova a kde prý pracovala jako číšnice.

Po začátku okupace v roce 1938 měla prý Wehlová spolu se svým otcem udat Josefa Herhamera pro jeho komunistickou činnost.²⁸⁶ Herhamler na oba učinil po konci okupace oznámení, ve kterém je obviňoval, že skončil v koncentračním táboře, odkud se měl vrátit s podlomeným zdravím. Wehlová i její otec popírali, že by udání na Herhamera učinili. Dne 11. listopadu 1946 probíhalo jejich hlavní přelíčení. Stanovisko soudu v tomto případě znělo, že kvůli nedostatku důkazů se nepodařilo prokázat, že by obžalovaní udání učinili.

Josef Herhamler ve své výpovědi uvedl, že v roce 1938 se konala v Kamenném Lomu slavnost u příležitosti volby Konráda Heinleina. V ten samý den měla údajně přijet do Lomu také Augustina Wehlová, která měla začít na všechny křičet a nadávat jim: „*Počkejte vy bando komunistická, nyní přijde jinak, přijde vůdce a budete vy a Češi pověšeni, zavřeni a zničení a tady bude vládnout pouze nacistický režim a vůdce a vy půjdete do koncentračního tábora a budete vyšetřováni.*”

Výpovědi Herhamera a Augustina Wehlové se shodují v tom, že Herhamler měl údajně vzít na Wehlovou hůl a dát jí několik ran. Když ho za to prý následně nedosoudil český soud, měla na něj Wehlová učinit udání u německého soudu a ten prý celou věc předal gestapu v Jirkově.²⁸⁷

²⁸⁵ SOA Litoměřice, fond MLS Most 1945-1948, Ls 656/46.

²⁸⁶ Komunistická činnost nebo členství v komunistické straně, poslech zahraničního rozhlasu nebo ukrývání uprchlíků bylo za okupace nelegální.

²⁸⁷ Karel Neubert byl listonoš z Bechlína a měl udat čtyři osoby pro poslech cizího rozhlasu, šíření komunistických myšlenek a styk s Židy. V roce 1946 byl potrestán 15 lety odnětí svobody. HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945–1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2016. str. 92.

Augustina Wehlová ve své výpovědi popřela, že by udání na Herhamlera učinila ona. Dle její výpovědi ho prý mohl udat lékař, který ji ošetřoval poté, co ji Herhamler napadl holí. Václav Keil také popřel, že by Herhamlera udal a zároveň dodal, že na slavnosti, o které se ve své výpovědi zmiňuje Herhamler, vůbec nebyl.

Josef Herhamler se měl být prý po své zatčení v roce 1938 na gestapu týrán a vyšetřován, a následně měl být odvezen nejprve do koncentračního tábora Dachau a poté do Sachsenhausenu.²⁸⁸ Uvedl, že se v dubnu 1945 údajně účastnil pochodu smrti, odkud se z počtu pět set osmdesát osob mělo vrátit pouze 96 z nich.

Ve své výpovědi dále uvedl, že po návratu z koncentračního tábora měl prý podlomené zdraví a problémy s nervy. Údajně měla mít následky i jeho manželka Barbora, který prý trpěla podvýživou. Gestapo jim prý mělo zabavit i velkou část majetku.

Ve spisu je výpověď a posudek MUDr. Josefa Balouna, který měl provádět vyšetření Josefa Herhamlera. Ve svém posudku uvedl, že nelze s jistotou říct, která zranění na těle Herhamlera byla způsobena vězněním a pobytem v koncentračním táboře, jelikož se mu nepodařilo zjistit stav jeho vnitřních orgánů. Herhamler ve své výpovědi uvedl, že prý ztratil několik zubů v důsledku bití. Doktor Baloun měl tuto ztrátu zubů označit jako těžké poranění, ovšem bez trvalých následků.

Podle Josefa Herhamlera měli Václav Keil a jeho dcera udávat sousedy bez ohledu na národnost. Celkem bylo podle něj učinít asi padesát dva udání na jeho komunistickou činnost. Jeden ze svědků, František Brabec, který vyšetřoval oznámení Josefa Herhamlera na Václava Keila a Augustinu Wehlovou. Ve své výpovědi uvedl, že Herhamler ve své výpovědi tvrdil, že bylo učiněno mnoho udání na jeho činnost, ale že tato udání nečinila Wehlová se svým otcem, ale jiní lidé. To však Herhamler ve své výpovědi neuváděl. Zároveň mělo být prý vyšetřováním Františka Brabce zjištěno, že Josef Herhamler byl svými sousedy vnímán jako nebezpečný a několikrát měl být trestán za krádež.

Stanovisko soudu se v tomto případě opíralo o to, že se podle něj nedalo přesně říct, zda Herhamlera udal právě otec s dcerou anebo někdo jiný. Dne 11. listopadu 1946 probíhalo hlavní přelíčení. Stanovisko soudu v tomto případě znělo, že pro nedostatek důkazů se nepodařilo prokázat, že by obžalování udání učinili. Proto byli zřejmě Václav Keil i Augustina Wehlová zbaveni obvinění z udavačství.

²⁸⁸ Oskar Miczka udal vylepovače komunistických plakátů v Praze, který měl poté zahynout v koncentračním táboře. Byl odsouzen na doživotí, ale v roce 1955 byl podmíněčně propuštěn. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 269.

5.3.1.1 Hedvika Zítková²⁸⁹

Hedvika Zítková, rozená Kaufmann, se narodila 13. června 1886 v Roudníku a byla ženou v domácnosti. V roce 1946 byla obviněna z toho, že měla údajně udat Františka Rajmana a Bedřicha Smolíka.

Zítková bydlela se svou rodinou v Hrdlovce od roku 1915 naproti domu, kde žil se svou manželkou a dcerou František Rajman. Rodiny mezi sebou měly údajně dobré vztahy. Zítková poté, co odešli všechny její děti z domova, zůstala žít v rodném domě sama. František Rajman žil v Hrdlovce do roku 1938 se svou ženou a dcerou Věrou. Za Věrou Rajmanovou docházel do domu také její snoubenec Bedřich Smolík. Právě Bedřich Smolík byl tím, kdo po skončení války označil Hedviku Zítkovou za udavačku. Podle něj měla Zítková udat jeho a Františka Rajmana společně s Marií Dittrichovou.

Bedřich Smolík ve své výpovědi uvedl, že v roce 1937 pracoval pro policii a seznámil se s Věrou Rajmanovou a měl často přebývat v domě jejího otce Františka. Údajně se u něj v domě měl uschovat také nějaký svůj majetek, jako například šatstvo, obuv, prádlo, ale také úspory ve výši 12 500 korun. Smolík měl být po začátku okupace přesunut se svým oddílem do vnitrozemí a neměl mít čas vzít své věci, které si schoval u nastávajícího tchána.

Někdy v roce 1938 měla prý Věra Rajmanová se svou matkou odjet do Prahy za Smolíkem a František Rajman měl zůstat v jejich domě sám, ale měl za nimi prý brzy přijet. Když však nepřišel tak jak se domluvili, měl se Smolík vydat do Hrdlovky a zjistit co se děje. V Hrdlovce měl prý najít zbídačeného Rajmana.

Dne 15. října 1938 měli prý do domu Františka Rajmana vniknout příslušníci SS, vedeni Karlem Wolfem a Františkem Klierem. Začali prohledávat byt, přičemž Rajman měl prý stát v koutě pažbou pušky tlačěn do zad.

Poté co skončila prohlídka a příslušníci SS vyšli ven, měla k nim údajně přistoupit Zítková, která měla prý křičet „*Das ist meine Arbeit*“.²⁹⁰ Zítková ve své výpovědi prý toto tvrzení odmítla a tvrdila, že pouze procházela kolem Rajmanova domu spolu s Marií Dittrichovou a viděla dav lidí, kterých se měla zeptat co se děje. Odpovědí jí mělo být, že Rajmana chtějí zavřít, ale nevědí proč. Dle jejího tvrzení pronesla pouze, „*Ich gehe lieber heim und mache meine Arbeit.*“²⁹¹ Marie Dittrichová se nemohla k celé věci vyjádřit, jelikož zemřela v nemocnici. Podle výpovědi některých svědků měly Dittrichová a Zítková údajně

²⁸⁹ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 1052/46

²⁹⁰ Překlad: „*To je moje práce*“

²⁹¹ „*Raději půjdu domů a budu dělat svou práci.*“

udat Rajmana a Smolíka kvůli tomu, že měla prý vidět, jak zakopávají na zahradě zbraně.²⁹² Tyto zbraně se ovšem nenašli. Bedřich Smolík ve své výpovědi uvedl, že kvůli této skutečnosti měl být 7. prosince 1938 předvolán na výslech na gestapo do Pečkova paláce v Praze, kde měl být nakonec vyslýchán celkem jedenáctkrát.

Po prohlídce bytu měl být František Rajman uvězněn a údajně také týrán německou policií v Duchcově. Po přibližně deseti dnech měl být propuštěn a údajně chtěl okamžitě odcestovat za svou rodinou, ale měl být neustále pod policejním dohledem. Až v prosinci 1938 směl prý odejít za svou ženou, dcerou a zetěm do Dobřichovic u Prahy. Dle výpovědi Bedřicha Smolíka, měl mít strach o svém zatčení s kýmkoli mluvit. Do Dobřichovic měl prý František Rajman přijet nemocný a musel také vyhledat lékařské ošetření. Měl se mu stát nějaký vnitřní úraz, kterému měl podlehnout 14. prosince 1942.

Když Bedřich Smolík označil Zítkovou jako udavačku, tak zároveň s ní měl udat také Karla Wolfa a Františka Klieru, kteří měli prohledávat Rajmanův dům. Šetřením soudu mělo být prý zjištěno, že Karel Wolf byl vedený jako nevěstný. František Klier byl prý zadržen 7. června 1945 a byl předán policejnímu úřadu v Duchcově, kde se měl údajně pokusit o sebevraždu.

Dne 19. prosince 1946 bylo vyřčeno stanovisko soudu, který Zítkovou zprostil obvinění. V jejím případě ale zřejmě došlo k chybě, protože poté, co byla zproštěna obvinění na ni mělo dojít trestní oznámení na jehož základě měla být opět zatčena a předána vyšetřovací komisi. To se však zřejmě nestalo. Poté co byla Hedvika Zítková zatčena, měla být celá její rodina²⁹³ odsunuta z Hrdlovky do Německa. Když se měl nejstarší syn Josef dozvědět, že jeho matka je ve vazbě měl se rozjet do Duchcova. Zítková byla propuštěna na začátku listopadu 1946 z internačního tábora a následně se měla se svým synem začít skrývat. Co se dělo dál spis neuvádí.

5.3.2 Anna Šreková²⁹⁴

Dne 18. listopadu 1946 se konalo hlavní přelíčení v případě Anny Šrekové. Tato žena se narodila 28. července 1899 v Tuchovicích a byla ženou v domácnosti. Její obvinění se týkala

²⁹² Alois Unucka a Květoslava Rembilasová udali podnájemníka Františka Klapce za přechovávání zbraně. Klapce byl v roce 1943 popraven. Oba udavači dostali trest 20 let žaláře. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 126.

²⁹³ Hedvika Zítková byla matku čtyř dětí. Nejstarší syn Josef byl lékařem v Praze. Mladší syn Václav byl také lékařem a měl sloužit u Wehrmachtu jako člen ozbrojené složky SS. Tento syn měl padnout v březnu 1943 na ruské frontě. Jediná dcera Hedviky Zítkové, Erna provdaná Schramm, byla manželkou německého důstojníka, který se zřejmě nevrátil ze zajetí a Erna byla vyhoštěna do Německa.

²⁹⁴ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 669/46

toho, že v roce 1940 měla údajně udat Marii Růžičkovou, Růženu Pichlovou, Růženu Šperlovou a Idu Landishovou, za překročení tzv. protektorátní hranice bez propustky německých úřadů,²⁹⁵ za účelem náboženské pouti do Horního Ročova. Tím měla zavinit ztrátu jejich svobody.²⁹⁶

V červnu 1940 se údajně všechny ženy vydaly na náboženskou pout' do Horního Ročova bez propustky, která byla nutná pro překročení hranic. Přestože o propustku předtím žádaly, ani jedna z nich ji získala. Noc měly prý strávit na Opočně a ráno se vydaly ke kostelu, kde měly potkat Annu Šrekovou, o které prý věděly, že má propustku. Z výpovědí žen vyplývá, že se zřejmě bály, aby je neudala, a tak se jedna z nich vydala za Šrekovou s prosbou, aby je neudávala. Šreková na tuto prosbu měla údajně reagovat tak, že „*nebude koukat, kdo je kde bez propustky, protože ona se zajímá jen o pobožnost.*”

O den později byly ženy, jedna po druhé předvolány na četnickou stanici. Zde jim mělo být řečeno, že policie ví, že překročily hranice. V tu chvíli měly prý všechny ženy tuto skutečnost popřít. Při druhém výslechu jim mělo být prý řečeno, že zapírání jim není nic platné. Zároveň měl úředník Pichlové naznačit, že by si měla vzpomenout, koho vzala v Horním Ročově za ruku, a koho prosila, aby je neudával. Dále měl prý úředník uvést, že „ta paní”, to celé dosvědčí. Písemné udání jim však údajně neukázal. Z tohoto všeho měly ženy usoudit, že je udala právě Anna Šreková.

Růžena Pichlová měla údajně po jednom z výslechu potkat Šrekovou, která na ni měla kývnout na znamení, že s ní chce mluvit. Při jejich rozhovoru jí měla Šreková údajně říci, že se musí přiznat, protože za ní domů pořád chodí policie”. Pichlová jí měla odvětit, že na tom vůbec nezáleží, protože je udala ona.

Všechny ženy byly po výsleších vyzvány, aby nastoupily k trestu osmi dní ke krajskému soudu do Mostu, který si odpykaly tři z nich. Poslední z žen, Růžena Šperlová, prý z rodinných důvodů nenastoupila trest ihned, ale byl jí odložen a nastoupila na něj v říjnu 1940.

²⁹⁵ Počátkem roku 1938 navrhlo Německo Československu novou dohodu o pohraničním styku, která byla podepsána 26. ledna 1939. Nové pásmo pohraničního styku bylo stanoveno na 15 km po obou stranách nové hranice. Propustky v Německu vydávaly zemské úřady (landráty), na českém území propustky vydávaly okresní úřady. Tato dohoda umožňovala, aby v případě místní potřeby bylo předáno vydávání propustek ns policejní četnické stanice. Po vzniku Protektorátu Čechy a Morava se situace opět změnila a to tak, že na české straně byly propustky vydávány německými úřady, a to nejprve vojenské propustky a poté civilní. RYCHLÍK, Jan. *Severní hranice Čech a pohraniční styk se Saskem a Pruskem, resp. Polskem*. in: *Život na československých hranicích a jejich překročení v letech 1945-1989*. str. 84-112.

²⁹⁶ U MLS Ostrava byl projednáván případ homika Kvirina Gureckého, který měl údajně udat Josefa Bierského za ilegální přechod hranice. Tímto udáním z roku 1941 prý hodlal dosáhnout, aby sekretariát Národního souručenství zakázal hlučné zábavy. Josef Bierský se vrátil v roce 1944 jako parašutista skupiny Wolfram a byl zavražděn na Smrku agentem gestapa Stanislavem Kotačkou. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 226

Dne 19. listopadu 1946 se konalo hlavní přelíčení. Dle stanoviska soudu se prý nepodařilo prokázat vinu Anny Šrekové, která tak byla zproštěna obvinění z udavačství.²⁹⁷ Jedním z důvodů, proč mohla být Anna Šreková zproštěna viny, mohla být prý výpověď Oldřicha Pelce. Oldřich Pelc se po druhé světové válce stal vrchním strážmistrem v Lipenci a měl vykonávat šetření pro ONV. V rámci tohoto vyšetřování se měl dostat k případu Anny Šrekové. V rámci šetření měl údajně zjistit, že den před tím, než se konala pobožnost v Horním Ročově, přešel hranici větší počet Čechů, přibližně asi třicet tři, za účelem návštěvy biografu. Přejít hranice v tomto případě neměl údajně ujít pozornosti říšskoněmeckých orgánů, které hlídali hranice a čekali na jejich přechod. Při této příležitosti měli zadržet několik osob, které měli při výsleších prozradit, kdo všechno hranice přešel. Dle výpovědi Oldřicha Pelce se mu prý měla Anna Šreková přiznat, že ženy usvědčila, ale jen proto, že policie již vše věděla a doléhala na ni, aby vše dosvědčila.

5.3.3 Angela Wudyová²⁹⁸

Angela Wudyová, rozená Conta, se narodila 18. května 1899 v Dortmundu. Od roku 1943 byla zaměstnána jako posluhovačka v domě Emilie Bailové, která vlastnila dům v Lázeňské ulici č. 313. Wudyová byla obviněna z toho, že v roce 1944 měla údajně udat Annu Synkovou pro protiněmecké výroky. Toto udání mělo prý zapříčinit, že Anna Synková byla poslána do koncentračního tábora, odkud odešla až v květnu 1945 po osvobození Američany.

V roce 1943 se do domu Emilie Bailové přestěhovala Angela Wudyová, která u ní dělala posluhovačku. V té době bydlela v prvním patře domu Anna Synková.²⁹⁹ Anna Synková ve své výpovědi uvedla, že od doby, kdy se do domu přestěhovala Wudyová, tak na ni měly údajně obě ženy neustále štvát německou policii, a dále jí měly nadávat do českých sviní.³⁰⁰

V roce 1944 se měla stát událost, o které se Synková i Wudyová zmínily ve svých výpovědích. Synková ve své výpovědi uvedla, že když šla od pekaře měla potkat na chodbě

²⁹⁷ U Mimořádného lidového soudu v Litoměřicích bylo za překročení státní hranice udáno 5 osob. HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945–1948*. Liberec. 2016. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci. Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická. Katedra historie. str. 97.

²⁹⁸ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 783/46.

²⁹⁹ Tíživé vztahy mezi nájemníky a majiteli bytů nebyly ničím výjimečným. Například Žofie Lukšová opakovaně udala své nájemníky Emila a Emilii Suchánkovy za šíření bolševických letáků, aby je dostala ze svého domu. Zasluhou četníka Nitsche nedošlo k stíhání udaných osob. Lukšová byla poté odsouzena k jednomu roku žaláře. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 231.

³⁰⁰ Pavla Fraňková měla udat svou nájemnici Fialovavou za poslech zahraničního rozhlasu. Spolu s manželem byla ještě za jiná obvinění, odsouzena k doživotnému vězení a její manžel Jan Franěk k 25 letům odnětí svobody. HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945–1948*. Liberec. 2016. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci. Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická. Katedra historie. str. 99.

Wudyovou, která jí prý měla zbit, přičemž Bailová měla na chodbě dávat pozor, jestli někdo nejde. Když poté přišel domů její manžel, měla se mu Synková přiznat, že ji Wudyová zbila a zároveň jí měla údajně říct: „*Zabiju tě nebo tě připravím pro kriminál.*“ Angela Wudyová se ve své výpovědi doznala, že Annu Synkovou zbila a nadávala jí. Měla to údajně udělat proto, že Synková jí prý osočovala z toho, že má všechno zavšivené.

Po této události měly jít Wudyová a Bailová jít na policii v Horním Litvínově, kde údajně udaly Synkovou, kvůli tomu, že měla schvalovat bombardování města Angličany.³⁰¹ Synková měla být poté odvedena na policii, kde měla údajně dostat vynadáno a zaplatit deset říšských marek. Anna Synková ve výpovědi uvedla, že Wudyová a Bailová měli mít údajně schváleno, že ji mohou mlátit každý den. To však Wudyová popřela.

O čtrnáct dní později měla být Synková zatčena mosteckým gestapem, kde se měla dozvědět, že Wudyová a Bailová ji měly údajně označit za nepřítele Němců a buřičku. V listopadu 1944 měla být údajně odvezena od mosteckého gestapa k soudu do Drážďan, odkud byla prý transportována do vězení v Klein Meinsdorfu u Lipska. Dle své výpovědi byla z tohoto vězení odvezena do trestaneckého tábora, kde jí měla být prý při jednom incidentu přeražena levá ruka v lokti. Z tohoto tábora měla být osvobozena v květnu 1945 Američany a poté prý odjela zpět domů přes Lipsko.

Stanovisko soudu bylo v tomto případě podle mého názoru vcelku zvláštní. Soud totiž zbavil Angelu Wudyovou veškerých obvinění, a to i přesto, že se sama přiznala ke zbití Anny Synkové. Dle stanoviska soudu měla mít prý celou věc na svědomí Emilie Bailová. O tom mělo svědčit i to, že Bailová spáchala před koncem okupace sebevraždu. Podle soudu Bailová sebevraždu spáchala kvůli tomu, že cítila zodpovědnost za udání Synkové. Celá vina za udání Synkové byla tak svalena na Bailovou a Wudyová byla zproštěna obvinění.³⁰²

Podle mého názoru měla být Wudyová odsouzena alespoň za spoluvinu na udání Synkové.

³⁰¹ Pekařský mistr Emerich Březina udal svého nájemníka pro krádež dříví a poslech zahraničního rozhlasu, aby se ho zbavil. Byl mu vyměřen trest 1 roku žaláře. Augustina Uhlová udala svou nájemnici, která nereagovala na soudní výpovědi z bytu. Uhlová ji udala za schvalování atentátu, aby ji dostala z bytu pryč. Udavačce byl vyměřen trest pět let odnětí svobody. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 231-232.

³⁰² V některých případech udávaly také nájemníci své domácí. František Kubánek z Janovi udal domácího své sestry za pomlouvání Hitlera, zabítí vepře na černo a chov sedmi nehlášených slepic, Kubánek byl odsouzen k 1 roku žaláře. Dalším příkladem může být obchodnice Anna Kavíková, která udala svou domácí, že tajně učí ruštinu a poslouchá zahraniční rozhlas, za což měla být sotyčná odsouzena k 2 letům vězení. Kavíkové byl vyměřen trest 6 let odnětí svobody. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 231-232.

5.3.4 Rudolf Eckert

Dne 8. listopadu 1946 stanul před Mimořádným lidovým soudem v Mostě Rudolf Eckert.³⁰³ Narodil se 25. srpna 1881, vyučil se zedníkem a poté pracoval v různých stavitelských firmách. Přibližně v roce 1935 nastoupil jako polní hlídač u Mostu. Tuto práci následně vykonával do roku 1944, kdy nastoupil jako topič v revírní bratrské pokladně. V roce 1941 měl údajně udat za protiněmecký výrok „*Až praskne Německo, že budou trestaní*” Theodora Nazarčuka. Nazarčuk měl být po tomto udání zatčen a týrán.³⁰⁴

Jak již bylo řečeno, Eckert v době okupace pracoval jako polní hlídač. V roce 1941, kdy Eckert pracoval jako polní hlídač, vrátil se Theodor Nazarčuk z Prahy do svého bývalého bydliště v Mostě, kde byl vlastníkem polí pod Špičákem. Často se tak setkával s Eckertem, jakožto hlídačem polí a také s jeho ženou. Dle výpovědi Rudolfa Eckerta se měl Nazarčuk údajně pohádat s jeho ženou, protože měla vyhánět jeho děti z polí, a přitom měl křičet: „*Že až to jednou praskne, že budou oba dva zavřeni*”.

Eckert měl prý po tomto „incidentu” jít udat Nazarčuka na gestapo do Mostu, kde ho měl udat za protiněmecký výrok. Nazarčuk byl prý následně zatčen a vyslýchán, přičemž mu měla být údajně zlomena levá ruka. Jeho verzi potvrdil posudek MUDr. Josefa Balouna, který uvedl, že na levé paži je znatelná špatně zhojená zlomenina v dolní třetině, která je zřejmě staršího data. Dle jeho odhadů se mohlo jednat o délku 3 až 5 let.

Ve spisu se nachází několik výpovědí svědků, které Rudolfa Eckerta obvinili ze zneužívání pravomocí polního hlídače. Eckert měl údajně udávat různé osoby, které obviňoval z polních krádeží. Dle některých svědků měl Eckert udávat nejspíše z národnostních důvodů. S jeho přičiněním mělo být prý několik osob vězněno a pokutováno.

Ti, které měl obvinít z polních krádeží, se ve svých výpovědích domnívali, že Eckert tak chtěl krýt své vlastní krádeže na polích. Z těchto krádeží pak měl údajně obviňovat obyvatele Špičáku, a ti měli být následně pokutováni, i když o žádných krádežích nevěděli. Údajně měl po těchto osobách vyžadovat různé potraviny jako například vejce, mléko apod. Pokud mu nebyly předány potraviny, udával. Toto je zmiňováno například ve výpovědích

³⁰³ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 779/46.

³⁰⁴ Udání za protiněmecké výroky patřila k jednomu z nejčastějších důvodů udání. Například Pokrývač Josef Farda udal Adolfa Cieslara za protiněmecké řeči v hospodě. Ten za to byl odsouzen k 9 měsícům vězení. Jelikož byl Farda zkušený kriminálník, podařilo se mu uprchnout z vazby před hlavním přeličením, kde mu měl být vyměřen trest 17 let odnětí svobody. Hedvika Struminská udala kamarádku své dcery, za to že měla v práci vést protiněmecké řeči. Dívka byla zatčena, ale Struminská jí nakonec musela vykoupit z vazby za pět tisíc korun a zlaté náušnice. Vzhledem k těmto okolnostem jí byl vyměřen trest 2 roky odnětí svobody. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 231-233.

Květoslavy Beránkové a Františky Bufkové. V případě těchto dam se Rudolf Eckert ve své výpovědi vyjádřil, že je skutečně udal, ale prý proto, že chodili každou noc krást na pole. Celé to pak mělo být postoupeno kriminální policii v Mostě. Obě ženy měly být následně odsouzeny okresním soudem v Mostě ke dvěma měsícům odnětí svobody.³⁰⁵ Udat měl také manžele Pavlasovi, kteří kvůli němu měli prý strávit několik měsíců ve vězení.

V tomto spisu se vyskytl ještě jeden případ udání, který ovšem nebyl součástí hlavního přelíčení. Květoslava Janíková ve své výpovědi uvedla, že když šla jednou domů, měl ji na cestě údajně zastavit Eckert a ptát se jí, proč jde zrovna touto cestou. Chození touto cestou mělo být údajně zakázáno, avšak Janíková ve výpovědi uvedla, že jinou cestou chodit nemohla. Janíková nechtěla Eckertovi věnovat mnoho pozornosti, a proto mu údajně odvětila, že jestli něco potřebuje ať se zeptá jejích rodičů. Následně jí měl Eckert udeřit do tváře a vykřiknout: „*Ty žábo, ty mě tady něco budeš rozkazovat*“. Druhý den se měla prý Janíková dostavit na policii, protože Eckert ji měl udat za to, že o něm měla údajně říci, že je to „*německý pes*“. Janíková měla být prý následující den propuštěna a musela zaplatit pokutu.

Ve prospěch Eckerta byla výpověď Marie Elsnicové, u které měl Rudolf Eckert bydlet přibližně patnáct let. Údajně měl ji a její rodinu zachránit, když do jejich domu chtěli vniknout němečtí buřiči. Další výpověď ve prospěch Eckerta, byla výpověď Emilie Smržové, která se v ní přiznala, že měla chodit krást trávu na cizí pole a Eckert ji měl několikrát nachytat, ale nikdy ji nikomu nenahlásil.

Na základě rozhodnutí soudu byl Rudolfu Eckertovi stanoven trest pod dolní hranici sazby za trest udavačství, ve výši patnácti měsíců odnětí svobody. Tento trest si měl Eckert odpykat v nucených pracovních oddílech.

Soudu ve svém stanovisku údajně přihlédl k tomu, že Eckert prý nemohl soustavně přehlížet poklesky osob a alespoň některé z nich musel udat pro polní krádež. Podle soudu to Eckert neudělal kvůli zášti k Čechům nebo v zájmu okupantů. Pouze v případě Theodora Nazarčuka soud ve svém stanovisku uvedl, že se jednalo o jediný čin, za jehož podstatu lze pokládat udavačství.

³⁰⁵ Soudy většinou osvobozovaly osoby, které někoho udaly za žhářství a krádež, tedy činy, které jsou protiprávní v každé společnosti. Například Emil Maršálek udal na četnické stanici Prokopa Suchánka, Františka a Jaroslava Hlaviče pro krádeže, které páchali na nádraží. Maršálek byl v dubnu 1947 zproštěn obvinění. Marie Sýkorová, udala své sousedy kvůli černým zabijačkám a krádežím masa. Byla osvobozena ostravským soudem. HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945–1948*. Liberec. 2016. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci. Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická. Katedra historie. str. 95 a 99.

5.3.5 Františka Lisnerová³⁰⁶

Němka Františka Lisnerová, rozená Richterová se narodila 31. ledna 1906 v Záluží a byla ženou v domácnosti. Na podzim roku 1944 měla údajně udat pekaře Karla Špírka za protiněmecké výroky, poslech zahraničního rozhlasu a výjezd do vnitrozemí do povolení. Dále měla prý udat Miladu Holubovou a Emilii Markovou měla Lisnerová za protiněmecké výroky.³⁰⁷

Dle výpovědi Karla Špírka mu měla Františka Lisnerová údajně vyhrožovat, že ho nechá zavřít za poslech zahraničního rozhlasu. Dále mu pak měla nadávat do komunistů a blbců, stejně jako jeho manželce, které naopak nadávala do českých svini. Podle Karla Špírka mělo prý toto udání za následek prohlídku jeho bytu.

Od podzimu 1944 pracoval Karel Špírek na dráze, kam byl přidělen, ale nadále provozoval svoji pekařskou živnost. Ve své výpovědi uvedl, že v pohraničí nemohl sehnat dostatek potřebného zboží a jelikož ho potřeboval opatřit, nechal si od doktora napsat omluvný list a poté odjel do vnitrozemí, kde si chtěla potřebné zboží opatřit. Údajně odjížděl v noci, aby ho nikdo neviděl. Lisnerová se to ale i přesto měla prý dozvědět a udat Špírka nikoliv za to, že jel pro zboží ale za to, že odjel do Protektorátu.

Údajně měl být pryč přibližně týden a po návratu se měl prý okamžitě dostavit na svoje pracoviště na dráhu, kde mu mělo být sděleno, že Františka Lisnerová ho udala, když odjel. Dle své výpovědi měl být původně dodán do kárného tábora č. 28 v Záluží, ale jeho zaměstnavatel prý tvrdil, že ho potřebuje na práci, a tak k tomu nedošlo.

Měla u něj být provedena domovní prohlídka, ovšem to se již prý několikrát stalo, protože Lisnerová ho měla údajně několikrát udat pro poslech zahraničního rozhlasu. Sama Františka Lisnerová ve své výpovědi přiznala, že Karla Špírka několikrát udala za poslech zahraničního rozhlasu. Nadále proti němu však nemělo být vedeno žádné vyšetřování.

V případě druhého udání měla Lisnerová napadnou Miladu Holubovou v mlékárně a nadávat jí do českých svini. Následně ji měla prý udat na gestapu, a to za to, že naopak Holubová měla nadávat jí do německých svini. Holubová ve své výpovědi uvedla, že za ní prý měli ještě v noci přijít gestapáci, kteří ji vzali s sebou a údajně ji i zbili.

V domě, kde Lisnerová bydlela, mělo bydlet šest českých rodin a rodina Františky Lisnerová byla jedinou německou rodinou. Jednou z českých rodin měla být rodina Emilie

³⁰⁶ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 723/46.

³⁰⁷ František Šilbach udal jistého Macháče za protiněmecké výroky a Aloise Růžičku za poslech zahraničního rozhlasu. Byl odsouzen na 14 let odnětí svobody, avšak v roce 1954 byl amnestován. HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945–1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita Liberec, Liberec. 2016. str. 123.

Markové. Tyto rodiny vedle sebe žili přibližně čtyři roky, a Marková ve své výpovědi uvedla, že Lisnerovou pokládala za zapálenou nacistku, která měla mít doma množství obrazů Adolfa Hitlera. Když se při náletech chodilo do krytů a Lisnerová prý někoho slyšela mluvit česky, měla na něj začít křičet, ať mluví německy, aby si Češi nemysleli, že je rok 1938.

Dle výpovědi Markové jí měla prý Lisnerová několikrát nadávat do českých svini a prasečích komunistek. Údajně jí měla také vyhrožovat, že ji udá za poslech zahraničního rozhlasu.

Na Lisnerovou měla být údajně podána řada svědeckých výpovědí, k ovšem dopis, který byl adresován do Dolního Litvínova, měl být prý omylem doručen do Velké Chmelištné, kde byl předsedou místní správní komise Václav Lisner, švagr Františky Lisnerové. Ten měl údajně dopis neoprávněně otevřít a svou švagrovou informovat o jeho obsahu, než dopis předal stanici SNB v Litvínově. Poté co byl dopis dodán na správné místo, nebylo provedeno zajištění Lisnerové, protože měla být v té době nemocná a nemohla prý cestovat.

Dle stanoviska soudu bylo prokázáno, že činy Františky Lisnerové měly skutkovou podstatu zločinu udavačství. Soud ve svém stanovisku uvedl, že v tomto případě nebyly žádné polehčující ani přitěžující okolnosti. Dne 11. listopadu 1946 se konalo hlavní přelíčení, ve kterém byla Františka Lisnerová dle stanoviska soudu uznána vinnou a odsouzena k sedmi letům, z nichž měla tři roky strávit ve zvláštních nucených pracovních oddílech.

5.3.6 Jindřich Škuthan³⁰⁸

Jindřich Škuthan se narodil 15. července 1899 a byl obecním zřízencem v obci Horní Ročov. Před Mimořádným lidovým soudem v Mostě stanul 26. února 1947, kdy byl kromě udavačství obviněn také ze zločinů proti státu a zločinů proti osobám.³⁰⁹ Spolu s Emilem Wolfem měl udat údajně několik osob za poslech zahraničního rozhlasu, komunistickou činnost a hospodářské přestupky. V roce 1943 měl údajně u člena organizace Hitlerjugend udat řezníka Antonína Krause, které měl obvinít z toho, že posílá Židům balíčky s jídlem. V roce 1943 měl údajně udat teprve devatenáctiletého Miloslava Frice a zavinit tak jeho smrt.³¹⁰

³⁰⁸ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 1265/46

³⁰⁹ 1. byl obviněn z členství v organizacích Vlajka, Česká Liga proti bolševismu, Svazu českých válečníků a z propagace a podpory nacistického a fašistického hnutí, a 2. měl být od roku 1942 pokladníkem organizace Svazu českých válečníků a od roku 1943 měl být vedoucím této organizace, 3. měl vyhrožovat ublížením na zdraví.

³¹⁰ U Mimořádného lidového soudu ve Znojmě byl souzen Antonín Tržil. Ten měl spolu s Bohumilem Tomanem udat několik osob z poslechu zahraničního rozhlasu. Dále měl udat v roce 1942 Jana Černého a poslat na něj hospodářskou kontrolu. V neposlední řadě měl udat Jaroslava Pokorného, který byl nuceně nasazen v Německu. Svým jednáním měl zavinit ztrátu svobody několika osob a smrt dalších dvou. Soud ho odsoudil na doživotí. Tento trest byl v roce 1954 zmírněn na 20 let. NOHEL, Tomáš. *Mimořádný lidový soud ve Znojmě v letech 1945–1948*. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně, Brno. 2009. str. 34-35.

Jindřich Škuthan byl MLS v Mostě odsouzen ke dvaceti letům odnětí svobody, z toho deset let si měl odpykat v nucených pracovních oddílech.

Jindřich Škuthan měl udržovat styky s obávaným konfidentem gestapa, Emilem Wolfem. Spolu měli údajně terorizovat obyvatelstvo Horního Ročova. Na počátku října 1942 měli prý zřízení okresního úřadu v Lounech, Bohdanu Höllovi udat početnou skupinu osob, kteří se údajně věnovali komunistické činnosti, poslouchali cizí rozhlas, tajně se scházeli a rozšiřovali propagandu. K udávání osob, které poslouchaly zahraniční rozhlas, měl Škuthan údajně používat jakýsi plechový hrneček. Podle svědků si byli Škuthan i Wolf vědomi, že za poslech zahraničního rozhlasu dávají německé úřady vysoké tresty, a to především u osob, které jsou zároveň s tím, podezřívány z ilegální komunistické činnosti. Obě tyto činnosti byly totiž za okupace nelegální.

Bohdan Höll měl prý předat udání, která u něj učinili, Škuthan a Wolf, bývalému okresnímu hejtmanovi Palmemu, který měl celou věc předat okresnímu četnickému veliteli Bedřichu Eflerovi, aby tato udání vyšetřil. Efler měl prý následně odjet do Horního Ročova, kde měl veliteli četnické stanice Menzlovi sdělit, že komunisté v Horním Ročova mají údajně vyvíjet protistátní činnost. Velitel četnické stanice měl prý poté obdržet rozkaz k vyšetření tohoto udání.

Menzl ve své výpovědi uvedl, že mu v té době nebylo známo, že by v Horním Ročově někdo vyvíjel komunistickou činnost, a proto měl odjet do Loun, k okresnímu hejtmanovi Palmemu, kde si měl vyžádat Hölla, aby uvedl, kdo u něj udání učinil. Höll měl prý přiznat, že udání u něj učinili Wolf a Škuthan. Höll je měl prý poslat, aby oznámení učinili v Horním Ročove. To ovšem měli oba údajně odmítnout s tím, že ročovští četníci jsou spřátelení s osobami, které oni oznamují. Ani jeden z nich však neměl neudat konkrétní jména.

Škuthan a Wolf měli být předvoláni jednotlivě. Škuthan měl prý udat několik, podle něj nespolehlivých osob. Několik z nich přitom měl udat již dříve na četnické stanici v Horním Ročově. První udání mělo údajně pocházet z červnu roku 1942, kdy Škuthan udal Františka Votrubu na okresním úřadě v Lounech. Menzl vypověděl, že Škuthan ve své výpovědi uvedl, že ho udal pro černý obchod. Votruba měl prý prodat jednu krávu bez úředních dokladů. Tuto krávu měl prý následně dne 14. července 1942 za šera převést do vesnice Úlovice.³¹¹

³¹¹ Dne 4. října 1940 udal český dělník František Stára svého souseda Josefa Fice, který u něj byl v nájmu. Údajně měl poslouchat s několika dalšími lidmi ve svém bytě rozhlas a pomáhat svým známým shánět načerno špek a maso. Fice pracoval na jatkách, a tak k němu měl přístup. Na Gestapu se nejspíše přehlédlo, že se jednalo u udání pro poslech cizího rozhlasu, protože celá věc byla předána Oddělení pro stíhání černého obchodu u policejního ředitelství v Brně. Poté bylo u Fice provedeno několik domovních prohlídek. Nebyla mu uložena žádná pokuta, jelikož nebylo dokázáno, že maso, které měl prodávat svým známým předražuje. Stára se přiznal, že Fice udal, protože už neviděl jinou možnost, jak se jeho rodiny zbavit, jelikož mezi nimi byly velké rozpory. Díky tomu, že

Škuthan měl údajně následující měsíc v srpnu učinit další udání na Votrubu. Tentokrát na gestapu na Kladně, kde ho obvinil z poslechu zahraničního rozhlasu, který měl poslouchat spolu s Josefem Hrdinou. Při tomto udání měl Škuthan uvést, že v bytě Hrdiny jsou údajně ukryty zbraně a v Horním Ročově prý pořádá tajné schůze. Dle výpovědi měla být o dva dny později provedena u Votruby domovní prohlídka, při které měl být prý nalezen radiopřijímač. O tři dny později se měl prý Votruba dostavit k výslechu na gestapo do Kladna. Votruba uvedl, že po tomto výslechu byl pouze napomenut a následně propuštěn na svobodu.

Následně na něj měl Škuthan učinit další udání, dne 12. prosince 1942 a obvinil ho, že při sčítání dobytka v Horním Ročově nespočítal svůj dobytek správně. František Votruba ve své výpovědi uvedl, že po tomto udání probíhalo jeho vyšetřování, při kterém se mělo prokázat, že Votruba jednal dle platných předpisů, ale již předtím mu byla udělena pokuta ve výši sto korun.³¹²

Stejného dne, tedy 12. prosince 1942, měl udat také koláře Bohumila Nového. Bohumil Nový měl údajně svou kolářskou dílnu používat jako bolševickou zasedací místnost. Škuthan ho dále vinil z toho, že šrotuje pro komunisty, má nenahlášené slepice a nemá prý zaplombovanou máselnici.

Vrchní strážmistr Menzl ve své výpovědi uvedl, že po tomto výslechu Škuthana, byl případ přidělen opět jemu. Podle Menzla bylo všeobecně známo, že se u Bohumila Nového schází ročovští občané, ale celý případ prý vyšetřil tak, že u Nového se našla pouze nezaplombovaná máselnice. Škuthan měl se měl prý dozvědět, že vyšetření případu bylo předáno opět Menzlovi a proto měl uvést, kde přesně se máselnice nachází. Ostatní obvinění, která měl Škuthan vznést, Menzl vyvrátit jako nepravdivé. Bohumil Nový uvedl, že jelikož u něj byla nalezena nezaplombovaná máselnice, měl být potrestán pokutou ve výši šest set korun.

V následujícím roce měl Škuthan údajně udat u člena organizace Hitlerjugend, Jindřicha Štrougala, řezníka Antonína Krause, kterého měl obvinil z toho, že měl posílat do Prahy balíčky Židům. Ve své výpovědi Jiří Štrougal uvedl, že si měl na Antonína Krause počkat až bude balíčky odesílat, aby si mohl zásilku prohlédnout a přezkoušet. V tom mu mělo být zabráněno četnickou stanicí. Ta si ho prý následně měla předvolat a on doznal, že ho o zásilce

Stára ukryval před Gestapem Františka Psotu, místopředsedu Národního výboru v Sokolnici, soud přihlédl k § 16. odst. 2 velkého retribučního dekretu. Stára byl odsouzen k třem letům odnětí svobody. PIONTKOVÁ, Kristýna, *Praxe Mimořádného lidového soudu v Brně*. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Brno. 2013. str. 20-21.

³¹² U MLS v Ostravě byla souzena Marie Večerková, která byla mnohokrát trestána za krádeže. Rychle pochopila, že si udavačství může polepšit u policie, a tak zavinila smrt několika osob, které udala za černý obchod. Byla odsouzena k trestu smrti. Tento trest byl poté zmírněn na doživotí. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 234.

měl informovat právě Škuthan. Štrougal také uvedl, že Škuthan se měl prý dozvědět o tom, že byl předvolán na stanici, a tak se na četnickou stanici dostavil sám bez vyzvání a údajně se doznal se k tomu, že Štrougala o zásilkách informoval on.

V roce 1943 měl Škuthan spolu s Wolfem údajně udat také devatenáctiletého Miloslava Frice, který byl totálně nasazen v Německu v Bremen-Grohn.³¹³ S tím se měl podle výpovědi Emila Wolfa znát již od roku 1942, kdy ho měl Škuthan přemlouvat, aby se stal členem organizace Vlajka. Aloisie Fricová, matka Miloslava Frice, ve své výpovědi uvedla, že předtím než její syn na podzim roku 1942 odjel do Německa, měl ho Škuthan žádat, aby zaplatil poplatek 50 korun na příspěvky organizace Vlajka a znovu se přihlásil.

Fric se ale podle své matky nechtěl stát členem Vlajky, Škuthana a tak odmítl a raději odjel do Bremen-Grohn. Škuthan měl údajně psát jejímu synovi výhružné dopisy, ve kterých měl slibovat, že pokud se nepřidá k Vlajce, špatně to s ním dopadne. Když pak prý Škuthan nedocílil toho, aby se Fric přidal k hnutí, měl na něj údajně napsat několik udání na německé úřady do Bremen-Grohn, ve kterých ho měl prý obviňovat z toho, že vystupuje jako komunista.

Fric nebyl prý kvůli těmto udáním vyšetřován, ale Škuthan na něj měl poslat další tři, ovšem nepodařilo se prý zjistit, čeho se týkaly. Právě na základě těchto udání měl být prý Fric v Bremen-Grohn odveden na gestapo, kde měl být údajně při výsleších týrán a následně odstraněn z oddělení českých zaměstnanců a dodán do zajateckého tábora mezi francouzské zajatce, kde údajně onemocněl. Po převozu do nemocnice v Lounech měl své matce údajně sdělit, že v zajateckém táboře měl v rámci trestu dostávat pouze polovinu jídla než ostatní, nesměl dostávat balíčky z domova a v noci měl být několikrát v mrazu poléván vodou.

Následkem výše udaných příčin měl prý nakonec onemocnět tuberkulózou, ačkoliv do Německa odjížděl zcela zdravý. Dle výpovědi jeho matky byl jeho stav po návratu beznadějný. Těsně před svou smrtí měl za své vrahy označit před svou matkou a bratrem, Jindřicha Škuthana a Emila Wolfa. Miloslav Fric zemřel na tuberkulózu dne 21. července 1944 v nemocnici v Lounech a jeho spise se nachází i jeho úmrtí list.

³¹³ Neexistuje mnoho dochovaných dokumentů, které by dávaly možnost podrobněji sledovat české občany z pohraničí, kteří se jako první seznámili s poměry v říši. Jisté ale je, že nové politické orgány na československém obsazeném pohraničí, v tzv. sudetské župě, dělaly všechno možné, aby do Německa odešlo co nejvíce Čechů. Našli bychom hned několik příkladů. Například mladí chlápci, kteří vycházeli se škol, neměli příležitost vstoupit do učení nikde jinde než v Německu, v nejlepším šli do učení ve zcela německých oblastech Sudet. Většina rodičů ale odmítala posílat své syny z domova, a tak podstatná část české mládeže zůstala bez kvalifikace. Další příkladem může být zavedení povinného roku pro české dívky u německých sedláků. České dívky se ze všech sil snažily vyhnout ročnímu pobytu v Německu, a to především v jeho západní oblasti, kam jich většina byla posílána, protože se mohly stát terčem útoků spojeneckého letectva. Jelikož se povinný rok vztahoval pouze na svobodné dívky, bylo nejvhodnější obranou vstoupit do manželství. MAINUŠ, František. *Totální nasazení: Češi na pracích v Německu 1939-1945*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně, 1970. str. 32

Aloisie Fricová uvedla, že po pohřbu jejího syna, se měl u dveří jejich bytu údajně objevit Škuthan, který se měl paní Fricové omlouvat, že on nic nezavinil. Udání na jejího syna prý psal Wolf a on je pouze podepsal. Soud toto tvrzení označil za nepravdivé, vzhledem k množství jiných udání Škuthana pro komunistickou činnost. Nutno dodat, že Škuthan ve své výpovědi všechna udání, která měl údajně učinit, popřel.

Kromě těchto udání měl mít Škuthan na svědomí větší množství osob. Pro komunistickou činnost měl údajně udat Karla Kechrta, Václava Zelenku, Josefa Maršála, Jaroslava Bočka, Aloise Tomeše, Ondřeje Felendu, Josefa Pekrta, Josefa Hrdinu a Aloise Houdu.

Dle stanoviska soudu byl Jindřich Škuthan dne 26. února 1947 odsouzen na dvacet let odnětí svobody. Deset let ze svého trestu měl Škuthan strávit v oddílech nucených prací.

5.3.7 Anna Kreimová³¹⁴

Němka Anna Kreimová se narodila 30. listopadu 1902 s byla posluhovačkou. Před soudem stanula 7. listopadu 1946. Kromě členství v nacistické organizaci v Souši byla obviněna také z udavačství. V roce 1944 měla údajně udat svého souseda Josefa Veselého, který měl strávit dvaadvacet dní ve vězení.

Kreimová se spolu se svým manželem dvěma dcerami přestěhovala do domu, kde bydlel také Josef Veselý se svou rodinou. Spolu s nimi bydlela v domě také Františka Dvořáková se svým mužem.

Dvořáková ve své výpovědi uvedla, že po jistém čase se mezi rodinami Veselého a Kreimové vznikl svár, prý kvůli tomu, nevlastní dcera Kreimové, Alžběta Horová, která bydlela ve stejném domě jako všechny rodiny, požádala Veselou, aby ji v jejím bytě uklidila, protože ona měla být celý den pryč. Následně měla prý Kreimová přijít do bytu Dvořákové a sdělit jí, že Veselá ji pomlouvá na veřejnosti a Kreimové měl údajně sám Veselý vyhrožovat, že až bude převrat tak ji zabije. Kreimová se prý snažila Dvořákové podstrčit, že ona to určitě také slyšela, což Dvořáková popírá. Dvořáková však uvedla, že ve chvíli této konfrontace byla rozčilená a že Veselý říká akorát to, že ji po převratu rozbije hubu. To jí měl údajně říct Veselý ve svém bytě. Prý neměla v úmyslu Veselému nějak ublížit a že je zle prý poznala až ve chvíli, kdy ji měla Kreimová žádat, aby s ní šla na gestapo. To jí měla údajně Dvořáková odepřít a Kreimová tak měla jít celou věc udat sama. Když byla Dvořáková asi o týden později

³¹⁴ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 722/46

předvolána k výslechu na gestapo, měla být dotázána, jestli je pravda, že Veselý řekl: „*Že až bude převrat, že tu svini zabije.*”³¹⁵

To, že by Veselý ve svém bytě řekl Františce Dvořákové, že rozbije Kreimové hubu, Dvořáková na gestapu popřela. Prý měl pouze říct „*At' nám dá ta dole pokoj, přijde čas*”. Veselý ve své výpovědi uvedl, že dcera Kreimové ho měla prý několikrát upozornit, že pokud si nedá na její matku pozor, nechá ho zavřít. To ve své výpovědi potvrdila také Alžběta Horová, která se ještě měla snažit svou matku přesvědčit, aby Veselého neudávala. Poté co byl zatčen, převezli ho na gestapo k výslechu, kde se ho měli ptát, zda řekl: „*At' nám dá ta svině pokoj, nebo až bude převrat bude první co ji zlinčuju.*” To prý popřel, ale o čtyři dny později byl odveden k dalšímu výslechu, kde se ho ptali na to samé. Když to popřel i podruhé, měl před něj být položen protokol, který byl podepsán Kreimovou i Dvořákovou. Následně měl být ještě několikrát vyslýchán. Na základě intervence svého švagra Josefa Seidlera, měl být propuštěn. Hlavní vinu za své udání přičítal Kreimové.

Anna Kreimová naopak ve své výpovědi uvedla, že neví, proč s ní Veselý neudržoval dobré vztahy. Až jednou k ní do bytu měla přijít Dvořáková, která jí měla říct, že jí Veselý sdělil: „*At' nám dá ta svině pokoj, nebo až bude převrat bude první co ji zlinčuju.*” Uvedla, že poté odešla na gestapo, kde celou věc udala. Když se jí ptali, zda jí to řekl Veselý do očí, a ona řekla že ne, byla na výslech předvolána také Dvořáková.

Dne 7. listopadu 1946 byla Kreimová odsouzena MLS v Mostě k deseti letům odnětí svobody s tím, že polovinu trestu si měla odpracovat v pracovních oddílech. Osm dní po hlavním přelíčení byla Anna Kreimová předána, co věznic v Řepích.

5.4 Pracovní spory

Na pozadí udání na pracovišti byla závist, touha po obohacení nebo kariéře a v některých případech i lidská hloupost. Pracovištěm, kde se udání dařilo mohly být velké továrny, doły nebo malé dílny.³¹⁶ Udání na pracovišti byla doménou mužů, ale i přesto se občas vyskytl případ, kdy za udáním na pracovišti stála žena.

³¹⁵ Helena Franková byl učitelkou francouzštiny. V roce 1942 měla udat Svobodovou za protiněmecký výrok, při kterém jí měla tato žena nadávat „*do židovských luder a německých svini.*“ Svobodová měla být následně vyslýchána na gestapu a propuštěna. Franková údajně udala i doktora Leo Bezděka a několik členů starobrněnského kláštera. Při hlavním přelíčení 24. července 1945 byla Helena Franková odsouzena k doživotí. PIONTKOVÁ, Kristýna, *Praxe Mimořádného lidového soudu v Brně*. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Brno, 2013. str. 45.

³¹⁶ BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 232.

5.4.1 Antonie Černá³¹⁷

Antonie Černá se narodila v Bělošicích, dne 28. května 1896. Před válkou se hlásila k české národnosti, ale provdala se za Němce a za okupace se přihlásila k národnosti německé. V roce 1942 měla údajně udat svou zaměstnankyni Miloslavu Zsolnářovou, za neplnění pracovních povinností.³¹⁸ Na základě jejího údajného udání měla být Zsolnářová zatčena a údajně také týrána. Z výpovědi Zsolnářové je možné se domnívat, že mohla být poslána transportem do některého z koncentračních táborů.

Černá byla před okupací a v době okupace majitelkou krejčovského závodu v Mostě, který měl být údajně navštěvován převážně německou klientelou z řad zaměstnanců státu a ostatních veřejných úřadů. Tuto skutečnost však Černá ve své výpovědi popřela.³¹⁹

Dle výpovědi Antonie Černé bylo v její krejčovské dílně před okupací zaměstnáno přibližně 10-15 dělnic. V době okupace se měl tento počet snížit pouze na jednu dělnici a dvě učednice. Od roku 1939 u Černé pracovala jako jedna z učednic a následně dělnic Miloslava Zsolnářová, po válce provdaná Uhlíková.

Miloslava Zsolnářová měla prý v roce 1942 onemocnět zápallem plic a pohrudnice a dle výpovědi své a svého otce měla strávit šest týdnů upoutaná na lůžko. V době, kdy měla ležet v posteli, měla její zaměstnavatelka posílat jednu z učednic k nim domů, aby Zsolnářové vzkázala, že se má vrátit do práce, jelikož není nahlášena u nemocenské pojišťovny jako nemocná. To ve své výpovědi doznala také sama Antonie Černá. Zsolnářová ve své výpovědi však uvedla, že to nebyla pravda jelikož u nemocenské pojišťovny nahlášena byla.

Jelikož měla zápal plic prodělat již podruhé, byla jí doporučena rekonvalescence na jiném místě než doma. Dle její výpovědi a výpovědi jejího otce měla mít potvrzení o svém stavu od tří německých lékařů. Mostecké gestapo jí mělo vydat povolení a ona mohla vycestovat do Hradce Králové ke své tetě. To ve své výpovědi potvrdil, také strýc Zsolnářové, Karel Roubal. Pan Zsolnář měl prý vše nahlásit její zaměstnavatelce a pracovnímu úřadu. Z

³¹⁷ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 1055/46

³¹⁸ MLS Ostrava obvinil z udavačství zemědělskou dělnici Zuzanu Banzelovou, která měla udat svého spolupracovníka, že se posmívá vlakům s německými invalidy jedoucím z Ruska. Doslova měl říct, „že ranění Němci mají prostřelené a že kdyby měl pušku, tak by sestřelil německá letadla nad Těšínem.“ Soud ho odsoudil k 15 měsícům vězení. Obžalovaná Banzelová byla zproštěna obvinění, neboť se prý nepodařilo jednoznačně prokázat, že by udání učinila. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 232.

³¹⁹ Co stálo za tím, že krejčovský závod manželů Černých nebyl uzavřen je těžké říct. V době okupace byly zavírány velké textilní továrny, které začaly být využívány pro jiné účely. Z výpovědi manžela Aloisie Černé za neuzavřením závodu mohla stát návštěva Konráda Henleina v Mostě. Dle výpovědi Černého si měl u Henleina vyžádat slyšení. Zda stál za neuzavřením krejčovského závodu Konrád Henlein nelze říct.

výpovědi otce Zsolnářové vyšlo najevo, že musel několikrát na pracovním úřadě vysvětlovat nepřítomnost své dcery.

Miloslava Zsolnářové se z rekonvalescence v Hradci Králové měla vrátit 15. listopadu 1942 a dle své výpovědi se okamžitě nahlásila svůj návrat na pracovním úřadě. O tři dny později pak nastoupila zpět do práce. Ovšem již následujícího dne se od svých rodičů měla dozvědět, že ji celé dopoledne hledala policie. Ale jelikož nebyla doma, měla se dostavit na policejní stanici v Souši.

Dle své výpovědi byla ihned po své příchodu na policejní stanici měla být zatčena, odvedena na gestapo do mostu a uvězněna. Zde jí mělo být řečeno, že byla zatčena na základě udání své zaměstnavatelky paní Černé, podle které měla údajně sabotovat práci, do které se dva měsíce nedostavila.³²⁰

Otec Zsolnářové ve své výpovědi uvedl, že jakmile se dozvěděl, že jeho dcera byla zatčena, odebral se okamžitě na gestapo, kde prokázal, že jeho dcera byla na rekonvalescenci, kterou měla doporučenou od tří německých lékařů a spolu s tím, také potvrzení od mosteckého gestapa, od kterého měla povoleno vycestovat do Hradce Králové. Díky tomuto zásahu svého otce, byla zřejmě velmi rychle propuštěna, a to do dvaceti čtyř hodin. Ve své výpovědi uvedla, že měla být údajně týrána jednou z dozorkyň, která jí při jejím odchodu měla říci, že měla veliké štěstí, protože každý vězeň, většinou čeká ve vazbě několik týdnů na výslech. Tato dozorkyně měla také dodat, že za tři dny odjíždí transport, ve kterém měla sedět i ona.

Celý tento případ je plný protichůdných tvrzení jednotlivých aktérů. Strýc Miloslavy Zsolnářové, Karel Roubal, například ve své výpovědi uvedl, že se měl v Mostě náhodně setkat se švagrem Gustavem Pomahačem, který mu měl říct, že jeho švagrová (Černá) má ve své dílně problém s jednou ze svých dělnic. Tato dělnice se má prý stýkat s „nějakým“ gestapákem a nechce se jí pracovat. Toto měl prý následně vyvrátit Roubal s tím, že to nemůže být pravda, protože zaprvé, byt Zsolnářových se skládá pouze z jedné místnosti, ve které žije trojčlenná rodina a zadruhé, že Zsolnářová byla na rekonvalescenci v Hradci Králové.

Antonie Černá se ve své výpovědi doznala, že Zsolnářovou udala, ale nikoli na gestapu, ale na pracovním úřadě, který poté zřejmě předal věc gestapu.³²¹ Ve své výpovědi tvrdila, že

³²⁰ Rudolf Scholz, majitel strojírenské dílny, oznámil dělníka Františka Zajíce za špatný pracovní výkon a zavinil tak ztrátu jeho svobody. V říjnu 1946 byl Scholz odsouzen k deseti letům odnětí svobody. Jan Milota byl továrním mistrem v Bystřici a měl udat dělníky Peříčku a Jechlína za malý pracovní výkon. Celý případ byl oznámen na gestapu a oba dělníci byli vyšetřováni pro sabotáž a uvěznění na šest týdnů. BORÁK, Měčislav. *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X. str. 100.

³²¹ Například u MLS Litoměřice bylo na úřadu práce podáno 69 udání. HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945–1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita Liberec, Liberec. 2016. str. 95.

její oznámení bylo oprávněné, protože Zsolnářová bezdůvodně nechodila do práce. To se však neslučuje s výpovědí samotné Miloslavy Zsolnářové a jejího otce, kteří oba ve svých výpovědích uvedli, že nemoc a celou rekonvalescenci na pracovním úřadě nahlásili.

Zároveň obě ženy, Zsolnářová i Černá, uvedly, že spolu vycházely dobře, a Zsolnářové uvedla, že svou zaměstnavatelku navštěvovala i poté, co byla v roce 1944 nasazena v Ricozávodech. I pan Zsolnář uvedl, že jeho dcera měla se svou zaměstnavatelkou dobré vztahy.

Ve spisu se nacházely dvě výpovědi, které svědčily proti Antonii Černé, a to výpověď Květoslavy Houškové a Františka Žďárského. Ti ve svých výpovědích uvedli, že Černá i její manžel se měli ke svým zaměstnankyním chovat špatně, například že jim neplatili tolik, co německým dělnicím.

Další svědkyně, Ludmila Ebertová a Emilie Ševčíková, ve svých výpovědích uvedly, že si nejsou vědomy, že by Antonie Černá udala Zsolnářovou, jelikož sama měla mít problémy s německými úřady, a to prý také kvůli tomu, že brala do učení Češky.

Na Vánoce roku 1946 se konalo hlavní přeličení. Stanovisko soudu v tomto případě zřejmě přihlédl k tomu, že udání mělo být učiněno na pracovním úřadu, a k výpovědím obou žen. Antonie Černá byla dle stanoviska soudu zproštěna obvinění.

5.4.2 Ludvík Fischer³²²

Ludvík Fischer, narozený dne 8. listopadu 1889 byl v době okupace majitelem pekárny v Duchcově v bývalé Göbelsově ulici. V roce 1941 a poté 1942 měl údajně udat své zaměstnance Františka Řehoře a Antonína Prosného za sabotáž, poslech zahraničního rozhlasu nedodržování pracovní morálky.

František Řehoř ve své výpovědi uvedl, že ho jeho zaměstnavatel udal zřejmě proto, že připálil chléb a měl tak údajně sabotovat práci v pekárně. To ve své výpovědi potvrdil také sám Ludvík Fischer, který ovšem dodal, že Řehoř svým ledabylým pracovním výkonem vzbuzoval veřejné pohoršení u zákazníků a pekařského svazu. Zároveň dodal, že Řehoře neudal ze svého podnětu, ale dle jeho slov, z podnětu jakéhosi tajného policisty Pfindeisena, který si měl údajně všimnout připáleného chlebu, a doporučit Fischerovi, aby udal Řehoře pro sabotáž.³²³

Na základě udání Fischera byl Řehoř zatčen. V jeho případě mělo vypovídat několik svědků, mezi nimi i jeho tchán Václav Hruška, který ve své výpovědi uvedl, že svědectví učinil

³²² SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 827/46

³²³ Ukázkou konfliktu mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem je další případ MLS Most. Anežka Meixnerová měla zahradnictví. V roce 1940 měla přijmout jako zaměstnance Rudolfa Vitouška. Po krátké době mezi nimi mělo dojít k výměně názorů, prý kvůli pracovním podmínkám. Po okupaci měl Vitoušek například tvrdit, že ho Meixnerová tyranizovala. Anežka Meixnerová byla dne 8. března 1946 zproštěna obvinění z udavačství. RAPA VÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3. str. 108.

pod nátlakem vyslychajících úředníků, kteří mu měli vyhrožovat, že jeho dceru zavřou. Druhou svědkyní měla být Růžena Stejskalová, která také pracovala ve Fischerově pekárně, která uvedla, že byla prý vyšetřujícím úředníkem zbita a donucena k podepsání protokolu. Poslední svědkyní byla Alžběta Řehořová, v té době ještě snoubenka Řehoře, ve své výpovědi uvedla, že udání proti svému manželovi učinila, protože jí jeden z vyslychajících měl při výslechu dát facku. Udání Fischera zapříčinilo, že zemský soud v Litoměřicích odsoudil Františka Řehoře k třem letům vězení.

Antonín Prosný byl do Fischerovi pekárny přidělen úřadem práce. Fischer ve své výpovědi uvedl, že nebyl spokojen s jeho prací, kdy byl podle jeho názoru příliš pomalý a neměl dobrou pracovní morálku. Údajně ho však nechtěl udat na policii, ale udal ho na pracovním úřadě. Oproti tomu Prosný ve své výpovědi uvedl, že ho Fischer udal proto, že odmítl pracovat ve dvě hodiny v noci, i když měli nařizeno pracovat až od tří hodin. Prosný ve své výpovědi uvedl, že byl poslán na čtyři týdny do pracovního tábora v Mostě a musel zaplatit pokutu pět set říšských marek.

Dne 27. listopadu 1946 byl odsouzen k osmnácti letům odnětí svobody, které si měl odpykat v nucených pracovních oddílech.

Ve spisu je zpráva o pokusu o útěku Ludvíka Fischera, který měl uprchnout ze svého bývalého pekařství, kam měl být přidělen poté, co byl dělníkem v táboře „Atmos“, dne 30. dubna 1946 a následně se měl snažit 1. května pokusit o přechod státních hranic v Novém Městě směrem do Saska. Ve své výpovědi poté na svou obhajobu uvedl, že nemohl vykonávat práci kvůli svým chromým nohám a také nechtěl vykonávat práci v podniku, kterému mu dříve patřil. Proto chtěl odejít do Saska, kde si chtěl najít nové zaměstnání. Co se s ním dělo dál, spis neuvádí.

5.4.3 Karel Zima³²⁴

Karel Zima, narozen 13. listopadu 1918 v Howell ve Vestfálsku byl topičem na dole Hrabák v Čepirozích. V květnu 1945 byl zatčen, ovšem jeho hlavní přelíčení se konalo až 16. dubna 1947, kdy byl mimo zločinů proti státu, proti osobám, a proti majetku obviněn také z udavačství. V roce 1939 měl údajně udat Jaroslava Šimůnka a Václava Hybšmana, kteří byli totálně nasazeni v Říši. Následně měl prý v roce 1940 udat Antonína Kalouska za výrok „že Karel Zima je Henlein“. Sám Karel Zima se ve své výpovědi nedoznal k žádnému udání. V případě Karla Zimy vydal soud odsuzující rozsudek ve výši 15 let, které si měl odpracovat v nucených pracovních oddílech.

³²⁴ SOA Litoměřice, f. MLS Most 1945-1948, Ls 245/47

Jaroslav Šimůnek a Václav Hybšman ve svých výpovědích uvedli, že v roce 1939 byli oba totálně nasazení v Lipsku, kde byli přiděleni na dráhu do Falkenbergu-Elsteru.³²⁵ K nim byl poté přidělen také Karel Zima, který byl podle své výpovědi ustanoven německým vedoucím tlumočnickem. Šimůnek a Hybšman uvedl, že Zima měl být mezi českými dělníky známý jako donašeč a na úkor ostatních dělníků neměl sám pracovat.

Po pěti měsících práce v Říši měli být čeští dělníci odesláni na dovolenou do protektorátu. Karel Zima ve své výpovědi uvedl, že po příjezdu na Hlavní nádraží do Prahy měl být stlučen Jaroslavem Šimůnkem. Zima se měl po této příhodě dostavit na německou kriminální policii v Praze v Bartolomějské ulici, kde celý případ oznámil. Šimůnek měl být na základě tohoto oznámení vyšetřován.

Několik dní po návratu z dovolené měl Zima přijít za Šimůnkem a Hybšmanem s tvrzením, že je nechá zavřít. Dle výpovědi Šimůnka a Hybšmana jim měl Zima říci „*Počkejte za chvíli pro Vás přijdou.*” Po této příhodě měli být Šimůnek a Hybšman zatknuti a podle jejich výpovědí bez výsledku uvězněni ve věznici ve Falkenbergu-Elsteru, odkud měli být druhý den odvezeni gestapem do Torgau.³²⁶

Šimůnek ve své výpovědi uvedl, že byl poté vyslýchán, protože byl obviněn z toho, že měl údajně navádět české dělníky, aby nepracovali a aby se rozutekli. Zároveň se měl zpovídat z toho, že když měl údajně Zima poslouchat německé zprávy, Šimůnek mu měl vytrhnout zástrčku z rádia, aby nemohl poslouchat. Hybšman měl být naproti tomu obviněn, že údajně strhával německé prapory ve městě.³²⁷

Po těchto výsleších byli Hybšman a Šimůnek asi po třech měsících převezeni do věznice v Halle an der Salle,³²⁸ kde měli být opět vyslýcháni. Po těchto výsleších byli prý převezeni do koncentračního tábora v Buchenwaldu.³²⁹

Udání Šimůnka a Hybšmana nemělo být jediné udání, kterého se měl Zima v Falkenbergu dopustit. Údajně měl udat Jana Giltnera, který měl zpívat české písničky. Následně měl docházet k německým četníkům, kterým měl údajně žalovat na české dělníky, že nadávají na Němce.

³²⁵ Falkenberg-Elster se nachází v jihozápadním Braniborsku, v okrese Elbe-Elster. Mezi lety 1944 a 1945 byl součástí provincie Halle Merseburg.

³²⁶ Torgau se nachází v severozápadním Sasku a je hlavním městem okresu Nordsachsen. Město je známé tím, že 25. dubna 1945 se zde poprvé setkaly armády Spojených států a sovětské armády.

³²⁷ Václav Hybšman byl po třech letech propuštěn z koncentračního tábora.

³²⁸ Nachází se ve spolkové zemi Sasko-Anhaltsko.

³²⁹ Jméno Jaroslava Šimůnka se vyskytuje v databázi českých vězňů v koncentračním táboře Buchenwald mezi lety 1937-1945. V Buchenwaldu byl veden pod táborovým číslem 16519.

Poté co byl Karel Zima 9. května 1945 zadržen v Lounech, měl mu lékař diagnostikovat nějakou nemoc, kvůli které byl 16. července 1945 propuštěn z věznice. Ve své výpovědi Karel Zima uvedl, že nehodlal čekat na další rozhodnutí, a rozhodl se, proto odjet do pohraničí, kde získal práci na uhelném dole Hrabák v Čepirozích.

Závěr

Události let 1938-1945, kdy bylo české území okupováno nacionálně-socialistickým Německem, vedli pochopitelně k tomu, že političtí představitelé našeho státu spolu s veřejností žádali potrestání zrádců a jejich spolupracovníků, kteří svým jednáním během války podporovali naše okupanty. Pro potrestání hlavních válečných zločinců byl zřízen Mezinárodní vojenský tribunál v Norimberku. Bývalé okupované země pak řešily poválečnou retribuci jednotlivě a každý stát si vytvořil vlastní systém potrestání válečných zločinců. Na českém území byly potrestáním viníků po druhé světové válce pověřeny mimořádné lidové soudy.

Cílem této práce bylo představit problematiku retribuční a udavačství na základě pramenů uložených především ve Státním oblastním archivu v Litoměřicích. Tato práce charakterizuje případy udavačů a udavaček, kterými MLS v Mostě zbýval v tzv. prvním retribučním období.

Analýzou 1542 případů, které MLS v Mostě projednával v tzv. prvním retribučním období, jsem dospěla k celkovému počtu 415 případů osob, které byly obviněny z udavačství. V porovnání s jinými MLS se jednalo o poměrně nízké číslo (nejvíce případů udavačství bylo projednáváno u MLS v Jihlavě, kde se soud zabýval 856 případy³³⁰ a naopak nejméně případy udavačství se zabýval MLS Česká Lípa, kde se jednalo o 95 případů.³³¹

Studiem 415 spisů osob obviněných z udavačství podle §11 tzv. velkého retribučního dekretu bylo prokázáno, že u osob obviněných během tzv. prvního retribučního období převládaly u české i německé národnosti osvobozující rozsudky. Z pohledu genderu bylo zjištěno, že u MLS Most bylo projednáváno více kauz udavačů než udavaček, ovšem u žen byla větší pravděpodobnost odsouzení za udavačství než u mužů. Tato práce také poukázala na to, že udavačství nebylo čistě ženský zločin. U MLS Most byla sice z udavačství obviněna více jak polovina souzených žen, ovšem soud projednával více případů mužů-udavačů než udavaček.

Stejně jako u dalších prací týkajících se mimořádných lidových soudů dochází podrobné zkoumání udělených trestů v případě MLS Most k závěru, že se trestání udavačů a udavaček v tzv. prvním retribučním období postupně proměňovalo. Pokud bychom se podívali na soud v roce 1945 viděli bychom, že byly udělovány poměrně vysoké tresty, zatímco v roce 1946 převažovalo značné množství osvobozujících rozsudků a více jak polovina udavačů byla zproštěna obvinění. V posledním roce tzv. prvního retribučního období tvořily zprošťující

³³⁰ CIHLÁŘOVÁ, Jana. *Mimořádný lidový soud v Jihlavě v letech 1945-1947*. Liberec. 2008. Diplomová práce. Technická univerzita v Liberci, str. 38 a 48.

³³¹ KOČOVÁ, Kateřina. *Činnost mimořádných lidových soudů-MLS Česká Lípa, Liberec a Litoměřice*. str. 61-64.

rozsudky přes 90 % případů. Toto postupné snižování trestů udavačů a udavaček u MLS Most nám ukázalo proměnu struktury udělovaných trestů obviněných z udavačství. V počátcích retribuční svou roli sehrál jistý radikalismus a rozbouřené emoce prvních měsíců, které ovšem brzy opadly.

V řadě případů docházelo ke zneužívání § 16/2 tzv. velkého retribučního dekretu. Zneužívání tohoto paragrafu souviselo jednak s odsunem německého obyvatelstva a snahou soudů potrestat provinilce co nejnižším trestem a přispět tak k jeho brzkému odchodu z českého území.

Udavačství bylo jedním z nejčastějších žalobních důvodů projednávaných před tímto soudem. Tím nejčastějším důvodem bylo členství v některé z nacistických organizací.

Ze spisů vyplývá, že udavačství nemůžeme brát jako ideologické provinění, protože obvinění pravděpodobně často udávali ze msty, závisti, strachu nebo snahy ochránit sebe, potažmo své blízké, v krajních případech ze zjištěných důvodů a v neposlední řadě z důvodů ideologických. Udavačství bylo součástí každé sociální skupiny, nevyhnulo se dělníkům, inteligenci, ženám v domácnosti ani továrníkům. Sousedé se udávali navzájem, kolega udal svého zaměstnavatele nebo zaměstnavatel zaměstnance, v rodině udal otec dceru a dcera matku apod. Řada osob se udáním snažila vyřešit rodinné nebo sousedské spory, v některých případech se jednalo o zbavení se agresivního a tyranského manžela. Samotní udavači často nepřemýšleli nad následky svých činů. Nejčastějším způsobem, jak vyřešit spory v sousedství nebo v rodině se stalo udání pro poslech zahraničního rozhlasu a protiněmecké výroky nebo smýšlení.

Udavačství se během okupace stalo jedním z nejčastějších zločinů, který byl po válce v rámci MLS souzen. Hlavní roli při rozhodování soudů sehrála povaha udání, místo, na které udání směřovalo a následky pro udanou osobu. Pokud by například v létě 1942 někdo oznámil na gestapu, že jeho sused schvaloval atentát na R. Heydricha, mohl MLS udavače po roce 1945 odsoudit k trestu smrti. Lidé byli ovšem udáváni i za daleko „banálnější“ záležitosti.

Celková statistická analýza je vypracována v seznamu všech osob obviněných podle § 11 tzv. velkého retribučního dekretu. Seznam je řazen podle čísel spisů chronologicky a je v něm zahrnuto jméno a příjmení obviněných udavačů a udavaček, dále datum narození, národnost, věk, povolání, datum hlavního přelíčení, výše trestu, další žalobní důvody atd.

Dalším úkolem této práce byla rekonstrukce vybraných případů udavačství ze tří konkrétních prostředí – sousedství, rodina a pracoviště. Jednotlivé případy jsou vybrány tak, aby představovaly pestrou paletu udavačů a udavaček. Jednalo se o osm žen, pět mužů a dva

páry, které byly obviněny z udavačství v jednom případě. V prvním případě se jednalo o manžele a v druhém o otce a dceru.

Přestože se retribučním soudnictvím zabývá značné množství prací, setkala jsem se jen s malým množstvím z nich, které by se zabývaly konkrétně analýzou udavačství. Mimořádný lidový soud v Mostě nepatřil sice k největším, co se počtu projednávaných případů udavačství týče, ale i tak je zde prostor pro další zkoumání. Bylo by například zajímavé vytvořit komparativní studii případů udavačství projednávaných MLS Most s dalším mimořádným lidovým soudem, například mimo území bývalé župy Sudety. Další možností by bylo zaměřit se pouze na případy osob německé národnosti, v nichž soud rozhodl o upuštění od potrestání a zařazení těchto osob do odsunu a udavačů německé národnosti odsouzených za udavačství. V neposlední řadě by byla možnost zabývat se případy udavačství projednávanými v tzv. druhém retribučním období.

Seznam použitých pramenů a literatury

Prameny

Archivní prameny

Národní archiv, Praha

Fond Ministerstva spravedlnosti – dodatky

Státní oblastní archiv, Litoměřice

fond MLS Most 1945-1948

Publikované prameny

BORÁK, Mečislav. Osoby souzené u retribučních soudů v nepřítomnosti: na příkladech mimořádných lidových soudů Moravská Ostrava, Nový Jičín a Opava. *Právně historické studie*. 2012, roč. 42, č. 2, str. 269-284. ISSN 0079-4929.

BORÁK, Mečislav. Postih provinění vůči Židům před retribučními soudy a komisemi ONV v českých zemích v letech 1945-1948 (Výsledky výzkumu). In: BORÁK, Mečislav. *Poválečná justice a národní podoby antisemitismu. Postih provinění vůči Židům před soudy a komisemi ONV v českých zemích v letech 1945-1948 a v některých zemích střední Evropy*. (Sborník příspěvků). Praha–Opava, Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd ČR a Slezský ústav Slezského zemského muzea 2002. Str. 269-284. ISBN 80-86224-39-2.

BORÁK, Mečislav, JANÁK, Dušan. Československé retribuční soudnictví v letech 1945-1948 a postih německého obyvatelstva u mimořádných lidových soudů Moravská Ostrava, Opava a Nový Jičín. *Právně historické studie*. 2012, roč. 42, č. 2, str. 239-268. ISSN 0079-4929.

JECH, Karel a Karel KAPLAN, eds., *Dekrety prezidenta republiky, 1940-1945: Dokumenty. Sv. 1*. Brno: Doplněk, 1995. ISBN 80-85270-41-2.

RUDOLFOVÁ, Ria. K problematice styků německých žen s válečnými zajatci v letech 1938-1945 v Říšské župě Sudety. In: ed. KAISEROVÁ, Kristýna. *Němci v českých zemích: Zprávy Společnosti pro dějiny Němců v Čechách. = Die Deutschen in den böhmischen Ländern. Mitteilungen der Gesellschaft für die Geschichte der Deutschen in Böhmen*. Ústí nad Labem: Společnost pro dějiny Němců v Čechách 1, 2001. Str. 120-169. ISBN 80-856475-00-X.

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé, ročníky 1945–1948.

Literatura

ADAM, Alfons. *Otroci Třetí říše: pobočné koncentrační tábory na území České republiky*. Praha: GPlusG, 2016. ISBN 978-80-7515-042-4.

ARBURG, Adrian von, STANĚK, Tomáš. *Vysídlení Němců a proměny českého pohraničí 1945–1951: dokumenty z českých archivů. Díl I., Češi a Němci do roku 1945: úvod k edici*. Středokluky: Zdeněk Susa, 2010. ISBN 978-80-86057-67-5.

- BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu: retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. ISBN 80-86101-07-X.
- BRANDES, Detlef. *Češi pod německým protektorátem: okupační politika, kolaborace a odboj 1939-1945*. Praha: Prostor, 1999. Obzor (Prostor). ISBN 80-7260-017-6.
- CIHLÁŘOVÁ, Jana. *Mimořádný lidový soud v Jihlavě v letech 1945–1947*. Diplomová práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2008.
- CILEROVÁ, Zuzana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v tzv. prvním retribučním období. Případy příslušníků SS*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2022.
- FROMMER, Benjamin. *Národní očista: retribuční v poválečném Československu*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1838-0.
- HLUŠIČKOVÁ, Růžena, Irena MALÁ a Ludmila KUBÁTOVÁ. *Tábory utrpení a smrti*. Praha: Svoboda, 1969.
- HRACHOVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1947*. Diplomová práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2006.
- HRUBEŠOVÁ, Zuzana. *Retribuce a udavačství. Případ Mimořádného lidového soudu Litoměřice 1945–1948*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2016.
- HRUBEŠOVÁ, Zuzana. Udavačí souzení Mimořádným lidovým soudem Litoměřice. In: JARKOVSKÁ, Lucie. *Odplata, či spravedlnost? Mimořádné lidové soudy 1945-1948 na Královéhradecku*. Praha: Prostor, 2008. Obzor (Prostor). ISBN 978-80-7260-206-3.
- JIŘÍK, Václav. *Nedaleko od Norimberku: z dějin Mimořádného lidového soudu v Chebu v letech 1946 až 1948*. Cheb: Svět křídel, 2000. ISBN 80-85280-68-X.
- KMOCH, Pavel. *Provinění proti národní cti: "malá retribuce" v českých zemích a Trestní nalézací komise v Benešově u Prahy*. 1. vyd. Praha: Academia, 2015. ISBN 978-80-200-2475-6.
- KOČOVÁ, Kateřina: *Činnost mimořádných lidových soudů – MLS Česká Lípa, Liberec a Litoměřice*. Disertační práce. Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové. 2006.
- KOČOVÁ, Kateřina, RADVANOVSKEÝ, Zdeněk, SUCHÁ, Jitka. *Mimořádný lidový soud v Liberci a Litoměřicích v letech 1945-1948*. Ústní nad Labem: UJEP, 2001.
- KORNALÍKOVÁ, Lenka. *Odsun německého obyvatelstva z okresu Most v letech 1945–1947*. Diplomová práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 1995.
- KOULA, Lukáš. *Mimořádný lidový soud v Kutné Hoře v roce 1948 v době tzv. druhé retribuční*. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec. 2012.
- KURAL, Václav a Zdeněk RADVANOVSKEÝ a kol. *„Sudety“ pod hákovým křížem*. Ústí nad Labem: Albis international, 2002. ISBN 80-86067-66-1.

- LOZOVIUKOVÁ, Kateřina, *Činnost Mimořádných lidových soudů. MLS Česká Lípa, Liberec a Litoměřice*. Disertační práce. Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové. 2006.
- LOZOVIUKOVÁ, Kateřina. Mimořádný lidový soud v České Lípě. In: ed. ANDĚL, Rudolf. *Fontes Nissae. Prameny Nisy: regionální historický sborník*. 2007. Roč. 8, str. 125-149. ISSN 1213-5097.
- LOZOVIUKOVÁ, Kateřina a Pavel KMOCH. Zakázaná láska. Trestní postih milostných vztahů v letech 1935–1948. In: MÄRC, Josef a kol.: *Žena jako subjekt a objekt dějepisného vyučování*. Ústí nad Labem, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem 2010. Str. 113-133. ISBN 978-80-7414-367-0.
- MAINUŠ, František. *Totální nasazení: Češi na pracích v Německu 1939-1945*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně, 1970.
- MICHLOVÁ, Marie. *Protektorát, aneb, Česká každodennost 1939-1945*. 1. vyd. Řitka: ČAS, 2012. ISBN 978-80-87470-60-2.
- MIKŠÍČEK, Petr. *Zmizelé Sudety: Das verschwundene Sudetenland*: [publikace k výstavě]. Česko: Český les, 2003. ISBN 80-86125-41-6.
- MÜLLER, Jan: *Mimořádný lidový soud v Uherském Hradišti*. Bakalářská práce, Univerzita Hradec Králové, HradecKrálové. 2013..
- MÜLLER, Jan. *Mimořádný lidový soud v Uherském Hradišti 1945–1948*. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové. 2015.
- NEČAS, Jaroslav. *Mimořádný lidový soud v Hradci Králové 1945–1948 a jeho ohlas v dobovém tisku*. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně, Brno. 2011.
- NĚMEČKOVÁ, Daniela. *Mimořádný lidový soud v Praze*. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Praha. 2014..
- NOHEL, Tomáš. *Mimořádný lidový soud ve Znojmě v letech 1945–1948*. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně, Brno, 2009.
- RAPAVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě v letech 1945-1948*. Ústí nad Labem: Albis international, 2010. ISBN 978-80-86971-22-3.
- PETRÁČKOVÁ, Věra a Jiří KRAUS. *Akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia, 1995. ISBN 80-200-0497-1.
- MÜLLER, Jan. *Mimořádný lidový soud v Uherském Hradišti 1945–1948*. Hradec Králové. 2015. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové.
- PIONTKOVÁ, Kristýna, *Praxe Mimořádného lidového soudu v Brně*. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Brno. 2013.

PORTMANN, Kateřina a Jaroslav PAŽOUT, ed. *Život na československých hranicích a jejich překračování v letech 1945-1989*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2017. ISBN 978-80-87912-68-3.

RAVIK, Slavomír. *Karel Sabina: (portrét konfidenta)*. 1. vyd. Praha: Pražská imaginace, 1992. ISBN 80-7110-093-5.

SLÁDEK, Oldřich. *Zločinná role gestapa: nacistická bezpečnostní policie v čes. zemích 1938-1945*. Praha: Naše vojsko, 1986. Dokumenty (Naše vojsko).

STANĚK, Tomáš. *Perzekuce 1945: Perzekuce tzv. státně nespolehlivého obyvatelstva v Českých zemích (mimo tábory a věznice) v květnu-srpnu 1945*. 1. vyd. Praha: Ise, 1996. ISBN 80-85241-99-4.

STANĚK, Tomáš. *Retribuční vězni v českých zemích: 1945-1955*. Opava: Slezský ústav Slezského zemského muzea, 2002. ISBN 80-86224-33-3.

SÝKOROVÁ, Veronika, *Mimořádný lidový soud Mladá Boleslav 1945-194*. Diplomová práce. Technická univerzita v Liberci, Liberec 2005.

TOMÁŠEK, Dušan. *Konfidenti*. Praha: Orbis, 1991.

VESELÝ, Vilém, PIVOŇKOVÁ, Marie a Jiří KAVALÍR, ed. *Obecný zákoník občanský a souviselé zákony (podle stavu ke dni 1. února 1947)*. V Praze: V. Linhart, 1947. Právnická knihovna.

ZBOŘILOVÁ, Kristýna. *Mimořádný lidový soud v Chrudimi v letech 1945–1948*. Hradec Králové. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové. 2015.

ZIMMERMANN, Volker. *Sudetští Němci v nacistickém státě: politika a nálada obyvatelstva v říšské župě Sudety: (1938-1945)*. Praha: Argo, 2001.

ŽAMBERSKÁ, Jana, *Retribuční soudnictví – Mimořádný lidový soud v Plzni*. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Plzeň. 2010.

Internetové zdroje:

LANGHAMEROVÁ, Miroslava. Čeští vězni v koncentračním táboře Mauthausen 1938-1945. In: *Památník Terežín*. [online]. Aktualizováno 26. 4. 2017. Dostupné z: [Památník Terežín \(pamatnik-terezin.cz\)](http://pamatnik-terezin.cz).

LANGHAMEROVÁ, Miroslava. Databáze českých vězňů v koncentračního tábora Ravensbrück. In: *Památník Terežín*. [online]. Aktualizováno 26. 4. 2017. Dostupné z: [Památník Terežín \(pamatnik-terezin.cz\)](http://pamatnik-terezin.cz)

LANGHAMEROVÁ, Miroslava. Věznice gestapa v Malé pevnosti Terezín 1940-1945. In: *Památník Terezín*. [online]. Aktualizováno 26. 4. 2017. Dostupné z: [Památník Terezín \(pamatnik-terezin.cz\)](http://pamatnik-terezin.cz).

Vězeňská služba České republiky: Věznice Pardubice. Historie. [online]. [vid. 4. 6.2023]. Dostupné z: [Historie | Vězeňská služba České republiky \(vscr.cz\)](http://vscr.cz)

WINGFIELD DOVÁ, Nancy M. „Zdržet se pohlavního styku neboli“. Usměňování prostituce za Rakousko-Uherska a první republiky. In: *Dějiny a současnost*. [online]. [vid. 21. 9. 2016]. Dostupné z: [Dějiny a současnost, „Zdržet se pohlavního styku neboli“ \(dejinyasoucasnost.cz\)](http://dejinyasoucasnost.cz)

Seznam příloh

Příloha č. 1: Seznam udavačů souzených u Mimořádného lidového soudu v Mostě, v tzv. prvním retribučním období

Příloha č. 1: Seznam udavačů souzených u Mimořádného lidového soudu v Mostě, v tzv. prvním retribučním období

Číslo spisu	Jméno a příjmení	Datum narození	Bydliště	Národnost	Povolání	Hlavní přelčení	Výše rozsudku	Prostředí udání	Další provinění	Důvod udání	Rodinný stav	Udavačství
Ls 8/45	Berta Tomasová	8. 12. 1897	Třebošice	německá	v domácnosti	18. 12. 1945	13 let	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	muž; 1
Ls 16/45	Jindřiška Wittmanová	24. 12. 1907	Židovice	česká	v domácnosti	19. 12. 1945	10 let	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	muž a žena; 2
Ls 31/45	Václav Vrba	28. 11. 1896	Podbořany	německá	tovární dělník	11. 1. 1946	20 let	sousedství	§ 2, 3/2	poslech zahraničního rozhlasu	ženatý	muž; 1
Ls 37/45	Josef Erlbeck	27. 6. 1886	Most	německá	stavitel	11. 1. 1946	20 let	pracoviště	-	pracovní spory	ženatý	muž; 4
Ls 39/45	Willibald Urban	9. 12. 1897	Václavy	německá	dělník	29. 1. 1946	20 let	pracoviště	§ 5/2	nelegální obchod	svobodný	muž; 1
Ls 45/45	Johanna Fritschová	9. 8. 1897	Pařidla	německá	v domácnosti	25. 1. 1946	10 let	sousedství	-	sousedské spory	rozvedená	muž; 1
Ls 52/45	Anna Hnutová	16. 10. 1900	Bílina	česká	hostinská	12. 2. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	muž; 1
Ls 9/46	Julie Weissová	15. 9. 1894	Liběšice	německá	v domácnosti	13. 6. 1946	zproštěna viny	sousedství	§ 3/2	sousedské spory	vdaná	muž; 1
Ls 20/46	Alois Trappschuh	13. 9. 1903	Ervénice	německá	inženýr	12. 4. 1946	20 let	pracoviště	§ 2/4, 2, 3/2	sabotáž	ženatý	muž; 2
Ls 35/46	Rudolf Klenovský	24. 3. 1896	Most	německá	elektrotechnik	12. 2. 1946	20 let	pracoviště	§ 7/1, 5/2, 3/2	pracovní spory	ženatý	muž; 3
Ls 38/46	Anna Gebertová	10. 4. 1897	Louny	německá	v domácnosti	17. 1. 1946	trest smrti	rodina	-	rodinné konflikty	vdova	muž; 1
Ls 39/46	Karel Cába	13. 8. 1876	Cítoliby	česká	závozník	17. 1. 1946	zproštěn viny	různorodé	-	komunistická činnost	ženatý	muž; 2
Ls 40/46	Josef Kučera	10. 6. 1887	Černčice	německá	penzista	17. 1. 1946	10 let	sousedství	-	nelegální obchod	vdovec	muž; 1
Ls 41/46	Josef Ulrych	19. 10. 1919	Zvolenov	-	železniční zaměstnanec	17. 1. 1946	10 let	sousedství	-	nelegální obchod	ženatý	muž; 1
Ls 43/46	František Šedivý	29. 8. 1889	Domoušice	česká	rolník	18. 1. 1946	25 let	různorodé	§ 7/1	sabotáž	ženatý	muž, žena; 12
Ls 44/46	Eva Krausová	6. 7. 1901	Černčice	česká	v domácnosti	17. 1. 1946	13 let	rodina	§ 5/2 a, 5/2 b	rodinné konflikty	svobodná	muž; 2
Ls 57/46	Marie Mašková	8. 6. 1909	Kynšperk	německá	v domácnosti	20. 3. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	vdaná	žena; 1

Ls 58/46	Marie Lukešová	1. 4. 1897	Vyškov	česká	v domácnosti	20. 3. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	nelegální obchod	vdova	muž; 1
Ls 64/46	Viktoria Püschelová	1. 10. 1889	Horní Litvínov	německá	dělnice	11. 3. 1946	15 let	pracoviště	§ 3/2	protiněmecké výroky a smýšlení	vdova	muž; 1
Ls 83/46	František Sommer	9. 1. 1899	Most	německá	úředník	7. 5. 1946	zproštěn viny	různorodé	§ 2	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž, žena; 3
Ls 138/46	Hollitzerová, roz. Polla	23. 9. 1886	Ervénice	německá	v domácnosti	5. 3. 1946	13 let	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	žena; 1
Ls 148/46	Hugo Schneider	2. 4. 1899	Rauschengrund	německá	mlynář, pekař	13. 3. 1946	zproštěn viny	pracoviště	§ 3/2, 5/2	pracovní spory	ženatý	muž; 1
Ls 165/46	Gustav Hunke	25. 3. 1896	Mrsklesy,	německá	pokryvač	5. 4. 1946	12 let	pracoviště	NSDAP	pracovní spory	ženatý	muž; 1
Ls 166/46	Marie Ringelhanová	31. 1. 1910	Bílina	německá	dělnice	5. 4. 1946	6 let	pracoviště	-	pomoc zajatcům	vdaná	muž; 1
Ls 167/46	Erwin Jarschel	21. 2. 1902	Chomutov	německá	soustružník	22. 3. 1946	20 let	sousedství	§ 3/2	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 175/46	Maximilian Krisch	31. 12. 1879	Louny	česká	penzista	19. 3. 1946	5 let	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	-	muž; 1
Ls 176/46	František Jakoubě	13. 9. 1902	Toužetín	česká	zahradník	-	spáchal sebevraždu	sousedství	-	nelegální obchod	ženatý	muž; 2
Ls 179/46	Arnošt Frýdecký	2. 10. 1908	Louny	česká	železniční zaměstnanec	19. 3. 1946	10 let	sousedství	§ 5, 9	pracovní spory	-	muž; 5
Ls 187/46	Anežka Meixnerová	20. 4. 1883	Most	německá	zahradnice	8. 3. 1946	zproštěna viny	pracoviště	§ 5/2	pracovní spory	svobodná	muž; 1
Ls 188/46	Angela Kleckerová	6. 4. 1898	Most	německá	bývalá dozorkyně	7. 5. 1946	zproštěna viny	pracoviště	§ 3/2, 6/1	protiněmecké výroky a smýšlení	vdova	žena; 1
Ls 222/46	Albín Bartl	6. 8. 1894	Vejprty	německá	majitel prodejny tabáku	-	uprchl	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 236/46	Antonín Rapprich	30. 6. 1905	Chudeřín	německá	elektrotechnik	8. 4. 1946	15 let	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 274/46	Jan Tuch	22. 10. 1903	Petrohrad	německá	duchovní	20. 8. 1946	zproštěn viny	pracoviště	§ 3/2	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 285/46	Julius Schmidt	21. 7. 1889	Kněžice	německá	mlynář	13. 6. 1946	20 let	sousedství	§ 3/2, 2	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1

Ls 297/46	František Jungbauer	2. 5. 1898	Kopisty	německá	kominík	20. 6. 1946	18 let	pracoviště	§ 2	sabotáž	ženatý	muž; 2
Ls 298/46	Oldřich Elznic	10. 8. 1903	Louny	česká	obchodník	29. 4. 1946	2 roky	pracoviště	-	nelegální obchod	-	muž; 2
Ls 299/46	Stanislav Zelený	20. 10. 1893	Černocho	česká	holič	-	spáchal sebevraždu	-	§ 3/1	sousedské spory	ženatý	-
Ls 300/46	Jan Zelený	6. 6. 1925	Černocho	česká	úředník	3. 5. 1946	10 let	sousedství	§ 3	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 13
Ls 301/46	Václav Kučera	8. 6. 1904	Černocho	česká	rolník	3. 5. 1946	trest smrti	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 10
Ls 303/46	Vladimír Polák	3. 3. 1906	Louny	česká	pokladník	15. 5. 1946	zproštěn viny	pracoviště	§ 3/1	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 5
Ls 304/46	Jaroslav Polák	30. 3. 1876	Louny	česká	železniční zaměstnanec	14. 5. 1946	10 let	pracoviště	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 305/46	Růžena Motýčková	21. 3. 1905	Louny	česká	v domácnosti	2. 5. 1946	19 let	pracoviště	-	pracovní spory	vdaná	muž; 1
Ls 306/46	Antonín Šaloun	19. 1. 1912	Černčice	česká	krejčí	7. 5. 1946	3 roky	různorodé	-	udání osob židovského původu	ženatý	muž; 3
Ls 307/46	Václav Miler	31. 12. 1897	Kočov	česká	dělník	30. 4. 1946	10 let	sousedství	-	sousedské spory	-	muž; 1
Ls 309/46	Jindřich Rochlitz	21. 8. 1906	Louny	německá	vládní komisař Loun	28. 6. 1946	doživotí	různorodé	§ 3/1, 3/2, 5/2, 6/2, 10, 7/1	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 5
Ls 310/46	Valentín Hradil	25. 1. 1914	Peruc	česká	učitel	8. 5. 1946	doživotí	různorodé	§ 1/2, 5/2, 3/1	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 2
Ls 311/46	Jaroslav Šrůma	28. 11. 1904	Orasice	česká	rolník	21. 5. 1946	2 roky	sousedství	-	nelegální obchod	ženatý	muž; 2
Ls 347/46	Eleonora Proschová	18. 5. 1894	Dolní Jiřetín	německá	dělnice	17. 4. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdova	žena; 1
Ls 350/46	Josef Rutar	20. 6. 1902	Souš	německá	dozorce na šachtě	13. 6. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	ženatý	muž; 5
Ls 352/46	František Ballak	3. 5. 1896	Komořany	německá	zámečník	17. 4. 1946	12 let	sousedství	§ 2, 3/2,	pomoc zajatcům	ženatý	muž; 1
Ls 364/46	Karel Jackl	16. 11. 1903	Komořany	německá	horník	17. 4. 1946	20 let	sousedství	§ 2	pomoc zajatcům	ženatý	muž 1; žena 1

Ls 392/46	Hermína Bitterlingová	31. 8. 1914	Sinutec	německá	zemědělská dělnice	21. 5. 1946	10 let	sousedství	§ 3/2	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	muž; 1
Ls 397/46	Antonín Sochor	12. 6. 1912	Vilémov	česká	dělník	20. 8. 1946	zproštěn viny	pracoviště	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 408/46	Rudolf Hutta	1. 9. 1912	Tachov	německá	dělník	18. 7. 1946	zproštěn viny	pracoviště	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 416/46	Gustav Klimm	20. 7. 1892	Řeřichy	německá	učitel	21. 5. 1946	8 let	sousedství	§ 3/2	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	žena; 1
Ls 421/46	Eduard Grill	28. 7. 1906	Třebošice	německá	příslušník Schuppo	21. 5. 1946	16 let	pracoviště	-	pomoc zajatcům	-	muž 2; žena 1
Ls 431/46	Jaroslav Šaroch	30. 4. 1890	Louny	česká	obchodník	9. 9. 1946	10 let	sousedství	1, 3/2, 5/2, 6/2, 10	nelegální obchod	-	muž; 1
Ls 436/46	Emil Čadek	22. 5. 1895	Duchcov	česká	železniční zaměstnanec	3. 10. 1946	3 roky	sousedství	§ 5/2	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 440/46	Pavla Müllerová	17. 5. 1892	Most	německá	v domácnosti	3. 7. 1946	14 let	sousedství	§ 3/2	sousedské spory	vdaná	muž 2; žena 2
Ls 441/46	Emil Funk	22. 7. 1903	Střimice	německá	zámečník	3. 7. 1946	11 let	sousedství	§ 2	pomoc zajatcům	ženatý	muž; 1
Ls 446/46	Ferdinand Kaderschafka	19. 5. 1898	Most	německá	úředník	-	uprchl	sousedství	-	pracovní spory	-	muž; 1
Ls 447/46	Josefa Weisová	17. 2. 1946	Dolní Jiřetín	německá	v domácnosti	18. 7. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	svobodná	muž; 2
Ls 447/46	Berta Štěpánková	13. 5. 1906	Třebošice	německá	v domácnosti	18. 7. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	muž; 2
Ls 449/46	Michal Brantl	21. 9. 1891	Bílina	německá	dílovedoucí	3. 7. 1946	zproštěn viny	pracoviště	§ 2	pracovní spory	ženatý	muž; 1
Ls 452/46	Jaroslav Budinka	3. 11. 1907	Peruc	česká	bankovní úředník	16. 9. 1946	trest smrti	různorodé	§ 3/2, 3/1, 1, 9, 7	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž 17; žena 2
Ls 453/46	Eduard Milka	19. 10. 1890	Louny	česká	železniční zaměstnanec	17. 9. 1946	doživotí	různorodé	§ 3/1, 3/2, 1	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž 5; žena 1
Ls 459/46	Jan Dvořák	27. 8. 1904	Ústí nad Labem	česká	kamnář	21. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	§ 1/2, 5/2, 3/1	udání osob židovského původu	-	muž; 1
Ls 460/46	Václav Soukup	11. 9. 1902	Touchovice	česká	rolník	10. 9. 1946	15 let	různorodé	§ 5, 3/1, 5/2	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 13

Ls 461/46	Bedřich Efler	27. 1. 1887	Louny	česká	st. kapitán četnictva	25. 9. 1946	doživotí	různorodé	§ 7, 9	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž 19; žena 1
Ls 466/46	Marie Sittová	23. 7. 1900	Ervénice	německá	v domácnosti	27. 3. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	žena; 1
Ls 467/46	Jan Beránek	24. 5. 1899	Staňkovice	česká	hospodářský správce	9. 10. 1946	zproštěn viny	pracoviště	§ 5/2	pracovní spory	ženatý	žena; 22
Ls 468/46	Emilie Elsnicová	5. 12. 1909	Most	česká	v domácnosti	30. 8. 1946	zproštěna viny	sousedství	§ 10	pracovní spory	vdaná	muž; 1
Ls 477/46	Osvald Patzák	2. 1. 1889	Most	německá	řezník	27. 8. 1946	zproštěn viny	pracoviště	-	pracovní spory	-	muž; 1
Ls 480/46	Anna Lorbelová	27. 4. 1891	Žatec	německá	v domácnosti	30. 8. 1946	12 let	sousedství	-	pomoc zajatcům	vdaná	žena; 1
Ls 480/46	Emilie Wartuschová	31. 7. 1899	Žatec	německá	v domácnosti	30. 8. 1946	12 let	sousedství	-	pomoc zajatcům	vdaná	žena; 1
Ls 483/46	Miroslava Funková	12. 8. 1898	Hostomice	česká	v domácnosti	2. 10. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	sousedské spory	vdaná	žena; 1
Ls 486/46	Marie Strachotová	6. 12. 1891	Praha Vysočany	česká	v domácnosti	22. 11. 1946	8 měsíců	rodina	-	rodinné konflikty	vdaná	muž 1; žena 1
Ls 491/46	František Grund	12. 11. 1893	Černčice	německá	zedník	17. 9. 1946	10 let	pracoviště	§ 2, 5/2	pracovní spory	ženatý	muž; 1
Ls 502/46	Raimund Bittner	9. 5. 1894	Vejprty	německá	továrník	9. 9. 1946	zproštěn viny	rodina	-	pomoc zajatcům	ženatý	žena; 2
Ls 504/46	Štěpán Stippel	7. 2. 1899	Dlouhá louka	německá	lesní	-	uprchl	sousedství	§ 5/2	pracovní spory	ženatý	muž; 5
Ls 505/46	František Strauch	12. 3. 1898	Chomutov	německá	strojník v t. Mannesmann	11. 9. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	sousedské spory	ženatý	žena; 1
Ls 505/46	Marie Strauchová	31. 5. 1896	Chomutov	česká	v domácnosti	11. 9. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	sousedské spory	vdaná	žena; 1
Ls 506/46	Václav Hanka	31. 3. 1891	Třebušice	česká	horník	30. 8. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 509/46	Marta Holá	10. 8. 1902	Horní Litvínov	německá	v domácnosti	30. 8. 1946	10 let	sousedství	-	pomoc zajatcům	vdaná	muž; 1
Ls 511/46	František Kašpar	26. 3. 1905	Mariánské Radčice	německá	horník	13. 9. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1

Ls 513/46	Josef Konrád	30. 9. 1919	Bílina	německá	kreslíř	2. 10. 1946	10 let	sousedství	§ 2	protiněmecké výroky a smýšlení	svobodný	muž; 1
Ls 516/46	Antonín Bahnweg	14. 3. 1907	Hnojnice	německá	úředník	19. 9. 1946	5 let	sousedství	-	sousedské spory	rozloučen	muž; 1
Ls 518/46	Josefa Rückhaufová	19. 7. 1907	Údlice	německá	v domácnosti	17. 9. 1946	10 let	sousedství	-	pomoc zajatcům	vdaná	muž; 1
Ls 523/46	Anna Pilzová	14. 4. 1896	Tvrđina	německá	rolnice	17. 9. 1946	zproštěna viny	pracoviště	-	sabotáž	vdova	muž; 1
Ls 526/46	Ferdinand Libsch	24. 12. 1899	Litvínov	německá	horník	24. 12. 1946	postoupeno	postoupeno	§ 2	pracovní spory	ženatý	
Ls 528/46	Richard Pobel	23. 11. 1898	Most	německá	instalatér	17. 9. 1946	10 let	sousedství	§ 2, 9	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 535/46	Marie Svobodová	14. 6. 1913	Horní Jiřetín	česká	v domácnosti	18. 10. 1946	zproštěna viny	sousedství	§ 5/2	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	žena; 2
Ls 536/46	Kateřina Sekyrková	27. 4. 1903	Záluží	česká	v domácnosti	17. 9. 1946	10 let	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž 1; žena 1
Ls 537/46	Josef Geschwindt	9. 10. 1895	Domounice	německá	horník	9. 10. 1946	5 let	sousedství	§ 3/2, 5/2	pomoc zajatcům	-	muž; 2
Ls 539/46	Oskar Malý	7. 5. 1907	Most	česká	dělník	20. 9. 1946	12 let	sousedství	§5/2	poslech zahraničního rozhlasu	ženatý	muž; 2
Ls 539/46	Marie Malá	3. 3. 1917	Most	česká	v domácnosti	20. 9. 1946	12 let	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	vdaná	muž; 2
Ls 559/46	František Dlouhý	23. 2. 1907	Louny	česká	obchodní příručí	7. 2. 1947	10 let	sousedství	§ 3/2, 3/1, 1, 9, 7	udání osob židovského původu	ženatý	žena; 1
Ls 562/46	Hermann Gröger	13. 1. 1889	Most	německá	-	4. 10. 1946	zproštěn viny	pracoviště	-	pracovní spory	ženatý	muž; 4
Ls 568/46	Cyril Mikulaj	6. 1. 1920	Ružomberok-Rybárpole	slovenská	strojní zámečník	20. 2. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 2
Ls 569/46	František Čech	22. 10. 1874	Most	česká	penzista	14. 10. 1946	zproštěn viny	sousedství	§ 9	udání osob židovského původu	-	žena; 2
Ls 571/46	Albína Stouřilová		Čepirohy	česká	soukromnice	9. 10. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	rozvedená	muž; 1
Ls 576/46	Aloisie Plascheová	18. 12. 1906	Bílina	německá	uklízečka	18. 10. 1946	zproštěna viny	rodina	-	poslech zahraničního rozhlasu	rozvedená	muž; 3
Ls 585/46	Antonín Koniček	6. 12. 1918	Litvínov	německá	dělník	-	uprchl	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1

Ls 586/46	Josef Ryjant	8. 2. 1895	Čermníky	česká	zemědělec	23. 10. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	nelegální obchod	ženatý	muž 1; žena 1
Ls 596/46	Augustin Jahn	18. 11. 1888	Louny	německá	cenový kontrolor	31. 10. 1946	10 let	sousedství	§ 3/2	udání osob židovského původu	-	muž; 1
Ls 598/46	Vilém Hoffman	1. 8. 1908	Líšťany	německá	dělník	31. 10. 1946	10 let	sousedství	§ 2, 7/1	rodinné konflikty	-	muž; 1
Ls 606/46	Otto Kollert	10. 1. 1912	Záluží	německá	báňský inženýr	-	sebevražda	pracoviště	-	pracovní spory	ženatý	muž; 2
Ls 612/46	Hanuš Kunst	14. 5. 1909	Hostomice	česká	dělník	23. 10. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	udání osob židovského původu	ženatý	muž; 1
Ls 617/46	Hermína Fischerová	27. 8. 1893	Syrovce	německá	v domácnosti	9. 10. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	sousedské spory	vdaná	muž 1; žena 2
Ls 618/46	Rudolf Tippner	25. 3. 1882	Louny	německá	zedník	-	odsunut	-	-	komunistická činnost	-	muž; 1
Ls 618/46	Albín Beer	18. 9. 1888	Líčkov	německá	obchodník	-	odsunut	-	-	komunistická činnost	-	muž; 1
Ls 618/46	Robert Weis	19. 4. 1886	Líčkov	německá	krejčí	-	odsunut	-	-	komunistická činnost	-	muž; 1
Ls 619/46	František Pecinka	6. 7. 1888	Donín	česká	strojník	22. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 620/46	Josef Brázda	20. 3. 1907	Donín	česká	rolník	11. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	-	muž; 1
Ls 621/46	Arnošt Seidel	2. 8. 1902	Vejprty	německá	mistr	23. 10. 1946	zproštěn viny	sousedství	§ 1/1, 2	pomoc zajatcům	ženatý	žena; 1
Ls 623/46	Antonín Schramek	10. 10. 1893	Světec	německá	strojník	28. 11. 1946	20 let	sousedství	§ 2, 3/2, 5/2	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 625/46	František Loh	16. 3. 1891	Světec	německá	kovář	23. 10. 1946	zproštěn viny	sousedství	§ 3/2	poslech zahraničního rozhlasu	ženatý	rodina
Ls 633/46	František Sander	10. 4. 1900	Chudeřice	německá	horník	16. 10. 1946	trest smrti	pracoviště	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 634/46	Václav Marwan	4. 9. 1899	Radovesice	německá	horník	16. 10. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 635/46	Anna Suchantová	15. 1. 1903	Bílina	německá	kantýnská	19. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	-	muž; 1
Ls 636/46	Josef Heidel	6. 1. 1879	Chrámce	německá	rolník	14. 10. 1946	zproštěn viny	sousedství	§ 3/2	pomoc zajatcům	ženatý	muž; 1
Ls 638/46	Jindřich Klem	29. 4. 1899	Vtelno	německá	rolník	7. 10. 1946	zproštěn viny	sousedství	§ 3/2	pomoc zajatcům	ženatý	žena; 1

Ls 638/46	Emma Klemová	6. 6. 1900	Vteln	německá	v domácnosti	7. 10. 1946	zproštěna viny	sousedství	§ 3/2	pomoc zajatcům	vdaná	žena; 1
Ls 642/46	Albert Bittner	11. 4. 1876	Most	německá	drogista	29. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	§ 5/2	sousedské spory	-	muž; 2
Ls 645/46	Františka Prassecová	4. 5. 1904	Třebušice	německá	v domácnosti	16. 10. 1945	16 měsíců	sousedství	-	pomoc zajatcům	vdaná	žena; 3
Ls 647/46	Antonín Čihař	2. 10. 1896	Horní Jiřetín	německá	klempíř	2. 1. 1947	15 let	pracoviště	§ 5/2	pracovní spory	ženatý	muž; 3
Ls 648/46	Amálie Peschková	5. 9. 1909	Žatec	česká	v domácnosti	-	1. 9. 1946 odsun	sousedství	-	sousedské spory	rozvedená	žena; 1
Ls 649/46	Erich Knie	11. 10. 1909	Michalovice	německá	stavební inženýr	2. 1. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	sousedské spory	ženatý	muž; 2
Ls 650/46	Marta Flicherová	19. 1. 1922	Nové Sedlo	německá	v domácnosti	25. 10. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	žena; 1
Ls 650/46	Růžena Holzová	13. 3. 1897	Nové Sedlo	německá	v domácnosti	25. 10. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	žena; 1
Ls 651/46	Anna Richterová	20. 1. 1904	Blažim	česká	dělnice	25. 10. 1946	zproštěna viny	sousedství	§ 5/2	sousedské spory	vdaná	rodina
Ls 652/46	Barbora Grosschupová	21. 6. 1901	Chomutov	německá	v domácnosti	31. 10. 1946	12 let	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdova	žena; 1
Ls 654/46	Karel Freier	16. 12. 1899	Ervénice	německá	dělník	31. 10. 1946	zproštěn viny	pracoviště	§ 6, 5/2	pracovní spory	-	muž; 1
Ls 656/46	Václav Keil	6. 3. 1886	Kamenný Lom	německá	domácí výrobce	11. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	komunistická činnost	-	muž; 1
Ls 656/46	Augustina Wehlová	26. 3. 1915	Chomutov	německá	čišnice	11. 11. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	komunistická činnost	-	muž; 1
Ls 656/46	Václav Keil	6. 3. 1886	Kamenný Lom	německá	domácí výrobce	11. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 658/46	Edgar Pach	13. 12. 1900	Hořany	německá	vedoucí bagru	21. 10. 1946	10 let	sousedství	-	pomoc zajatcům	ženatý	muž; 1
Ls 660/46	Augusta Jechová	10. 3. 1906	Most	německá	v domácnosti	25. 10. 1946	zproštěna viny	rodina	-	rodinné konflikty	vdaná	žena; 1
Ls 668/46	František Rozsypal	11. 1. 1906	Ladunka	česká	národní správce hospodářství	4. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	ženatý	žena; 1
Ls 669/46	Anna Šreková	28. 7. 1899	Lipenec	česká	v domácnosti	18. 11. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	sousedské spory	vdaná	žena; 4

Ls 672/46	Marie Hlavatá	19. 4. 1902	Horní Litvínov	německá	dělnice	4. 11. 1946	5 let	sousedství	-	sousedské spory	vdova	muž; 1
Ls 677/46	Alfred Reiter	3. 4. 1897	Třebošice	německá	dělník	4. 12. 1946	zproštěn viny	sousedství	§ 3/2, 1, 2	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 681/46	Josef Schramm	29. 4. 1883	Podbořánky	německá	rolník	3. 12. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	sousedské spory	ženatý	muž; 1
Ls 682/46	Mořic Müller	6. 4. 1907	Jirkov	německá	dělník	22. 11. 1946	5 let	sousedství	-	pomoc zajatcům	ženatý	žena; 1
Ls 683/46	Josef Fritz	13. 6. 1901	Lipno	německá	rolník	-	1946 uprchl	sousedství	§ 2, 5, 9	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 687/46	Karel Keisler	1. 8. 1904	Křižatky	německá	zedník	19. 2. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 2	nejasné okolnosti	-	muž; 1
Ls 689/46	Alfred Kunert	26. 4. 1899	Krupka	německá	důlní inženýr	3. 1. 1947	zproštěn viny	pracoviště	§ 2, 5/2	pracovní spory	-	muž; 3
Ls 691/46	MUDr. Karel Gröschel	16. 11. 1905	Radonice	německá	praktický lékař	18. 12. 1946	zproštěn viny	pracoviště	§ 2, 5/2, 7/3	sabotáž	ženatý	cca 40 osob
Ls 693/46	Josef Heinzl	6. 9. 1906	Otěvčky	německá	kameník	-	1946 odsunut	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 698/46	Alois Srb	12. 10. 1914	Chudeřice	německá	dělník	28. 11. 1946	doživotí	sousedství	§ 2, 3/2, 7/2, 8/2	rodinné konflikty	-	muž; 1
Ls 699/46	Josef Ulrich	6. 9. 1911	mutov, okr. Chom	německá	inženýr	-	1946 uprchl	sousedství	§ 2	udání osob židovského původu	ženatý	muž; 1
Ls 700/46	Anna Nekolová	28. 10. 1910	Hrdlovka	německá	švadlena	27. 11. 1946	15 let	sousedství	§ 8/2, 7/2	sousedské spory	rozloučená	muž; 1
Ls 701/46	Adolf Rothe	30. 11. 1893	Most	německá	řídící učitel ve výslužbě	8. 11. 1946	zproštěn viny	pracoviště	-	pracovní spory	ženatý	žena; 1
Ls 702/46	Karel Mohr	4. 1. 1906	Kopisty	německá	důlní inženýr	18. 10. 1946	zproštěn viny	pracoviště	-	pracovní spory	-	muž; 3
Ls 704/46	Ewald Loos	20. 9. 1909	Milčeves	německá	rolník	22. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	ženatý	několik rodin
Ls 705/46	Albín Fiedler	19. 8. 1889	Vejprty	německá	polír	-	1945 uprchl	sousedství	§ 3/2	komunistická činnost	ženatý	muž; 1
Ls 705/46	Rudolf Schwarz	25. 2. 1910	Vejprty	německá	tkadlec	-	1946 odsunut	sousedství	-	komunistická činnost	svobodný	muž; 1
Ls 706/46	Václav Šlehofer	19. 9. 1907	Kadaň	česká	zedník	27. 11. 1949	doživotí	sousedství	-	sousedské spory	ženatý	více osob

Ls 708/46	Josef Wertan	27. 7. 1893	Údlice	německá	dělník	21. 11. 1946	5 let	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 2
Ls 709/46	Josef Červenka	13. 3. 1907	Most	česká	řidič	14. 4. 1947	zproštěn viny	pracoviště	-	pracovní spory	-	muž; 1
Ls 713/46	Adolf Horák	4. 1. 1910	Vteln	německá	horník	15. 11. 1946	10 let	pracoviště	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 2
Ls 714/46	Bedřich Semm	21. 5. 1880	Černčice	německá	cestář	18. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	§ 3/2, 5/2	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 715/46	Karel Seidl	2. 1. 1895	Žďár	německá	rolník	-	1946 odsunut	sousedství	§ 3/1	sousedské spory	ženatý	-
Ls 716/46	Antonín Reigl	20. 1. 1909	Řeřichy	německá	rolník	22. 11. 1946	15 let	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	ženatý	muž 3; žena 1
Ls 717/46	Karel Klinger	17. 9. 1895	Žihle	německá	dělník	20. 11. 1946	12 let	sousedství	§ 2	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 721/46	Karel Dietze	7. 2. 1906	Ervěnice	německá	horník	13. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	§ 8/2, 7/2	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 722/46	Anna Kreimová	30. 6. 1908	Souš	německá	posluhovačka	7. 11. 1946	10 let	sousedství	§ 3/2	protiněmecké výroky a smýšlení	vdova	muž; 1
Ls 723/46	Františka Lisnerová	31. 1. 1906	Velká Chmelištná	německá	v domácnosti	11. 11. 1946	7 let	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž 1; žena
Ls 725/46	Rudolf Wunsch	12. 3. 1914	Želénky	německá	horník	22. 11. 1946	zproštěn viny	pracoviště	§ 2, 5/2	pomoc zajatcům	ženatý	muž; 1
Ls 735/46	František Kratzer	16. 3. 1886	Letov	německá	majitel hospodářství	-	odsunut	sousedství	arel a Jana Kratz	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 736/46	Vilém Maršálek	2. 9. 1909	Hrdlovka	česká	horník	5. 12. 1946	20 let	sousedství	§ 2	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 746/46	Max Ullrich	3. 2. 1896	Strupčice	německá	rolník	5. 11. 1946	zproštěn viny	pracoviště	§ 2, 5/2	sabotáž	ženatý	muž; 1
Ls 747/46	Josef Rziha	23. 3. 1900	Dolní Jiřetín	německá	elektromistr	12. 11. 1946	zproštěn viny	pracoviště	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 748/46	Žofie Veitová	6. 10. 1900	Horní Litvínov	německá	v domácnosti	5. 11. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	muž; 1
Ls 749/46	Gustav Scholz	10. 7. 1893	Žihle	německá	ředitel cihelny	-	zemřel	pracoviště	-	pracovní spory	ženatý	muž; 1
Ls 751/46	Jan Kriegelstein	7. 5. 1894	Most	německá	automechanik	12. 11. 1946	zproštěn viny	pracoviště	-	pracovní spory	-	muž; 2

Ls 755/46	Anna Bohmannová	6. 12. 1885	Žatec	německá	v domácnosti	5. 11. 1946	zproštěna viny	sousedství	§ 3/2	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	žena; 1
Ls 759/46	Terezie Wagnerová	13. 8. 1884	Záluží	německá	v domácnosti	-	1946 odsunuta	sousedství	§ 3/1	pomoc zajatcům	vdaná	žena; 2
Ls 762/46	Růžena Löhrová	9. 1. 1889	Dolní Jiřetín	německá	v domácnosti	25. 10. 1946	zproštěna viny	sousedství	§ 3/2	protiněmecké smýšlení a výroky	svobodná	žena; 1
Ls 762/46	Václav Jelínek	25. 9- 1895	Horní Jiřetín	česká	horník	25. 10. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	svobodný	žena; 1
Ls 763/46	Bedřich Schleinitz	11. 7. 1892	Bílina	německá	dílovedoucí	8. 11. 1946	12 let	pracoviště	§ 2, 3/2	pracovní spory	ženatý	muž; 1
Ls 768/46	Pavla Kalousková	23. 7. 1909	Most	česká	dělnice	12. 11. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 770/46	Marie Kohlertová	14. 5. 1903	Bečov	německá	v domácnosti	5. 11. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	žena; 1
Ls 771/46	Anna Hilkertová	8. 7. 1915	Hostomice	německá	v domácnosti	26. 11. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 773/46	Karel Hosinger	5. 7. 1922	Horní Litvínov	česká	strojní zámečnick	12. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 775/46	Václav Pecha	11. 9. 1901	Nové Město	česká	autodopravce	27. 11. 1946	zproštěn viny	pracoviště	-	poslech zahraničního rozhlasu	svobodný	muž; 1
Ls 776/46	Theodor Mayerhofer	23. 1. 1901	Brixlegg	rakouská	úředník	3. 1. 1947	10 let	spis ztracen	-	různorodé	ženatý	5-6 osob
Ls 778/46	Alois Geier	28. 3. 1918	Vysoká Libyň	německá	řezník	20. 1. 1947	10 let	sousedství	§ 2	nelegální obchod	-	muž; 1
Ls 779/46	Rudolf Eckert	25. 8. 1881	Most	německá	zedník	8. 11. 1946	15 měsíců	sousedství	-	sousedské spory	ženatý	muž; 1
Ls 783/46	Angela Wudyová	18. 5. 1899	Horní Litvínov	německá	posluhovačka	8. 11. 1946	zproštěna viny	sousedství	§ 5/2	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	žena; 1
Ls 788/46	Jindřich Kluge	27. 2. 1893	Jenišův Újezd	německá	zedník	10. 12. 1946	zproštěn viny	pracoviště	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 788/46	František Herrmann	22. 7. 1878	Duchcov	německá	stavitel	10. 12. 1946	zproštěn viny	pracoviště	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 790/46	Markéta Zimmermannová	19. 11. 1913	Chudeřín	německá	čišnice	8. 11. 1946	zproštěna viny	pracoviště	-	protiněmecké výroky a smýšlení	svobodná	muž; 1
Ls 797/46	Arnošt Dostál	7. 7. 1905	Vilémov	německá	klempíř	-	uprchl	pracoviště	§ 2	pracovní spory	ženatý	muž; 2
Ls 798/46	Augusta Kaiserová	22. 9. 1896	Přívzlaky	německá	v domácnosti	8. 11. 1946	zproštěna viny	pracoviště	§ 3/2	pracovní spory	vdaná	žena; 1

Ls 801/46	František Leitner	6. 2. 1903	Kopisty	německá	zedník	27. 11. 1946	10 let	sousedství	§ 3/2	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	žena; 1
Ls 801/46	Ida Pokorná	27. 1. 1891	Kopisty	německá	uklížečka	27. 11. 1946	zproštěna viny	sousedství	§ 7/1	protiněmecké výroky a smýšlení	vdova	žena; 1
Ls 808/46	Reinhold Klemm	15. 5. 1895	Most	německá	dopravní inspektor	-	uprchl	pracoviště	§ 3/2, 5/2	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž 6; žena 1
Ls 814/46	Anna Riedlová	3. 9. 1914	Chrášťany	německá	dělnice	22. 11. 1946	10 let	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	muž; 1
Ls 817/46	Emil Partisch	23. 7. 1913	Most	německá	dělník	4. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	§ 2	sousedské spory	ženatý	muž; 2
Ls 818/46	Růžena Kubínová	24. 8. 1880	Most	česká	v domácnosti	-	zemřela v nemocnici	sousedství	-	sousedské spory	vdaná	žena; 1
Ls 826/46	Arnošt Immer	21. 9. 1887	Ervénice	německá	hajný	7. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	pomoc zajatcům	ženatý	žena; 1
Ls 827/46	Ludvík Fischer	8. 11. 1889	Radonice	německá	pekař	27. 11. 1946	18 let	pracoviště	-	pracovní spory	vdovec	muž; 2
Ls 828/46	Jindřich Köhler	19. 8. 1902	Most	německá	kominík	-	odsunut	sousedství	§ 3/1	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 2
Ls 830/46	Antonie Kleirová	18. 10. 1910	Semánkovice	německá	dělnice	3. 1. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	muž; 1
Ls 830/46	Albína Kleinová	-	Lišany	německá	dělnice	3. 1. 1947	12 let	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 830/46	Františka Martincová	1. 12. 1899	Lišany	německá	dělnice	3. 1. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	muž; 1
Ls 831/46	Oskar Korner	5. 9. 1897	Litvínov	německá	hlídač	-	uprchl	sousedství	§ 2	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 832/46	Antonín Panhans	3. 6. 1894	Miřetice	německá	majitel továrny	9. 12. 1946	zproštěn viny	sousedství	§ 7/1, 3/1	sousedské spory	-	muž; 1
Ls 835/46	Jaroslav Sobotka	27. 11. 1914	Osek	česká	nástrojař a svářeč	3. 1. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	sousedské spory	ženatý	muž; 1
Ls 841/46	Josef Illner	16. 12. 1888	Suniperk	německá	lesní dělník	18. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	§ 2, 5/2	sousedské spory	ženatý	žena; 1
Ls 842/46	Ervín Löbl	6. 8. 1891	Chomutov	německá	vrátný	19. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	§ 3/1	sousedské spory	-	žena; 1
Ls 843/46	Václav Glockner	15. 8. 1906	Dřinec	německá	zedník	19. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	§ 2, 3/2, 8/2	sousedské spory	ženatý	muž; 1

Ls 857/46	František Ulm	24. 11. 1887	Křižanov	německá	hajný	-	1946 uprchl	sousedství	§ 2	pomoc zajatcům	ženatý	muž; 1
Ls 858/46	Vlastimil Frank	23. 3. 1904	Bělá u Podmokel	česká	šofér	13. 12. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	sousedské spory	-	muž; 1
Ls 860/46	Josef Jošt	19. 11. 1891	Domoušice	česká	horník	29. 11. 1946	10 let	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	vdovec	muž; 2
Ls 861/46	Karel Leifer	28. 8. 1911	-	česká	dělník	28. 11. 1946	15 let	sousedství	§ 3/1, 1	nelegální obchod	ženatý	žena; 1
Ls 863/46	Lambert Krpál	14. 9. 1894	Újezd u Tišnova	česká	-	20. 1. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 3/2, 7/1	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 8
Ls 870/46	Karel Liebscher	14. 3. 1902	Duchcov	německá	-	7. 1. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 2, 3/2, 8/2	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	žena; 1
Ls 871/46	Antonín König	15. 9. 1891	Dolánky	německá	horník	29. 11. 1947	15 let	sousedství	§ 5/2, 8/2	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 879/46	František Tříška	31. 12. 1896	České Zlatníky	německá	horník	3. 1. 1947	15 let	sousedství	-	pomoc zajatcům	ženatý	žena; 1
Ls 884/46	Václav Diršmied	15. 2. 1898	Žihle	česká	dělník	27. 11. 1946	zproštěn viny	rodina	-	pomoc zajatcům	vdovec	žena; 1
Ls 891/46	Rudolf Fugner	31. 3. 1911	Ervénice	německá	soustružník	-	1946 odsunut	sousedství	SA, NSDAP	poslech zahraničního rozhlasu	ženatý	muž; 2
Ls 909/46	Ing. Emanuel Bajer	28. 6. 1906	Teplice	česká	inženýr	27. 11. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	pomoc zajatcům	ženatý	muž; 1
Ls 910/46	Olga Halbgebauerová	18. 1. 1906	Jirkov	německá	dělnice	2. 12. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	žena; 1
Ls 936/46	Willibald Ziegelschmied	7. 7. 1908	Mnichov	německá	zámečnický	-	uprchl	rodina	§ 3/1	rodinné konflikty	rozvedený	žena; 1
Ls 942/46	Rudolf Sobotka	8. 9. 1894	Bílina	česká	horník a hostinský	10. 4. 1947	5 let	různorodé	-	různorodé	ženatý	muž 6; žena 1
Ls 947/46	Josefa Klausová	5. 10. 1878	Louny	česká	v domácnosti	17. 4. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	sousedské spory	-	muž; 1
Ls 950/46	Lidmila Ptáčková	26. 12. 1899	Louny	česká	v domácnosti	4. 12. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	žena; 1
Ls 952/46	Jaroslav Moutelík	21. 12. 1911	Most	česká	nadporučík čs. armády	12. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	sousedské spory	ženatý	muž 2; žena 1
Ls 953/46	Karel Svoboda	10. 12. 1913	Lenešice	česká	dělník	11. 3. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	nelegální obchod	-	muž; 1

LS 956/46	Max Planer	13. 10. 1903	Ervénice	německá	horník	11. 12. 1946	zproštěn viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 966/46	Jindřich Selinger	15. 12. 1909	-	německá	kovář	11. 12. 1946	zproštěn viny	pracoviště	-	pomoc zajatcům	-	žena; 1
Ls 970/46	František Imbr	16. 7. 1901	Louny	česká	zedník	8. 1. 1947	20 let	sousedství	-	udání osob židovského původu	-	muž; 1
Ls 972/46	Antonín Rödl	4. 12. 1898	Chomutov	německá	řezník	-	odsun	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 974/46	Zuzana Krausová	1. 5. 1919	Stupčice	německá	zemědělská dělnice	8. 1. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	pomoc zajatcům	svobodná	muž 1; žena 1
Ls 975/46	Václav Stutz	18. 5. 1904	Stranný	německá	dělník	2. 12. 1946	12 let	sousedství	§ 3/2	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 982/46	Antonín Suck	21. 9. 1895	-	německá	-	12. 11. 1946	zproštěn viny	pracoviště	§ 7/1	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 2
Ls 983/46	Ludvík Brandnern	13. 9. 1891	Litvínov	německá	domovník	-	zemřel	rodina	-	rodinné konflikty	ženatý	muž; 1
Ls 992/46	Josef Dengler	1. 4. 1883	-	německá	sedlácký pomocník	12. 12. 1946	12 let	pracoviště	-	pracovní spory	-	muž; 3
Ls 992/46	Karel Wolf	24. 3. 1897	Štětí	německá	inženýr	12. 12. 1946	12 let	pracoviště	-	pracovní spory	-	muž; 3
Ls 1001/46	Frieda Lavičková	17. 5. 1922	Bezděkov	německá	úřednice	-	Odsun	pracoviště	-	poslech zahraničního rozhlasu	vdaná	muž; 1
Ls 1010/46	Josef Machovec	12. 3. 1903	Vysoká Libyň	německá	zemědělský dělník	-	odsun	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 1019/46	Václav Vaic	8. 9. 1915	Kokonín	česká	dělník	16. 1. 1947	zproštěn viny	pracoviště	§ 5/2	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 1021/46	Anna Bittnerová	10. 6. 1926	Vtelno	česká	dělnice	12. 12. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	pomoc zajatcům	svobodná	žena; 1
Ls 1022/46	Ria Dollaková	24. 9. 1916	Most	německá	v domácnosti	-	odsun	sousedství	-	sousedské spory	svobodná	muž; 1
Ls 1024/46	Anna Boudová	10. 11. 1905	Břešťany	česká	zemědělská dělnice	12. 12. 1946	15 let	sousedství	§ 5/2	poslech zahraničního rozhlasu	-	žena 2; muž 1
Ls 1025/46	Božena Vokáčová	25. 2. 1909	Břežánky	česká	v domácnosti	21. 2. 1947	zproštěna viny	sousedství	§ 7/1	nelegální obchod	-	žena 2; muž 1

Ls 1027/46	Jan Schwaller	18. 4. 1884	Náhlov	německá	rolník	17. 12. 1946	15 let	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 3
Ls 1029/46	Eduard Vavrouš	30. 5. 1895	Louny	česká	elektromontér	11. 2. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 3/1, 3/2, 5/2	poslech zahraničního rozhlasu	-	muž; 1
Ls 1036/46	Marie Schulzová	21. 11. 1905	Ervénice	německá	v domácnosti	-	odsun	sousedství	-	sousedské spory	vdaná	žena; 1
Ls 1043/46	Ferdinand Ritter	2. 8. 1904	Hořenec	německá	-	-	odsun	pracoviště	§ 3/2	pracovní spory	ženatý	muž; 1
Ls 1045/46	Otto Geipl	26. 1. 1912	Ledvice	německá	sedlář	20. 12. 1946	zproštěn viny	rodina	-	poslech zahraničního rozhlasu	-	muž 1; žena 1
Ls 1049/46	Antonín Teuscher	22. 11. 1892	Žatec	německá	pekař	-	odsun	sousedství	-	sousedské spory	ženatý	muž; 1
Ls 1050/46	Karel Pietsch	19. 7. 1911	Droužkovice	německá	horník	19. 12. 1946	10 let	pracoviště	-	pracovní spory	-	muž; 3
Ls 1052/46	Hedvika Zítková	13. 6. 1887	Hrdlovec	německá	v domácnosti	19. 12. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	rodinné konflikty	vdaná	muž; 2
Ls 1053/46	Ladislav Kubálek	20. 5. 1888	Kyjice	rakouská	major ve výslužbě	16. 12. 1946	zproštěn viny	sousedství	§ 3/2, 5/2	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 1055/46	Antonie Černá	28. 5. 1896	Most	česká	dámská krejčová	24. 12. 1946	zproštěna viny	sousedství	-	pracovní spory	vdaná	žena; 1
Ls 1060/46	František Schwarz	21. 11. 1906	Kozolupy	německá	kovář	16. 12. 1946	zproštěn viny	pracoviště	-	sabotáž	-	muž; 1
Ls 1061/46	Robert Müller	13. 5. 1902	Lom u Mostu	německá	horník	9. 1. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 2, 5/2	sousedské spory	-	muž; 2
Ls 1065/46	Marie Součková	8. 4. 1900	Ervénice	česká	v domácnosti	24. 2. 1947	zproštěna viny	rodina	-	poslech zahraničního rozhlasu	rozvedená	muž; 1
Ls 1069/46	Johan Halajko	6. 7. 1897	Duchcov	ukrajinská	horník	10. 1. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	sousedské spory	-	muž; 5
Ls 1078/46	Adolf Kašpar	5. 11. 1898	Jenišův Újezd	německá	horní dozorce	-	22. 7. 1946 odsun	sousedství	§ 2	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 1079/46	Pavla Radler	26. 2. 1897	Bečov nad Teplou	německá	bývalá úřednice	15. 1. 1947	zproštěna viny	sousedství	§ 5/2	nelegální obchod	rozvedená	žena; 1
Ls 1081/46	Anna Lepková	11. 1. 1898	Hetov	česká	v domácnosti	10. 3. 1947	zproštěna viny	rodina	§ 5/2	rodinné konflikty	vdaná	muž; 1
Ls 1083/46	Františka Křiváčková	2. 5. 1889	Duchcov	česká	v domácnosti	24. 2. 1947	zproštěna viny	rodina	§ 5/2	rodinné konflikty	vdaná	muž; 2

Ls 1084/46	Antonie Voříšková	13. 6. 1894	Duchcov	česká	v domácnosti	24. 2. 1947	5 let	sousedství	-	sousedské spory	vdaná	muž 2; žena 1
Ls 1085/46	Marie Svobodová	26. 4. 1870	Praha II	německá	v domácnosti	25. 2. 1947	zproštěna viny	rodina	-	poslech zahraničního rozhlasu	vdova	muž; 3
Ls 1090/46	Anna Böcklová	1. 2. 1857	Velká Černoc	německá	v domácnosti	3. 1. 1947	10 let	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	muž; 1
Ls 1092/46	Reinhold Schöffel	17. 9. 1902	Louka u Horního Litvínova	německá	dělník	9. 1. 1947	10 let	sousedství	-	pomoc zajatcům	ženatý	žena; 1
Ls 1092/46	Ida Zikeschová	13. 6. 1908	Most	německá	-	9. 1. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	pomoc zajatcům	vdaná	žena; 1
Ls 1097/46	Alois Zimmermann	26. 8. 1901	Hořesedly	německá	kovář	22. 1. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 2, 3/2, 5/2, 8/2	pomoc zajatcům	-	muž; 1
Ls 1098/46	Ondřej Kremz	20. 12. 1904	Nemotice	česká	-	3. 3. 1947	zproštěn viny	pracoviště	§ 3/1, 5/2	pracovní spory	ženatý	muž; 5
Ls 1107/46	Ferdinand Pusch	23. 10. 1901	Křemýž	německá	mlynář	-	odsun	sousedství	NSDAP, NSKK	sousedské spory	rozvedený	muž; 1
Ls 1111/46	Marie Seilerová	10. 2. 1892	Most	německá	v domácnosti	27. 2. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	muž; 1
Ls 1112/46	Růžena Tůmová	14. 9. 1882	Praha 11	česká	v domácnosti	21. 4. 1947	5 let	sousedství	-	nelegální obchod	rozloučená	muž; 3
Ls 1115/46	Josef Guccinio	28. 4. 1898	Most	italská	obuvník	-	zemřel	pracoviště	-	sabotáž	ženatý	muž; 3
Ls 1118/46	František Koukal	23. 4. 1887	Most	německá	horník	-	zemřel v nemocnici	sousedství	-	pracovní spory	ženatý	muž; 1
Ls 1122/46	Marie Wirthová	12. 7. 1895	Spořice	německá	v domácnosti	-	odsun	sousedství	§ 3/2	přechovávání zbraní	-	muž; 1
Ls 1123/46	Antonín Gellert	10. 9. 1886	Křemýž	německá	mlynářský dělník	13. 1. 1947	zproštěna viny	pracoviště	-	sousedské spory	-	muž; 1
Ls 1124/46	Růžena Lišťanská	24. 5. 1898	Černčice	česká	učitelka	11. 3. 1947	5 let	sousedství	-	nelegální obchod	-	muž 3; žena 2
Ls 1125/46	Václav Pořt	14. 6. 1908	Hříškov	česká	kolář	11. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	sousedské spory	-	muž; 1
Ls 1129/46	Eduard Willitzer	18. 8. 1898	-	německá	truhlář	20. 2. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 2, 3/1	pracovní spory	-	muž; 1
Ls 1131/46	Bedřich Petermann	17. 5. 1890	Most	německá	soukromý	14. 1. 1947	zproštěn viny	pracoviště	§ 2, 3/1	pracovní spory	-	muž; 1

					úředník							
Ls 1133/46	František Smetana	20. 10. 1891	Podbořany	německá	holič	14. 1. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	sousedské spory	-	muž; 1
Ls 1134/46	Františka Menzatorová	14. 11. 1883	Ervénice	česká	horník	-	postoupeno krajskému soudu	sousedství	§ 3/1,	poslech zahraničního rozhlasu	ženatý	muž; 1
Ls 1134/46	František Menzator	14. 5. 1876	Ervénice	německá	v domácnosti	-	postoupeno krajskému soudu	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	vdaná	muž 1; žena 1
Ls 1135/46	Rudolf Grisel	9. 9. 1904	Vtelno	německá	rolník	18. 2. 1947	zproštěn viny	pracoviště	§ 3/1	pracovní spory	ženatý	žena; 1
Ls 1135/46	Anděla Griselová	26. 11. 1913	Vtelno	německá	v domácnosti	18. 2. 1947	zproštěna viny	pracoviště	§ 3/1	pracovní spory	vdaná	žena; 1
Ls 1136/46	Arnošt Seigel	23. 7. 1907	Brandov	německá	automechanik	-	odsunut	sousedství	§ 3/1	sousedské spory	ženatý	muž; 1
Ls 1136/46	Antonín Neubert	21. 1. 1914	Brandov	německá	řidič a zámečnick	-	odsunut	sousedství	§ 3/1	sousedské spory	ženatý	muž; 1
Ls 1144/46	Antonín Bielek	11. 5. 1886	Telecí-Šanov	německá	ředitel továrny	16. 1. 1947	zproštěn viny	pracoviště	§ 2	sousedské spory	-	muž; 2
Ls 1147/46	Adolf Libig	9. 8. 1906	Havraň	německá	tesař	-	odsun	pracoviště	§ 3/1	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 2
Ls 1152/46	Karel Rossmannith	11. 8. 1883	Poříčí nad Sázavou	německá	správce velkostatku	27. 1. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	sousedské spory	ženatý	ěkolik mužů a ž
Ls 1152/46	Pavla Rossmannithová	24. 9. 1886	Poříčí nad Sázavou	německá	v domácnosti	27. 1. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	sousedské spory	vdaná	ěkolik mužů a ž
Ls 1154/46	Karel Celerin	7. 1. 1908	Trnovany	česká	úředník	19. 3. 1947	6 let	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 1155/46	Josef Jaklin	3. 7. 1875	Žatec	česká	traťmistr	14. 1. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	sousedské spory	-	muž; 1
Ls 1163/46	Walter Mahner	23. 7. 1901	Březno	německá	správce velkostatku	-	odsun	pracoviště	§ 2	pracovní spory	ženatý	muž; 2
Ls 1164/46	Irma Sonnleitnerová	11. 12. 1907	Lom u Mostu	německá	-	3. 3. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	sousedské spory	vdova	žena; 1

Ls 1170/46	Božena Köhlerová	7. 4. 1889	Hrdlovec	česká	-	3. 3. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	žena; 1
Ls 1171/46	Karel Fidra	22. 12. 1905	Ústí nad Labem	česká	architekt	3. 3. 1947	zproštěn viny	pracoviště	-	pracovní spory	ženatý	muž; 2
Ls 1175/46	František Juna	22. 2. 1899	Ledvice	německá	horník	14. 1. 1947	8 let	sousedství	-	sousedské spory	-	muž; 1
Ls 1175/46	Pavla Junová	27. 2. 1906	Ledvice	německá	v domácnosti	14. 1. 1947	8 let	sousedství	-	nelegální obchod	-	muž; 1
Ls 1176/46	František Minařík	29. 7. 1913	Liščany	česká	zámečník	21. 3. 1947	5 let	sousedství	-	nelegální obchod	-	muž; 1
Ls 1177/46	Anna Rulíková	29. 3. 1891	Žatec	německá	-	-	odsun	sousedství	§ 2	protiněmecké výroky a smýšlení	vdova	žena; 2
Ls 1178/46	Václav Vondráček	30. 7. 1899	Volenice	česká	rolník	21. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 3/1, 5/2	nelegální obchod	-	muž; 2
Ls 1179/46	Antonín Anderle	23. 8. 1899	Černčice	německá	horník	-	odsun	sousedství	-	sousedské spory	ženatý	muž; 3
Ls 1184/46	Max Müller	6. 6. 1889	Komořany	německá	-	-	odsun	sousedství	§ 5	sousedské spory	ženatý	muž; 2
Ls 1186/46	Alois Čermák	7. 5. 1902	Louny	německá	obchodní cestující	17. 1. 1947	10 let	sousedství	-	sousedské spory	-	žena; 1
Ls 1189/46	Josef Stengel	19. 8. 1909	Horní Litvínov	německá	důlní měřič	15. 1. 1947	zproštěn viny	pracoviště	§ 2	sabotáž	ženatý	muž; 1
Ls 1201/46	Arnošt Groh	13. 3. 1901	Most	německá	horník	16. 1. 1947	zproštěn viny	pracoviště	§ 3/2	pracovní spory	-	několik osob
Ls 1204/46	Anna Wirknerová	3. 2. 1912	Most	německá	v domácnosti	22. 1. 1947	10 let	sousedství	-	sousedské spory	vdaná	žena; 1
Ls 1204/46	Karel Wirkner	2. 8. 1909	Most	německá	natěrač	22. 1. 1947	5 let	sousedství	-	sousedské spory	ženatý	muž; 1
Ls 1207/46	Rudolf Ehrlich	4. 8. 1889	Želénky	německá	tesař	22. 1. 1947	5 let	pracoviště	-	pomoc zajatcům	-	muž; 1
Ls 1211/46	Vilém Ruppert	14. 10. 1897	Jesenice	německá	obchodník	23. 1. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 3/2, 1	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	žena; 1
Ls 1223/46	Otakar Wacha	7. 3. 1883	Louny	německá	strojvedoucí	26. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	žena; 1
Ls 1224/46	Theodor Bolzáno	9. 2. 1895	Teplice	německá	dílovedoucí	27. 1. 1947	zproštěn viny	pracoviště	-	sabotáž	-	muž; 3
Ls 1226/46	Jan Haupt	26. 5. 1894	Louny	německá	dílenský	23. 1. 1947	zproštěn viny	pracoviště	-	pracovní spory	ženatý	muž; 3

					dozorce							
Ls 1226/46	Jan Cimr	18. 5. 1898	Chomutov	česká	dílenský železnice	23. 1. 1947	zproštěn viny	pracoviště	-	pracovní spory	ženatý	muž; 3
Ls 1229/46	Gustav Göttlicher	23. 2. 1900	Duchcov	německá	vedoucí skláren	-	odsun	pracoviště	SdP, NSKK, NSV	pracovní spory	ženatý	-
Ls 1231/46	Václav Strümpel	22. 9. 1906	Mirošovice	německá	horník	-	odsun	sousedství	§ 3/1	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 1243/46	Emil Palkoska	29. 12. 1902	Vlkov	německá	rolník	-	odsun	sousedství	§ 3/1	-	ženatý	-
Ls 1246/46	Eleonora Reismüllerová	4. 4. 1880	Havraň	německá	porodní asistentka	-	odsun	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	žena; 1
Ls 1253/46	Václav Buřt	15. 11. 1882	Brloh	česká	železniční zaměstnanec	24. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 3/1, 5/2	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 2
Ls 1255/46	Amálie Staňková	27. 9. 1903	Louny	česká	v domácnosti	20. 3. 1947	6 měsíců	sousedství	-	sousedské spory	-	-
Ls 1258/46	Jarmila Evingerová	10. 5. 1896	Postoloprty	česká	v domácnosti	19. 3. 1947	zproštěna viny	rodina	-	poslech zahraničního rozhlasu	vdova	žena; 1
Ls 1260/46	Hugo Perner	1. 5. 1892	Želénky	německá	dozorce	20. 2. 1947	zproštěn viny	pracoviště	§ 3/1	sabotáž	-	muž; 2
Ls 1262/46	Karel Jirgl	4. 11. 1882	Žatec	česká	truhlář	28. 1. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	rozvedený	muž 1; žena 1
Ls 1265/46	Jindřich Škuthan	15. 7. 1899	Horní Ročov	česká	zedník	26. 2. 1947	20 let	sousedství	§ 3/1, 3/2, 5/2	poslech zahraničního rozhlasu	-	muž; 14
Ls 1266/46	Jindřiška Andertová	20. 8. 1911	Postoloprty	německá	v domácnosti	28. 1. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	vdaná	muž; 2
Ls 1269/46	Václav Tryml	28. 10. 1890	Duchcov	česká	dílovedoucí	-	zemřel	pracoviště	-	pomoc zajatcům	ženatý	žena; 1
Ls 1273/46	Alois Stoček	16. 10. 1919	Chomutov	česká	úředník pracovního úřadu	-	věc postoupena řádnému soudu	postoupeno	-	sousedské spory	ženatý	muž; 1
Ls 1274/46	Rudolf Kopřiva	29. 8. 1893	Černčice	česká	rolník a drnomistr	21. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	udání osob židovského původu	-	muž; 2

Ls 1275/46	Filomena Landová	13. 12. 1892	Břežánky	německá	dělnice	29. 1. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 1275/46	Josefa Walterová	2. 1. 1881	Břežánky	německá	dělnice	29. 1. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 1276/46	Aloisie Janeková	13. 12. 1900	Tuchořice	německá	-	29. 1. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 1279/46	Marie Vopatová	1. 10. 1906	Ervénice	německá	v domácnosti	10. 3. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	-	muž 1; žena 1
Ls 1285/46	Anna Schenkerová	17. 8. 1904	Kopisty	německá	pomocná dělnice	29. 1. 1947	5 let	sousedství	-	pomoc zajatcům	svobodná	muž; 1
Ls 1299/46	František Hoch	29. 3. 1876	Královice	česká	dělník	10. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 1300/46	Bedřich Martinů	1. 12. 1903	Polička	česká	obuvník	3. 2. 1947	trest smrti	pracoviště	-	poslech zahraničního rozhlasu	-	muž; 4
Ls 1300/46	Ladislav Holeček	28. 3. 1924	Lom u Mostu	česká	truhlářský pomocník	3. 2. 1947	20 let	pracoviště	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 5
Ls 1307/46	Josef Sobert	20. 4. 1891	Chomutov	německá	-	-	odsun	konfident	-	pomoc zajatcům	ženatý	muž; 1
Ls 1307/46	Otto Neuber	27. 8. 1895	Březanec	německá	skladník	-	odsun	konfident	-	pomoc zajatcům	ženatý	muž; 1
Ls 3/47	Josef Chalupa	17. 10. 1893	Turnov	česká	-	24. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 3/1	udání osob židovského původu	svobodný	muž; 1
Ls 5/47	Alexandr Knauer	18. 6. 1910	Chomutov	ukrajinská	strojvedoucí	4. 2. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 5/2, 7/3	udání osob židovského původu	rozvedený	muž 2; žena 2
Ls 6/47	Antonín Enderle	24. 1. 1901	Miřetice	německá	soukromý úředník	25. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 5/2	sousedské spory	ženatý	muž; 2
Ls 11/47	Emanuel Malý	31. 3. 1893	Libkovice	česká	zedník	10. 3. 1947	zproštěn viny	pracoviště	§ 3/1	pracovní spory	ženatý	muž; 1
Ls 15/47	Anna Fischerová	18. 2. 1886	Most	německá	v domácnosti	3. 2. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	žena; 1
Ls 16/47	Ema Menzlová	17. 10. 1893	Dolní Jiřetín	německá	dělnice	19. 2. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	sousedské spory	vdaná	žena; 3
Ls 24/47	Josef Schlick	6. 7. 1897	Chomutov	německá	zámečník	7. 2. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 2	sousedské spory	-	muž; 1
Ls 25/47	Andreas Mückl	22. 6. 1891	Most	německá	dozorce na dole	-	uprchl	pracoviště	§ 5	pracovní spory	ženatý	muž; 2

Ls 30/47	Josefa Šardiková	9. 4. 1895	Horní Litvínov	česká	v domácnosti	10. 3. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	muž; 1
Ls 35/47	Max Antonín Hollmatz	21. 6. 1891	Albrechtice	německá	kovář	-	odsun	pracoviště	-	komunistická činnost	-	muž; 1
Ls 36/47	Gustav Schubert	8. 4. 1895	Březno	německá	obchodník	4. 2. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 42/47	Růžena Schmidová	18. 3. 1892	Třeskonice	česká	dělnice	25. 3. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	sousedské spory	vdova	muž; 1
Ls 43/46	Josef Jiránek	18. 6. 1895	Komořany	německá	horník	12. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	nelegální obchod	-	žena; 1
Ls 49/46	Josef Wagner	5. 10. 1895	Hostomice	německá	obchodník	19. 2. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	pracovní spory	-	muž; 1
Ls 53/46	Václav Volf	23. 11. 1905	Obrnice	česká	železniční zaměstnanec	5. 2. 1947	zproštěn viny	pracoviště	-	pracovní spory	-	muž; 2
Ls 55/47	Augustin Tischler	29. 6. 1898	Most	německá	strojní zámečnick	5. 2. 1947	zproštěn viny	pracoviště	§ 1, 2, 3/2, 5/2	pracovní spory	ženatý	několik osob
Ls 61/46	Josef Novotný	19. 5. 1887	Tanvald	česká	truhlář	6. 2. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 7	poslech zahraničního rozhlasu	-	muž; 2
Ls 63/47	Erika Janouschkowitzová	14. 10. 1926	Nechranice	německá	zemědělská dělnice	-	odsun	sousedství	-	sousedské spory	svobodná	žena 2; muž 1
Ls 64/47	Markéta Nováková	23. 6. 1910	Lom u Mostu	německá	v domácnosti	-	uprchla	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	vdaná	muž 2; žena 2
Ls 67/47	Richard Scharsch	7. 2. 1913	Kopisty	německá	kovář	-	zemřel	sousedství	§ 3/2	-	ženatý	-
Ls 70/47	Josef Preis	23. 4. 1899	Velká Černoc	německá	obecní strážník	4. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 5/2	pomoc zajatcům	ženatý	muž; 7
Ls 77/47	Josef Diewald	26. 5. 1903	Vroutek	německá	kameník	28. 2. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 2	pracovní spory	ženatý	muž; 1
Ls 80/47	Václav Mráz	10. 9. 1887	Lipanovice	česká	zemědělský dělník	5. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 3/1	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 83/47	Hugo Schmieder	1. 4. 1883	Dolní Jiřetín	německá	horník	13. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	pomoc zajatcům	ženatý	muž; 1
Ls 87/47	Anna Marie Svobodová	25. 3. 1913	Záluží	německá	telefonistka	-	uprchla	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	žena; 1

Ls 96/47	Adolf Geipel	5. 2. 1902	Horní Jiřetín	německá	horník	10. 2. 1947	zproštěn viny	pracoviště	-	pracovní spory	ženatý	muž; 2
Ls 97/47	Maxmilian Busch	23. 6. 1898	Teplice	německá	stavební technik	-	zemřel	sousedství	§ 2	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 104/47	Arnošt Holuber	10. 1. 1887	Most	německá	horník	12. 2. 1947	5 let	sousedství	§ 3/1, 3/2, 5/2, 8/2	protiněmecké výroky a smýšlení	-	-
Ls 110/47	Jindřiška Paterová	17. 9. 1903	Osek	česká	penzistka	14. 3. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	sousedské spory	-	-
Ls 113/47	Rudolf Jaroš	20. 8. 1902	Souš	česká	dělník	17. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	nelegální obchod	svobodný	muž; 1
Ls 123/47	Adolf Weiner	4. 7. 1900	Kostomlaty	německá	řídící učitel	3. 2. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 2, 3/2, 5/2	sousedské spory	ženatý	žena; 1
Ls 124/47	Vincenc Löbel	18. 3. 1913	Litvínov	německá	-	-	uprchl		§ 5	-	ženatý	-
Ls 127/47	Berta Stowasserová	7. 8. 1898	Dolní Jiřetín	česká	v domácnosti	17. 3. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdova	muž; 1
Ls 129/47	Anna Chvátalová	18. 7. 1901	Židovice	česká	-	17. 3. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	vdaná	muž; 1
Ls 133/47	Emil Štěpán starší	4. 1. 1895	Dolní Jiřetín	česká	horník	18. 3. 0194	zproštěn viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 143/47	Arnošt Schindler	7. 7. 1893	Dolní Háj	německá	tesař	19. 2. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 7/2, 2	sousedské spory	-	muž; 1
Ls 149/47	Josef Kerekeš	13. 12. 1902	Bílina	rusínská	topič	27. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 3/1	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 3
Ls 150/47	Josef Mulač	7. 5. 1911	Hřivice	česká	dělník	24. 3. 1947	zproštěn viny	různorodé	-	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 10
Ls 158/47	Josef Patzelt	7. 4. 1891	Mušov	německá	rolník	25. 2. 1947	zproštěn viny	pracoviště	§ 3/2, 9, 10	pomoc zajatcům	-	žena; 1
Ls 159/47	Rudolf Stempel	7. 11. 1890	Bílina	německá	důlní inženýr	21. 2. 1947	zproštěn viny	pracoviště	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 167/47	František Gottwald	22. 10. 1897	Jiříkov	německá	úředník	11. 4. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	sousedské spory	-	-
Ls 168/47	Štěpán Vrábel	15. 8. 1923	Oleška	česká	zemědělec	5. 3. 1947	zproštěn viny	pracoviště	§ 7/1	poslech zahraničního rozhlasu	-	muž; 1
Ls 169/47	Jan Řehák	25. 2. 1922	Mikulov	česká	úředník	18. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	-	muž 3; žena 1
Ls 170/47	JUDr. František	25. 10. 1913	Cheb	německá	doktor práv	6. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 3/1, 5/2	sousedské spory	-	muž; 3

	Urban											
Ls 174/46	Antonie Zalužová	14. 1. 1890	Komořany	česká	v domácnosti	18. 3. 1947	zproštěna viny	sousedství	§ 5/2	sousedské spory	vdova	muž 1; žena 1
Ls 176/47	Josef Scherbaum	16. 12. 1888	Chotěbudice	německá	ovčák	6. 3. 1947	5 let	sousedství	-	pomoc zajatcům	-	muž; 1
Ls 185/47	Vítězslav Landisch	21. 9. 1898	Břežany	německá	mlýnský	7. 3. 1947	zproštěn viny	pracoviště	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 189/47	Josefa Štěpánová	11. 5. 1919	Osek	česká	v domácnosti	19. 3. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 2
Ls 193/47	Rudolf Rohr	19. 4. 1900	Václavy	německá	tesař	20. 3. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 1, 2, 10	sousedské spory	-	muž; 1
Ls 194/47	Karel Kosch	12. 4. 1924	Chomutov	německá	formíř	-	uprchl	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	svobodný	muž; 2
Ls 197/47	Josef Himmer	21. 7. 1898	Horní Litvínov	německá	skladník	-	odsun	sousedství	§ 3/2, 5	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 2
Ls 203/47	Jan Hruška	21. 9. 1921	Opava	česká	úředník	21. 4. 1947	zproštěn viny	pracoviště	§ 3/1	protiněmecké výroky a smýšlení	ženatý	muž; 1
Ls 205/47	Marie Kropáčková	15. 7. 1880	Most	česká	v domácnosti	21. 3. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	nelegální obchod	-	žena; 1
Ls 211/47	Mikuláš Švaro	12. 8. 1909	Prievidze	slovenská	dělník	2. 4. 1947	10 let	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	ženatý	muž 5; žena 1
Ls 213/47	Václav Dubský	23. 2. 1909	Lom u Mostu	česká	-	15. 4. 1947	25 let	pracoviště	-	pracovní spory	-	muž; 14
Ls 225/47	František Rulf	14. 1. 1900	Hnojnice	německá	rolník	28. 3. 1947	14 měsíců	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 1
Ls 226/47	Ludvík Neumann	10. 6. 1889	Kláštorec nad Ohří	německá	strojní technik	27. 3. 1947	zproštěn viny	pracoviště	-	sabotáž	ženatý	muž; 2
Ls 232/47	Karel Müller	21. 4. 1907	Brody	německá	rolník	28. 3. 1947	20 let	sousedství	§ 3/2	komunistická činnost	-	muž; 1
Ls 233/47	Rudolf Tichay	21. 4. 1897	Olešnice	německá	rolník	11. 4. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 10	pracovní spory	ženatý	muž; 1
Ls 235/47	Gustav Klicman	21. 8. 1903	Most	česká	rolník	16. 4. 1947	zproštěn viny	pracoviště	-	udání parašutistů	ženatý	muž; 3
Ls 237/47	Julie Procházková	6. 11. 1894	Kounov	česká	v domácnosti	17. 4. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	protiněmecké výroky a smýšlení	vdaná	žena; 1
Ls 239/47	Václav Procházka	5. 7. 1920	Lomnice	česká	horník	2. 4. 1947	8 let	sousedství	§ 5/2	sousedské spory	-	muž; 2

Ls 240/47	Maxmilian Volkmann	17. 6. 1901	Skyřice	německá	horník	11. 4. 1947	zproštěn viny	pracoviště	-	pracovní spory	-	Muž; 1
Ls 245/47	Karel Zima	13. 11. 1918	Čepirohy	česká	topič	16. 4. 1947	15 let	pracoviště	§ 3/1, 5/2	protiněmecké výroky a smýšlení	-	muž; 5
Ls 249/47	Marta Scheffelová	23. 11. 1910	Chudeřín	německá	v domácnosti	23. 4. 1947	zproštěna viny	sousedství	-	sousedské spory	-	muž 2; žena 2
Ls 251/47	Emma Kurzová	1. 8. 1908	Most	německá	-	-	odsun	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	-	muž 1; žena 1
Ls 252/47	Alois Košťál	20. 6. 1892	Praha 2	česká	zahradník	16. 4. 1947	8 let	sousedství	-	sousedské spory	-	muž; 1
Ls 253/47	Pavel Schleinitz	30. 11. 1889	Halberstadt	německá	zemědělec	22. 4. 1947	zproštěn viny	sousedství	§ 2, 3/2, 5/1, 5/2, 3/1, 5/2, 7/3 8/2	sousedské spory	ženatý	muž; 2
Ls 255/47	Josef Michel	8. 11. 1883	Halberstadt	německá	elektrotechnik	21. 4. 1947	10 let	sousedství	§ 3/2, 3/1, 5/2	sousedské spory	-	muž; 1
Ls 260/47	Karolina Vaňková	31. 10. 1890	Horní Litvínov	česká	v domácnosti	21. 4. 1947	zproštěna viny	rodina	-	rodinné konflikty	rozloučená	muž 2; žena 1
Ls 273/47	Václav Schlanger	30. 5. 1914	Bečov	německá	-	17. 4. 1947	zproštěn viny	sousedství	-	poslech zahraničního rozhlasu	ženatý	muž; 1
Ls 278/47	Marie Bruhová	23. 9. 1892	Žatec	německá	v domácnosti	29. 4. 1947	zproštěna viny	sousedství	§ 5/2	poslech zahraničního rozhlasu	-	žena; 1